

ACADEMICA

REVISTĂ EDITATĂ DE ACADEMIA ROMÂNĂ

DIRECTOR: ACAD. IOAN-AUREL POP, PREȘEDINTELE ACADEMIEI ROMÂNE

Nr. 12, DECEMBRIE 2023

Anul XXXIII • 398

DIRECTORI:

Acad. Mihai DRĂGĂNESCU
(director fondator)
octombrie 1990 – ianuarie 1994

Acad. V.N. CONSTANTINESCU
februarie 1994 – ianuarie 1998

Acad. Eugen SIMION
februarie 1998 – aprilie 2006

Acad. Ionel HAIDUC
mai 2006 – aprilie 2014

Acad. Ionel-Valentin VLAD
mai 2014 – decembrie 2017

Acad. Cristian HERA
ianuarie 2018 – aprilie 2018

Acad. Ioan-Aurel POP
mai 2018

COORDONATOR:

Acad. Marius ANDRUH
Vicepreședinte al Academiei Române

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Redactor-șef
Dr. Narcis ZĂRNESCU

Redactori I
Dr. Andrei MILCA
Mihaela-Dora NECULA

CONSILIUL EDITORIAL:

Acad. Ioan-Aurel POP
Acad. Marius ANDRUH
Acad. Mircea DUMITRU
Acad. Nicolae-Victor ZAMFIR
Acad. Ioan DUMITRACHE

Acad. Dan BĂLTEANU
Acad. Cristian HERA
Acad. Constantin IONESCU-TÎRGOVIȘTE
Acad. Maria ZAHARESCU

SECTOR TEHNIC:

Grafică copertă și DTP
Lector dr. designer Roland VASILIU

Operatori-corectori
Aurora POPA
Monalisa STANCA

Responsabili de număr:
Mihaela-Dora Necula
Aurora Popa
Narcis Zărnescu

E-mail: academica@acad.ro

revista_academica2006@yahoo.com

Adresa web: http://www.acad.ro/academica2002/pag_academica.htm

Tel. 021 3188106/2712, 2713; Fax: 021 3188106/2711

Cuprins

PREMIILE ACADEMIEI ROMÂNE	
Premiile Academiei Române pe anul 2021 (decernate în decembrie 2023)	6
DAN BERINDEI – 100 DE ANI DE LA NAȘTERE	
Ioan-Aurel Pop, Academicianul Dan Berindei, patriarhul istoriografiei românești ..	12
Ioan Bolovan, Revoluția de la 1848 din Țările Române în opera academicianului Dan Berindei	15
Alexandru Morega, Academicianul Dan Berindei. Benefactor	18
Narcis Dorin Ion, Academicianul Dan Berindei – 100 de ani de la naștere	22
75 DE ANI DE LA EPURAREA A 114 MEMBRI AI ACADEMIEI ROMÂNE	
Ioan-Aurel Pop, Tragedia Academiei Române de la 1948	27
AGRICULTURA ROMÂNIEI, ÎNCOTRO?	
Păun Ion Otiman, Unde se află și încotro se îndreaptă agricultura României	30
Cecilia Alexandri, Încotro se îndreaptă agricultura României – coordonate ale dezvoltării sistemului agroalimentar românesc (orizont 2050)	33
CULTURĂ SCRISĂ	
Jean-Jacques Askenasy, Algoritmul Holocaustului, reversibilitatea om-bestie	50
CONVORBIRI	
Cătălin Mosoia, Interviu cu dr. Ioan Negruțiu, membru de onoare al Academiei Române – Totul depinde de tot – nu ne putem imagina viitorul decât dacă vom lucra în spirit socio-eco-sistemic	56
Varga Attila, Interviu cu Marius Mihailovici, CEO General Manager, Porsche Engineering Romania – Cercetarea de performanță sub cupola Academiei Române și parteneriatul cu mediul de afaceri	61
PREOCUPĂRI CONTEMPORANE	
Nicolae Bud, Interesul național și producția națională	64

PAGINI DE ISTORIE	
Alexandru Porțeanu, 1948 – anul trecerii României la comunism	70
CRONICA VIETII ACADEMICE	74
APARIȚII LA EDITURA ACADEMIEI	76
GHID PENTRU AUTORI	79

Premiile Academiei Române pe anul 2021

Premiile Academiei Române pe anul 2021 (decernate în decembrie 2023)

În cadrul Adunării generale festive din 7 decembrie 2023, Academia Română a decernat premiile pentru cele mai valoroase creații științifice și artistice realizate în anul 2021.

În cadrul evenimentului, Academia Română a acordat trei diplome „Meritul Academic” și zece diplome „Distincția Culturală”.

I. DOMENIUL FILOLOGIEI ȘI LITERATURII

1. Premiul „Timotei Cipariu”

Lucrarea: *Antim Ivireanul, Evanghelie, 1697.*

Ediție critică și studiu filologic-lingvistic

Autori: Roxana Vieru și Adina Chirilă

2. Premiul „Bogdan Petriceicu Hasdeu”

Lucrarea: *Repertoriu al schimbărilor de nume (1895–1946)*, vol. I–II

Autor: Ioana Gafton

3. Premiul „Titu Maiorescu”

Lucrarea: *Finnegans Wake, 628 – Romanul întinericului*

Autor: Mircea Mihăieș

4. Premiul „Lucian Blaga”

Lucrarea: *I. Negoitescu – Radu Stanca. Un roman epistolar.* Ediție integrală

Autori: Ioan Cristescu și Ionel-Mircea Vartic

5. Premiul „Ion Creangă” nu s-a acordat.

6. Premiul „Mihai Eminescu” nu s-a acordat.

7. Premiul „Ion Luca Caragiale” nu s-a acordat.

II. DOMENIUL ȘTIINȚELOR ISTORICE ȘI ARHEOLOGIEI

1. Premiul „Vasile Pârvan”

Lucrarea: *Rendre la couronne au Christ. Étude sur la fin de l'idée impériale byzantine*

Autor: Petre-Radu Guran

2. Premiul „A.D. Xenopol”

Lucrarea: *Astra și societatea 1918–1930*

Autor: Valer Moga

3. Premiul „Dimitrie Onciul”

Lucrarea: *Minunat este Dumnezeu întru sfinții Lui”. Chipuri sfinte în vechi hrisoave românești*

Autor: Oana-Mădălina Popescu

4. Premiul „George Barițiu”

Lucrarea: *La Società di Gesù e le arti in Transilvania nel Settecento*

Autor: Cristian-Alexandru Damian

5. Premiul „Nicolae Bălcescu”

Lucrarea: *Istorii românești ale ideii de „Europa”, secolele XVII–XXI (imagini, note, reflecții)*

Autor: Laurențiu-Dănuț Vlad

6. Premiul „Mihail Kogălniceanu”

Lucrarea: *Programul de măsuri active al KGB-GRU împotriva României (1964–1989)*

Autor: Mircea-Flavius Stan

7. Premiul „Eudoxiu Hurmuzaki”

Lucrarea: *Cartea foametei*

Autor: Larisa Turea

8. Premiul „Nicolae Iorga” nu s-a acordat.

III. DOMENIUL ȘTIINȚELOR MATEMATICE

1. Premiul „Simion Stoilow”

Lucrarea: *Renormalization and Siegel disks for complex Hénon maps*

Autor: Remus-Andrei Radu

2. Premiul „Gheorghe Lazăr”

Lucrarea: *Large-Amplitude Steady Downstream Water Waves*

Autor: Eugen Vărvărucă

3. Premiul „Gheorghe Țițeica”

Lucrarea: *Homological stability for moduli spaces of disconnected submanifolds, I*

Autor: Martin David Palmer-Anghel

4. Premiul „Dimitrie Pompeiu”

Grupul de cinci lucrări: *Stabilizare la frontieră pentru ecuații de tip parabolic deterministe sau stochastice*

Autor: Ionuț Munteanu

5. Premiul „Grigore C. Moisil”

Lucrarea: *How Many Steps Still Left to x?*

Autor: Emil-Adrian Cătinaș

6. Premiul „Spiru Haret” nu s-a acordat.

7. Premiul „Petre Sergescu”, Secția de științe matematice nu a avut propuneri.

IV. DOMENIUL ȘTIINȚELOR FIZICE

1. Premiul „Dragomir Hurmuzescu”

Grupul de lucrări: *Obținerea și validarea unor nanomateriale luminescente în aplicații de senzorială de fluorescent*

Autor: Ana-Maria Crăciun

2. Premiul „Horia Hulubei”

Grupul de lucrări: *Studiul aspectelor fundamentale și aplicate ale dinamicii defectelor induse de fascicule de ioni accelerați*

Autor: Gihan Veliș

3. Premiul „Ștefan Procopiu”

Grupul de lucrări: *Studiul ecuației de stare a materiei nucleare folosind ciocnirile de ioni grei*

Autor: Mircea-Dan Cozma

4. Premiul „Radu Grigorovici”

Grupul de lucrări: *Proprietăți structurale și funcționale ale straturilor subțiri calcogenice*

Autori: Oana-Claudia Mihai, Florinel Sava și Ioșif-Daniel Șimăndan

5. Premiul „Constantin Miculescu” nu s-a acordat.

V. DOMENIUL ȘTIINȚELOR CHIMICE

1. Premiul „I. G. Murgulescu”

Grupul de lucrări: *Interacția proteină-ligand cu aplicații biomedicale, investigată prin microcalorimetrie și simulări de dinamică moleculară*

Autor: Aurica Precupaș

2. Premiul „Gheorghe Spacu”

Grupul de lucrări: *O nouă strategie de sinteză a combinațiilor complexe heterometalice $3d(M^{III})4f$ pentru obținerea de materiale magnetice moleculare*

Autor: Cătălin Maxim

3. Premiul „Nicolae Teclu”

a) Grupul de lucrări: *Contribuții aduse în domeniul dezvoltării unor noi abordări analitice cu aplicații în autentificarea alimentelor și băuturilor*

Autor: Dana-Alina Magdaș

b) Grupul de lucrări: *Cercetări privind efectul compoziției și texturii hidrotalcitelor în reacții catalizate bazic*

Autor: Dumitru-Octavian Pavel

4. Premiul „Cristofor I. Simionescu”

Grupul de lucrări: *Materiale polimerice cu aplicații biomedicale și în protecția mediului*

Autor: Anca Filimon

5. Premiul „Costin D. Nenițescu” nu s-a acordat.

VI. DOMENIUL ȘTIINȚELOR BIOLOGICE

1. Premiul „Emil Racoviță”

Lucrarea: *Nematode fauna of the Romanian Carpathians*, vol. I–II

Autor: Marcel-Ovidiu Ciobanu și Iuliana Popovici

2. Premiul „Grigore Antipa”

Lucrarea: *Cartea roșie a nevertebratelor din România/The red book of invertebrates of Romania*

Coordonatori: acad. Dumitru Murariu și Sanda Maican

3. Premiul „Emanoil Teodorescu”

Suită de 13 articole (2019–2021) în domeniul spectrometriei de masă cu aplicații în proteomică: dezvoltarea metodelor avansate de studiu al proteinelor în diferite matrici biologice și de analiză bioinformatică și statistică a rezultatelor obținute, cu numeroase aplicații în domeniul cercetării biomedicale și biomaterialelor.

Autor: Cristian (V.A.) Munteanu

4. Premiul „Nicolae Simionescu”

Suită de 23 lucrări științifice, două capitole de carte și trei brevete, publicate în perioada 2015–2021, care se referă la metode de analiză (multiparametrică) pentru investigarea celulelor și pentru detecția rapidă (fără separare prealabilă) a unor biomolecule.

Autori: Cristina Polonschii și Szilveszter Gáspár

VII. DOMENIUL ȘTIINȚELOR GEONOMICE

1. Premiul „Grigore Cobălcescu”

Lucrarea: *Transcarpathian Petroleum Province in Romania*

Autor: Bogdan M. Popescu

2. Premiul „Ludovic Mrazec”

Lucrarea: *Low-Angle Shear Within the Exposed Mânzălești Diapir, Romania: Salt Decapitation in the Eastern Carpathians Fold-and-Thrust Belt*

Autori: Dan-Mircea Tămaș, Alexandra Tămaș, Jessica Barabasch (Germania), Mark G. Rowan (SUA), Zsolt Schleider (Austria), Csaba Krézsek (România), Janos L. Urai (Germania)

3. Premiul „Gheorghe Munteanu-Murgoci”

Lucrarea: *Using morphometrics to distinguish between debris flow, debris flood and flood (Southern Carpathians, Romania)*

Autor: Gheorghe-Viorel Ilinca

4. Premiul „Simion Mehedinți”

a) Lucrarea: *Permafrostul din Carpații Românești. Studiu de geomorfologie*

Autor: Răzvan-Andrei Popescu

b) Lucrarea: *Grup de articole apărute în anul 2021, cu tematica principală pe probleme actuale de geopolitică și dezvoltare urbană și regională*

Autor: Dănuț-Radu Săgeată

5. Premiul „Ștefan Hepites” nu s-a acordat.

VIII. DOMENIUL ȘTIINȚELOR TEHNICE

1. Premiul „Aurel Vlaicu” nu s-a acordat.

2. Premiul „Traian Vuia”

Lucrarea: *Life-Cycle Management of Machines and Mechanisms*

Autori: Jörg Niemann (Germania), Adrian Pîslă

3. Premiul „Henri Coandă” Grupul de cinci lucrări: *Metode și modele avansate în tehnici de analiză și caracterizare a materialelor cu diferite aplicații tehnologice*

Autoare: Nicoleta Nedelcu

4. Premiul „Constantin Budeanu” nu s-a acordat.

5. Premiul „Anghel Saligny”

Două lucrări: *Studii teoretice și experimentale privind comportarea seismică a pereților beton armat și hibridi/compoziți oțel beton/The seismic behavior of reinforced concrete and hybrid/composite shear walls – Theoretical and experimental approaches*

Autori: Daniel Dan, Valeriu-Augustin Stoian

6. Premiul „Petre Sergescu” (istoria științelor și tehnicii) nu s-a acordat.

IX. DOMENIUL ȘTIINȚELOR AGRICOLE ȘI SILVICE

1. Premiul „Ion Ionescu de la Brad” – agricultură, economie, botanică

Lucrarea: *Pajiștile României – resurse, strategii de îmbunătățire și valorificare*

Autori: Vasile Mocanu, Neculai Dragomir*, Vasile-Adrian Blaj, Tudor-Adrian Ene, Monica-Alexandrina Tod, Victoria Mocanu

2. Premiul „Traian Săvulescu” – biologie, fitopatologie, biotehnologie, știința alimentului

Lucrarea: *Heat stress in Broilers Chickens and the Effect of Dietary Polyphenols, with Special Reference to Willow (Salix spp.) Bark Supplements – A Review*

Autori: Mihaela Sărăcilă, Tatiana-Dumitra Panaite, Camelia-Puia Papuc, Rodica-Diana Criste

3. Premiul „Marin Drăcea” – agricultură, știința solului, îmbunătățiri funciare, horticultură, zootehnie

Lucrarea: *Using historical spy satellite photographs and recent remote sensing data to identify high-conservation-value forests*

Autori: Cătălina-Mihaela Munteanu, Cornelius Senf (Germania), Mihai-Daniel Niță, Francesco Maria Sabatini (Germania), Julian Oeser (Germania), Rupert Seidl (Germania), Tobias Kuemmerle (Germania)

4. Premiul „Gheorghe Ionescu-Șișești” – agricultură, știința solului, îmbunătățiri funciare, horticultură, zootehnie

Lucrarea: *Implicații ale activității rămelor (Oligochaeta: Lumbricidae) în unele ecosisteme antropice*

Autoare: Mădălina-Maria Borca

X. DOMENIUL ȘTIINȚELOR MEDICALE

1. Premiul „Iuliu Hațieganu” nu s-a acordat.

2. Premiul „Daniel Danielopolu” nu s-a acordat.

3. Premiul „Gheorghe Marinescu” nu s-a acordat.

4. Premiul „Victor Babeș”

Lucrarea: *Personalități și contribuții românești în medicina internațională*

Autori: Radu Iftimovici, Dana Baran

5. Premiul „Constantin I. Parhon” nu s-a acordat.

6. Premiul „Ștefan S. Nicolau” nu s-a acordat.

XI. DOMENIUL ȘTIINȚELOR ECONOMICE, JURIDICE ȘI SOCIOLOGIE

Științe economice

1. Premiul „Petre S. Aurelian”

Lucrarea: *Managementul strategic al cercetării științifice*

Autoare: Meda Gâlea

2. Premiul „Virgil Madgearu”

Lucrarea: *Mecanisme și instrumente de stimulare a exporturilor*

Autor: Adrian-Ștefan Constantinescu

3. Premiul „Victor Slăvescu”

Lucrarea: *Destinul Tezaurului României – argumente din arhivele ruse*

Autor: Ilie Schipor

4. Premiul „Nicolas Georgescu Roegen”

Grup de studii consacrate politicilor monetare și fiscale (*Monetary Neutrality with Sticky Prices and Free Entry; Fiscal Policy in Europe: Controversies over Rules, Mutual Insurance and Centralization; Optimal Monetary Policy and Liquidity with Heterogeneous Households*)

Autori: Florin-Ovidiu Bîlbîie, Tommaso Monacelli (Italia), Roberto Perotti (Italia), Xavier Ragot (Franța)

Sociologie

5. Premiul „Dimitrie Gusti”

a) Lucrarea: *Realități sociale și politici publice în România*

Autoare: Maria-Cristina Otovescu

b) Lucrarea: *Mihail Manoilescu și doctrina corporatistă*

Autor: Cristinel Pantelimon

6. Premiul „Henri H. Stahl”

Lucrarea: *Criminalitatea violentă. Semnificații și implicații sociale*

Autoare: Simona-Ionela Mihaiu

Științe juridice

7. Premiul „Nicolae Titulescu” nu s-a acordat.

8. Premiul „Simion Bărnuțiu” nu s-a acordat.

9. Premiul „Andrei Rădulescu” nu s-a acordat.

XII. DOMENIUL FILOSOFIEI, TEOLOGIEI, PSIHOLOGIEI ȘI PEDAGOGIEI

1. Premiul „Constantin Rădulescu-Motru”

Lucrarea: *Dicționar de pedagogie*

Autori: Mușata-Dacia Bocoș-Bințișan (coord.), Ramona Răduț-Taciu, Cornelia-Afrodita Stan

2. Premiul „Mircea Florian” nu s-a acordat.

3. Premiul „Ion Petrovici”

Lucrarea: *Elogiul frontierelor. Mic tratat de libertate*

Autor: Andrei Vieru

4. Premiul „Vasile Conta”

Lucrarea: *Fermenții basmului românesc*

Autor: Viorel Mirea

5. Premiul „Dumitru Stăniloae”

a) Lucrarea: *De l'homme extérieur à l'homme intérieur. L'anthropologie spirituelle de saint Jean Cassien*

Autor: Florin-Ciprian Petre

b) Lucrarea: *Frumusețea liturgică ortodoxă – Icoană a frumuseții cerești. Istoria, arta confecționării și semnificațiile teologico-simbolice ale obiectelor de cult*

Autor: Arhim. Dionisie Dumitru I. Constantin

XIII. DOMENIILE ARTELOR, ARHITECTURII ȘI AUDIOVIZUALULUI

Creație muzicală

1. Premiul „George Enescu”

Lucrarea: *21.12.2012 pentru clarinet și cvarțet de coarde*

Compozitor: Cristian-Antoni Bence-Muk

Muzicologie

2. Premiul „Ciprian Porumbescu”

Lucrarea: *Catalogul manuscriselor de tradiție bizantină din sec. al XVIII-lea. Fondul grecesc din Biblioteca Academiei Române* (vol. IV)

Autoare: Ozana-Irina Alexandrescu

Istoria artei

3. Premiul „George Oprescu”

Lucrarea: *Les ébénistes de la Couronne sous le règne de Louis XIV*

Autor: Călin-Gelu Demetrescu

Artă plastică

4. Premiul „Ion Andreescu”

Expozițiile: *Martor tăcut* (Sala Rondă, Cercul Militar Național), *Periplu și Reflecție* (Galeria Căminul Artei), *Uneori caii sunt verzi* (Galeria artelor, Cercul Militar Național)

Artist plastic: Luminița Gliga

Etnografie și folclor

5. Premiul „Simion Florea Marian”

a) Lucrarea: *Ochiul dracului și al lui Dumnezeu (mentalități economice tradiționale)*

Autor: Marin Marian-Bălașa

b) Lucrarea: *Mitologie română* (vol. I–III)

Autoare: Antoaneta-Liliana Olteanu

Creație arhitectonică

6. Premiul „Duiliu Marcu”

Lucrarea: *Din spatele cinematografului spre Sala Frescelor*

Autor: arh. Marian Moiceanu

Artele spectacolului

7. Premiul „Aristizza Romanescu”

Rolul *Floarea Plătici* în filmul *Luca* (regia: Horațiu Mălăele)

Actriță: Rodica Mandache

XIV. DOMENIUL ȘTIINȚEI ȘI TEHNOLOGIEI INFORMAȚIEI

1. Premiul „Mihai Drăgănescu”

a) Grupul de cinci lucrări: *Etica algoritmilor de Machine Learning (ML)*

Autor principal: Mike Horia Mihail Teodorescu

b) Grupul de 16 lucrări: *Inteligență artificială pentru educație*

Autor principal: Mihai Dascălu

2. Premiul „Gheorghe Cartianu”

a) Grupul de patru publicații și platforma informatică RELATE pe subiectul *Tehnologia și aplicațiile prelucrării limbajului natural*

Autori principali: Vasile-Florian Păiș și Radu Ion

b) Grupul de trei lucrări: *Noi rezultate în Quantum Computing*.

Autori: George-Pantelimon Popescu și Andrei Tănăsescu

3. Premiul „Tudor Tănăsescu”

Grupul de trei lucrări: *Modele și regulatoare prin transformarea modelelor bazate pe produs tensorial*

Autor principal: Elena-Lorena Hedrea

4. Premiul „Grigore C. Moisil” – în colaborare cu Secția de științe matematice

Grupul de șapte lucrări privind *Metode matematice în controlul avansat al sistemelor complexe*

Autor principal: Dumitru Băleanu

Diploma „Meritul Academic”

– „Romanian Journal of Information Science and Technology”, pentru poziția fruntașă în evaluarea internațională Clarivate

– Institutul de Chimie Fizică „Ilie Murgulescu”, cu prilejul împlinirii a 60 de ani de la înființare

– Dr. Valentina Eșanu, cercetător științific la Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei

Diploma „Distincția Culturală”

– prof. univ. dr. Valentina Vasile, director al Institutului de Economie Națională

– Alexandru Ion Herlea, președintele Asociației La Maison Roumaine, Paris

– Alexandru-Dan Bartoc, președintele Fundației Culturale „Bartoc”

– Editura Academiei Române

– Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”

– Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan-Al. Rosetti”

– dr. Eugen Nicolae, directorul Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan”

– dr. Gheorghe Mănucu-Adameșteanu, fost muzeograf la Muzeul Municipiului București

– Ilarie Gh. Opriș, directorul Asociației Culturale „Sfântul Gheorghe”; Editura „Cronica Mureșeană”, Sângeorgiu de Mureș

– Ordinul Militar de România.

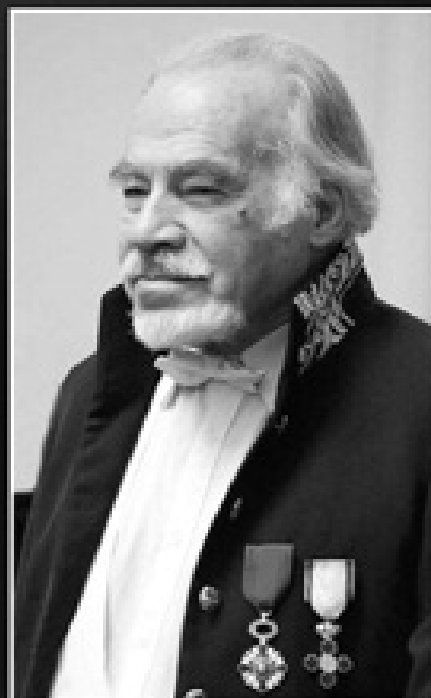
Dan Berindei – 100 de ani de la naștere

SECȚIA DE ȘTIINȚE ISTORICE ȘI ARHEOLOGIE
A ACADEMIEI ROMÂNE

sesiune comemorativă

Academicianul Dan Berindei
(1923 – 2021)
100 de ani de la naștere

Academicianul Dan Berindei, patriarhul istoriografiei românești*

Acad. Ioan-Aurel Pop
Președintele Academiei Române

Academicianul Dan Berindei ar fi împlinit în 2023 un secol de viață, apropiindu-se de vârsta Țării „rotunjite” sau a României Întregite, ai cărei suverani s-au încoronat în 1922 la Alba Iulia. A trăit sub trei regi, apoi sub „țării roșii” veniți din spre Răsărit, bucurându-se și de cele trei decenii de libertate. A fost ani buni patriarhul istoriografiei românești. Pornit în lume sub bune auspicii, a trăit o viață plină de variate întâmplări – fericite, nefericite sau obișnuite – aidoma neamului său românesc, pe care l-a preamărit mereu, iubindu-l etern și necondiționat. Și-a văzut soția în închisoare și fiica născută după gratii, a fost scos din munca intelectuală și trimis la făcut blacheuri, nu i s-a îngăduit să ocupe vreo catedră universitară înainte de 1989, și-a petrecut soția, „mutată de la noi”, în acorduri funebre și și-a jelit singur, la senectute, ambii copii (sexagenari, dar pentru domnia-sa tot copii) trecuți în lumea dreptilor. Și nu s-a frânt!

Născut la 3 noiembrie 1923, în București, s-a afirmat, de mulți ani, drept o personalitate marcantă a scrisului nostru istoric, ajungând, mai ales în deceniile din urmă, să se confunde cu istoria însăși și, îndeobște, cu cea mai importantă instituție de consacrare a valorilor culturale românești – Academia Română. Ales, în 1991, membru corespondent al prestigiosului for menționat, a devenit titular la scurt timp (1992), apoi președinte și președinte de onoare al Secției de științe istorice și arheologie (din 1993 până azi). De asemenea, între 2006 și 2014, a fost și vicepreședinte al Academiei Române.

Format în ambianța școlii istorice de la București, în cea dintâi universitate a țării, profesorul Dan Berindei și-a desfășurat o parte substanțială din cariera de istoric la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” al Academiei, în calitate de cercetător. Grație modelului oferit cu generozitate de către profesorii săi – unii dintre cei mai de seamă istorici români ai secolului trecut –, precum și dăruirii și dotării personale excepționale, tânărul învățacel a ajuns repede la performanțe științifice deosebite, apreciate de către cunoscători. Aprecierea aceasta cvasiunanimă a avut însă și sincopile ei, din cauza dictaturii comuniste, dificultăților de exprimare obiectivă a reconstituirii trecutului, primatului politicului și al ideologiei, încât venerabilul istoric de astăzi s-a văzut chiar îndepărtat pentru un număr de ani din activitatea de cercetare. Au urmat însă apoi anii maturității creatoare, care au corespuns și cu relația destindere și liberalizare a societății comuniste. Specializat în istoria modernă a României, a ajuns de-a lungul deceniilor să fie autorul, individual sau în colaborare, a circa 100 de volume și a aproape 700 de articole și studii apărute în prestigioase reviste științifice din țară și din străinătate, în care abordează aspecte referitoare la istoria politică și socială a secolului al XIX-lea (revoluțiile din 1821 și 1848, Unirea Principatelor, Războiul de Independență), la istoria economică, istoria culturii, a jurnalismului, a orașului București, istoria diplomației și relațiile internaționale. Au ieșit de sub pana sa Tudor Vladimirescu, Nicolae Bălcescu, Alexandru Ioan

*Cuvânt rostit la sesiunea comemorativă dedicată academicianului Dan Berindei, la împlinirea a 100 de ani de la naștere (2 noiembrie 2023, Aula Academiei Române).

Cuza, Carol I, Mihail Kogălniceanu, Ion C. Brătianu și mulți alții, readuși la viață pentru noile generații, prin evocări pline de sevă. A scris și a publicat *Istoria Academiei Române*. A depistat și a tipărit izvoare istorice privitoare la istoria modernă a României. În domeniul istoriei contemporane, a îngrijit *Jurnalul politic* al profesorului Ioan Hudiță (8 vol.). A fost coordonator și autor al tratatului de *Istoria românilor* (vol. VII/1). S-a numărat printre autorii a numeroase lucrări colective și a fost redactor-șef al unor publicații prestigioase. A fost ales, de-a lungul anilor, membru al unor academii și foruri științifice străine. Scrierile domniei-sale au desenat, cu trăsături energice, portretul unei epoci numite îndeobște „secolul naționalităților”, evidențiind, în cadru european, afirmarea modernă a românilor și a României, cu toate procesele importante de-atunci, de la unirea Moldovei și Țării Românești până la Marea Unire. A ajuns el însuși subiect de cărți, fiind portretizat de mulți confrăți, de mai tineri istorici care văd în personalitatea sa un model de urmat. Cel mai recent i-a închinat o carte (sub formă de interviu) istoricul Narcis Dorin Ion, care are meritul incontestabil de a-l fi revelat lumii intelectuale și culturale românești așa cum a fost, adică plin de echilibru. Îmbinând cu îndemănare de maestru analiza cu sinteza, editarea izvoarelor cu elaborarea de monografii, istoria națională cu implicațiile ei europene și universale, academicianul Dan Berindei s-a situat mereu în centrul culturii poporului său, pe care a înțeles să-l facă apreciat și cunoscut în lume.

Dan Berindei avea vocația de a scoate la lumină trecutul „așa cum a fost”, după expresia celebră a ilustrului antecesor, Leopold von Ranke, provenit din secolul pe care domnia-sa l-a iluminat cu atâta pricepere și dăruire. Dan Berindei s-a confundat, din 1991, cu Academia Română, a cărei Secție de științe istorice și arheologie îi datorează existența demnă de după căderea comunismului. Iar Academia – a cărei istorie a scris-o și rescris-o mereu – i s-a înfățișat drept instituția noastră spirituală supremă, care a făcut unirea românilor înainte de unirea politică.

*

Mulți se întreabă care a fost secretul longevității, mai ales al unei longevități senine,

cumpătate, sănătoase, fără degradări mintale și fizice. În cazul de față, al academicianului Dan Berindei, ar fi, cred, mai multe secrete, de la viața trăită în respect pentru ea și pentru marea ei taină, până la prețuirea valorii omului și umanității. Dar, mai presus de orice, „secretul” este ascuns bine între filele acestei vieți zbuciumate, deși foarte evident pentru cine știe să citească. Singur mărturisește: „Nu am putut urî pe nimeni, nu a încăput în zestrea mea spirituală acest lucru, nu am avut în conduită asemenea sentiment care să dureze”. În aceeași notă, academicianul a recunoscut că nu și-a orchestrat și nici măcar urmărit vreodată cu scop anume recenziile cărților sale, cu alte cuvinte nu a făcut operă de marketing personal, nu s-a ilustrat prin interpuși pe „piață”, deși astăzi aproape că nu există fără așa ceva.

Dintre experiențele personale cu marele istoric, unele sunt memorabile. Când s-a impus și la noi moda numărării citărilor interne și internaționale (înainte să apară alte năzdrăvăanii, precum factorul de impact și indicele Hirsch, aplicate inclusiv creațiilor din domeniile umaniste), mi-l aduc aminte pe academicianul Dan Berindei complet nedumerit. După ce i-am spus, în funcție de priceperea mea, cum își țin unii evidența citărilor și cum chiar luptă (uneori cu arme necinstite) ca să fie citați cât mai des și să raporteze apoi asta, mi-a spus perplex: „Dar este dizgrațios să faci așa ceva! Cum să numeri de câte ori ești citat?”. În mintea unui om care văzuse valori autentice în carne și oase, care citise opere istorice nemuritoare și care asistase la impunerii firești pe scena profesională, nu încăpea „măsurarea” meschină în domeniile umanioarelor. Era de ajuns să te uiți la om și la operă și să știi „la câte bate ceasul”, după vorba de demult și regula de aur a unor maeștri, adevărați „diagnosticieni” ai spiritului.

Era afectat ori de câte ori simțea că se lezează onoarea instituției numite Academia Română, pentru care și-a cheltuit o mare parte din energie toată viața și mai ales în ultimele trei decenii, de când a avut și mari răspunderi în cadrul ei. De la folosirea abuzivă a numelui de „academie” sau a adjectivului „academic” și până la defăimarea instituției în ansamblu a receptat orice semnal în acest sens și s-a străduit să producă „reparațiile” cuvenite. I-a veștejit mereu pe anumiți detractori ai instituțiilor noastre culturale, de cercetare și de

educație, cerând construcții și nu demolări. Dar nu a ținut seama de sentimentele personale atunci când era vorba despre valoarea creației unui om. I-a promovat, la rigoare, chiar și pe aceia care-l criticau și care aruncau blamuri asupra Academiei, cu speranța conștientizării și responsabilizării lor.

Cea mai mare vorbă de supărare, trecătoare și aceasta, față de o persoană era: „M-a dezamăgit!” sau „M-a deziluzionat!”. Și asta după ce persoana respectivă făcea mari gafe, confuzii grave de planuri și persista în greșeală, inventând păcate și jignind pe față.

Figura de senior nu venea din vârstă, ci dintr-o mare noblețe sufletească, pe care o purta de-o viață cu simplitate și cu demnitate. Firește, nu a scăpat de detractori, după cum era de așteptat. Cei mai activi – puțini, totuși, față de amploarea vieții și operei omagiate aici – sunt cei meschini, care nu puteau crede că academicianul Dan Berindei făcea totul „fără ură și părtinire”, că nu căuta glorie, că nu căuta funcții, că nu se răzbuna pe nimeni și că îi ierta – ca-n „Tatăl nostru” – pe toți „greșiții” săi. După propria mărturie („Eu nu sunt un ranchiunos, nu am fost cu nimeni toată viața mea. Sincer, nu pot să urăsc, simplu, structural”), academicianul Dan Berindei era un om senin, care-și purta crucea cu demnitate.

*

Dacă ar fi să ne imaginăm bunici și strămoși ideali, ar trebui să luăm poeziile lui Ștefan Octavian Iosif – dar cine o mai face azi? –, dar dacă am vrea să vedem aieveau chipuri de asemenea patriarhi care ne-au netezit drumurile noastre line prin drumurile lor aspre, atunci e de ajuns să

privim fața luminoasă și luminată de har a istoricului Dan Berindei. Este greu să prețuim și, mai ales, să valorizăm virtuți umane precum adevărul sau dreptatea, ambele foarte importante; este capital să urmărim în viață adevărul și dreptatea, dar niciuna dintre aceste virtuți nu se poate atinge fără iubire și bunătate. Cred că aceasta este lecția de viață pe care ne-o transmite istoricul Dan Berindei: fără bunătate și generozitate, adevărul și dreptatea rămase singure ne dezumanizează, adică ne iau ceea ce avem noi caracteristic. Să prețuim acest mesaj al acestui autentic membru al elitei intelectuale a României, într-o vreme de cum-pănă! El ne cheamă spre valori simple și perene, de care pare că am uitat, cum sunt instituțiile trainice, țara, familia, meseria, toate puse sub aureola seriozității și exigenței de sine, dar și a onestității și bunătății în raport cu ceilalți.

Nu a voit frângeri ușor acceptate și ușor de exploatat de către alții. Nu a fost de acord cu istoria exagerat regională, fiindcă spera să păstrăm nealterată unitatea noastră într-o lume tot mai dezbinată sub pretextul globalizării. Toate acestea sunt lecții de viață, adică lăsaminte sau testamente pentru urmași. Academicianul Dan Berindei a transformat tragismul unei vieți în speranță, pentru că viața nu ne-o dăm noi înșine, ci ne vine ca un dar, iar darurile se onorează și se prețuiesc. A fost convins mereu – aidoma unui confrate transilvănean de odinioară (Silviu Dragomir) – că nu contează întotdeauna numai faptele pe care le-ai împlinit în viață, ci și curățenia sufletească prin care le-ai întruchipat și că nu numai cele împlinite sunt importante, ci și cele care n-au fost, dar ar fi putut să fie.

Revoluția de la 1848 din Țările Române în opera academicianului Dan Berindei*

Ioan Bolovan

Membru corespondent al Academiei Române

În istoriografia românească dedicată epocii moderne nu există practic o personalitate care în ultimii 150 de ani să nu fi alocat revoluției pașoptiste un interes binemeritat. Revoluția de la 1848–1849 a fost, fără îndoială, un moment fundamental al istoriei moderne nu doar în istoria românilor, ci și a altor popoare din spațiul central sud-est european. Pentru români cel puțin, Revoluția de la 1848 are o valoare și o semnificație națională fondatoare, fiindcă acum s-au exprimat fără echivoc cele două obiective majore ale ideologiei naționale (unitatea tuturor românilor și independența), ambele subsumate sau/și convergente idealului modernizării societății românești și încadrării acesteia în Europa civilizată. Academicianul Dan Berindei a intuit și a înțeles cum nu se poate mai bine că revoluția pașoptistă din Țările Române a marcat o cotitură în devenirea istorică a națiunii române, că, pentru puțină vreme, românii au acționat sincron cu celelalte popoare ale Europei, că la București, Islaz, Iași, Cernăuți, Brașov, Sibiu sau Blaj au fost exprimate idei, s-au elaborat programe revoluționare și s-au desfășurat acțiuni compatibile și comparabile cu cele de la Paris, Torino, Viena, Praga, Frankfurt etc., respectiv faptul că românii s-au încadrat perfect spiritului european al momentului. Nu întâmplător, discursul de recepție al academicianului Dan Berindei, rostit în Aula Academiei Române la 26 aprilie 2001, avea ca temă *Generația pașoptistă* (discursul a și fost ulterior publicat în prestigioasa colecție *Memoriile Științifice ale Secțiilor Academiei Române* sub titlul *Generația pașoptistă, Discurs*

de recepție în Academia Română, București, Editura Academiei Române, 2001, 24 pag.).

Binecunoscut specialiștilor din țară și străinătate pentru numeroasele volume (monografii, ediții de documente etc.) și sutele de studii consacrate istoriei moderne a românilor, istoricul Dan Berindei a acordat Revoluției de la 1848 un interes aparte. Cuantificând producția istoriografică din acest domeniu a academicianului Dan Berindei, putem sesiza faptul că ea însumează câteva mii de pagini condensate în mai multe cărți de unic autor: *Revoluția română din 1848*, București, Ed. Politică, 1974, 80 pag.; *1848 în țările române*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1984, 120 pag. (cu o variantă și în limba franceză: *L'an 1848 dans les Pays Roumains*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1984, 120 pag.); *Revoluția română din 1848–1849. Considerații și reflexii*, Cluj-Napoca, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, 1997, 411 pag. etc. și în circa 40 de studii apărute în reviste și volume colective din țară și străinătate.

Nu lipsit de importanță pentru tema de față este și faptul că istoricul Dan Berindei a investigat diverse aspecte referitoare la Revoluția de la 1848 din Țările Române în mod constant, încă de la începutul carierei și până spre sfârșitul vieții. Prin urmare, studierea cauzelor, contextului, desfășurării și consecințelor revoluției pentru români nu a fost ceva conjunctural în activitatea istoricului comemorat, ci dimpotrivă o preocupare recurentă care a traversat deceniile de afirmare profesională a academicianului Dan Berindei. Simptomatic pentru aplecarea sa cu consecvență

*Cuvânt rostit la sesiunea comemorativă dedicată academicianului Dan Berindei, la împlinirea a 100 de ani de la naștere (2 noiembrie 2023, Aula Academiei Române).

asupra cercetării revoluției pașoptiste este chiar prima realizare științifică publicată la începutul carierei, respectiv studiul *Revoluția din 1848 din Franța și tinerii români aflați la Paris* (apărut în „Revista Istorică Română”, XV (1945), pag. 171–192). Acest studiu deschidea un șantier de lucru al istoricului, o direcție de cercetare care își propunea să încadreze fenomenul revoluționar românesc într-un cadru ideologic și politic mai general. Interogând sursele arhivistice și memorialistica edită ce i-a stat la îndemână, prin acest studiu, dar și prin multe altele publicate în deceniile ce au urmat (*L'idéologie politique des révolutionnaires roumains de 1848* în *Nouvelles études d'histoire*. Vol. IV. Publiées à l'occasion du XIII-es Congres des sciences historiques. Moscou, 1970, București, Ed. De l'Academie de la R.S. de Roumanie, 1970, pag. 207–221; *La Revolucion Rumana en 1848. Ideologia y programa*, în *Semestre historico*, 1977, nr. 6, pag. 125–141; *Paris-Bucarest. Itinéraires roumains en 1848. Les Roumains à Paris avant 1848*, în *1848. Revolution et mutations au XIX'e siecle*, Paris, 1990, nr. 6, pag. 39–54; *Le groupe dirigeant valaque de 1848 et la France*, în *Etudes Danubiennes*, Strasbourg, 1995, 11, nr. 1, pag. 11–23; *La révolution roumaine de 1848. Le modele français et les rapports franco-roumains*, în *La Révolution de 1848. La France et l'identité nationale roumaine*, Dijon, 2002, pag. 123–135 ș.a.), istoricul Dan Berindei a conturat în primul rând o imagine complexă și credibilă privind formația ideologică a elitelor românești din Țara Românească și Moldova care au fost ori se mai aflau la studii în orașul de pe malurile Senei în primăvara anului 1848, când valul revoluționar a pornit de la Paris spre răsărit. Astfel, conchidea savantul, elita românească era pregătită ideologic să declanșeze o acțiune generală de eliberare socială și națională, acest lucru fiind însă imperios reclamat de evoluția anterioară a Principatelor Române. Nicolae Bălcescu a surprins foarte bine, într-un studiu din 1850, acest aspect. El arăta că „Revoluția română de la 1848 n-a fost un fenomen neregulat, efemer, fără trecut și viitor, fără altă cauză decât voința întâmplătoare a unei minorități sau mișcarea generală europeană. Revoluția generală fu ocazia, iar nu cauza revoluției române. Cauza ei se pierde în zilele veacurilor. Uneltitorii ei sunt optsprezece veacuri de trude, suferințe și lucrare a poporului român

asupra lui însuși”¹. Prin urmare, academicianul Dan Berindei, mergând pe urmele marelui democrat Nicolae Bălcescu căruia i-a și închinat o monografie cuprinzătoare², a devoalat faptul că elita românească a fost capabilă să asimileze rapid și să aplice concret ideologia revoluționară fiindcă realitățile de acasă impuneau cu acuitate acest lucru. În cărțile publicate ori în numeroasele studii și articole, istoricul Dan Berindei a susținut mereu că originile revoluției pașoptiste din Țările Române stau în strânsă legătură cu procesul de redeșteptare națională început în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Cauzele interne au fost primordiale în izbucnirea revoluției în teritoriile românești, stadiul de dezvoltare a societății românești, statutul politico-juridic al Principatelor Române făceau necesară aprinderea unei scânteii. Regăsim aceste interpretări într-o serie de studii presărate de-a lungul mai multor decenii: *Les révolutionnaires roumains de 1848 et l'idée d'unité*, în „Revue Roumaine d'Histoire”, 1968, 7, nr. 6, pag. 931–947; *Programul intern al revoluției române din 1848–1849*, în *Revoluția de la 1848 în țările române*, București, Ed. Academiei R.S. România, 1974, pag. 35–58; *Cum trebuie apreciat programul revoluției române de la 1848?*, în „Revista de istorie”, 1982, 35, nr. 9, pag. 1040–1041; *Locul revoluției de la 1848–1849 în istoria României*, în „Revista de istorie”, 1983, 36, nr. 5, pag. 431–440; *Programes et plateformes socio-politiques de la révolution roumaine de 1848*, în „Revue Roumaine d'Histoire”, 1995, 34, nr. 1–2, pag. 67–73 ș.a. Nu a încadrat și nici nu a „topit” mecanic realitățile românești de la 1848–1849 într-un context larg european, dimpotrivă, a reliefat de fiecare dată specificitățile revoluției pașoptiste din Țările Române, arătând care a fost contribuția românilor la tentativa de regenerare democratică a Europei vremii. O serie de studii stau mărturie în acest sens: *Das europäische Revolutionsjahr 1848. Seine Bedeutung für die Rumänische Länder*, în *Österreichische Osthefte*, 1973, 15, nr. 4, pag. 325–335; *La révolution roumaine de 1848 dans le contexte européenne*, în „Revue Roumaine d'Histoire”, 1973, 12, nr. 3, pag. 473–488; *Programul extern al revoluției române din 1848*, în „Revista română de studii internaționale”, 1973, 7, nr. 2, pag. 55–60; *Revoluția română de la 1848 și Europa*, în *Studia et Acta Musei „Nicolae Bălcescu”*,

1973–1974, pag. 11–20; *Die Achtundvierziger Revolution in den rumänischen Fürstentümern und Europa*, în *Modernisierung auf Raten in Rumänien*. Anspruch, Umsetzung, Wirkung. München, 2004, pag. 99–106 etc. Meritul unor atari cercetări este faptul că academicianul Dan Berindei a pus la îndemână, deopotrivă cercetătorilor români sau străini, o viziune sintetică nu numai de istorie românească, ci și una de istorie europeană. Avem desfășurată în fața ochilor, atât partea, cât și întregul, revoluția pașoptistă de pe continent, dar și articulațiile locale, românești.

Despre istoricul Dan Berindei, ca și despre alte ilustre personalități ale istoriografiei românești postdecembriste, se poate afirma că a fost un reformator al scrisului istoric contemporan, dar nu un demolator al istoriei naționale. Academicianul Dan Berindei ne-a oferit prin numeroase contribuții referitoare și la Revoluția de la 1848–1849 o lectură neconvențională, dar extrem de fecundă asupra unei problematice istorice extrem de importante în contextul în care și istoriografia din România și-a reevaluat după 1989 discursul, metodologia. Publicații ale istoricului Dan Berindei, precum studiul *Deux personnalités féminines dans la révolution roumaine de 1848*, în *Femmes dans la Cité, 1815–1871*, Crest, 1997, pag. 547–554, capitolul „Vârsta și legăturile

genealogice ale frunțașilor Revoluției din Țara Românească” din cartea *Revoluția română din 1848-1849. Considerații și reflexii*, Cluj-Napoca, 1997, precum și cartea *Românii și francmasoneria*, București, Editura Teșu, 2009, 86 pag. etc. demonstrează resursele de inovare istoriografică ale celui comemorat.

Astfel, cu acribie și comprehensiune, academicianul Dan Berindei a reconstituit timp de mai bine de șase decenii, într-un mod profesionist, veridic, un onorabil moment din istoria românilor, Revoluția de la 1848–1849. Practic nu i-a scăpat analizei istoriografice niciun aspect relevant în ceea ce privește revoluția pașoptistă românească. S-a preocupat de latura social-economică, dar și de cele cultural-ideologice, politică sau diplomatică, a evidențiat cu echilibru-i binecunoscut nex-urile dintre intern și internațional, influențele reciproce, dar și specificul evoluției istorice din Țările Române, în concluzie a pus într-o lumină corectă rolul generației pașoptiste în făurirea României moderne.

Note

¹ N. Bălcescu, *Opere*, II, ed. G. Zane și E.G. Zane, București, 1982, pag. 107.

² Dan Berindei, *Pe urmele lui Nicolae Bălcescu*, București, 1984, 311 pag.

Academicianul Dan Berindei. Benefactor*

Alexandru M. Morega

Membru corespondent al Academiei Române

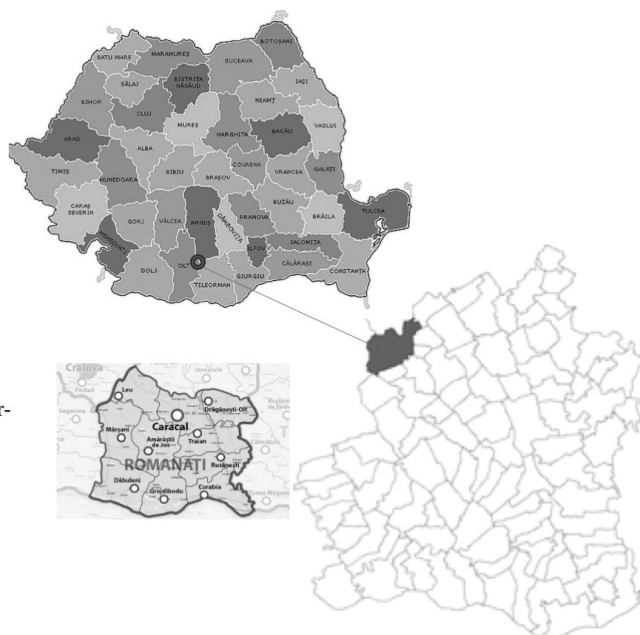
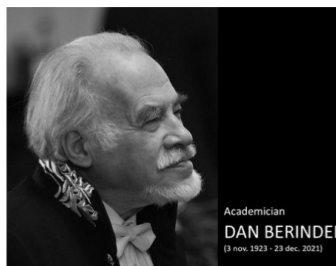

FUNDAȚIA „PATRIMONIU”
FONDATOR UNIC - ACADEMIA ROMÂNĂ
Calea 13 Septembrie nr. 13,
Casa Academiei, Aripa Est, etaj 7, Camerele 7210 și 7211
sector 5, București
Cod fiscal 17954260
Tel: 021.319.51.30, Fax: 021.318.31.81
E-mail: office@fundatiapatrimoniu.ro

*Istoria se trăiește, se îndură.
Istoria se îngrijește, se educă.
Istoria se respectă!*

Academician Dan Berindei
Benefactor

Profesor Alexandru M. Morega

Familia Berindei – sec. XVII

- Obârșia familiei este în Olt-Romanati, în sudul Olteniei, într-o regiune care a fost dens populată de cumani.
- Aceștia s-au retras, la începutul secolului al XVIII-lea, în Teleorman – în zona localităților Dobrotești și Beuca.
- Descendent al familiei (Grigore) Brâncoveanu, înrudiri cu familiile Cantacuzino, Mavrocordat, Bibescu, Știrbey, Slătineanu, Băleanu, Balș, ...

Personalități din familia Berindei

- **Matei Berindei**, stră-străbunicul academicianului Dan Berindei, om cu preocupări intelectuale, concretizate și într-o însemnare rămasă de pe urma sa, și **fiul său Mihăiță**, sunt înfățișați într-o frescă a ctitorilor vechii biserici „Sfinții Voievozi” din comuna Dobrotești, din Teleorman;
- **Arhitectul Dumitru Berindei** – străbunicul – Școala de Arhitectură de la Paris, în 1859, s-a reîntors în țară, unde și-a pus amprenta arhitecturală asupra unor clădiri; Ministru al Lucrărilor Publice în vremea lui Carol I; *pasionat și interesat de istoria artei, a arhitecturii*;
- **Arhitectul Ioan D. Berindei** – fiul lui Dumitru Berindei – Școala de Arhitectură de la Paris; autorul unor clădiri de referință pentru arhitectura din România de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea: *Palatul Gheorghe Grigore Cantacuzino* (astăzi Muzeul George Enescu), *Casa George Assan* (astăzi Casa Oamenilor de Știință), *Palatul Culturii din Iași* ș.a.;
- **Generalul Anton Berindei** – străbunicul – comandant al Direcției Generale a Lucrărilor de Fortificațiune; a avut în administrare întregul inel de fortificații din jurul Capitalei; Ministru de Război în guvernul Dimitrie A. Sturdza (2);
- **Generalul Grigore A. Berindei** – bunicul – Aghiotant al Regelui Ferdinand; a introdus cercetășia (Carol I, 1913).
- **Alexandru Berindei** – tatăl – a studiat dreptul la Paris; în anul 1916 a plecat pe front, voluntar, la războiul pentru întregirea neamului.

Dina Balș
(mama)

Dan Berindei

Ioana Berindei
(soția)

Acad. Dan Berindei

„Datorez viața ambiției de a studia doi ani de liceu într-unul”

<https://istoria.ro/sectiune/general/dan-berindei-datorez-viața-ambitiiei-de-a-studia-582219.html>

Se naște la 3 noiembrie 1923.

Este preocupat de istorie încă din anii copilăriei; a urmat studii universitare la Facultatea de Istorie a Universității din București, în timpul celui de al doilea război mondial.

A început cariera de cercetător la Institutul de Studii și Cercetări Balcanice (1946-1948), apoi asistent la Institutul de Istorie și Filosofie al Academiei Române (1948-1952).

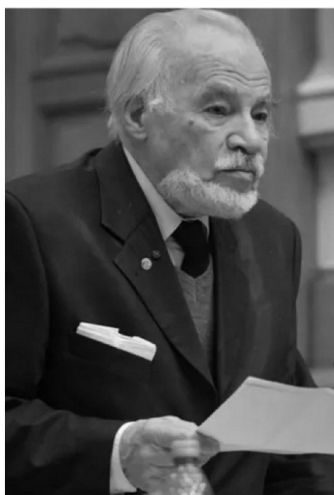
După îndepărtarea sa abuzivă din cercetarea științifică (între anii 1952-1955), a fost rechemat la Institutul de Istorie "N. Iorga" (1955-mai 1990) din București.

Succesiv, cercetător, cercetător principal (1956), secretar științific (1968-1970), vicepreședinte al Consiliului științific (1970-1975, 1978-martie 1989).

Profesor asociat la Facultatea de Istorie a Universității din București (din 1990), profesor la Universitatea Politehnica din București, unde a predat cursul de Istoria României în context universal (1991-1992, 1992-1993).

Activitatea didactică și de cercetare a istoricului Dan Berindei a fost recunoscută și încununată în anul 1992, cu titlul membru titular al Academiei Române, la Secția de Istorie.

Generozitatea și donațiile Academicianului Dan Berindei

Mare parte din moșternirea dobândită de familia Berindei a fost donată Academiei Române

- Prin contractul de donație autentificat cu nr. 3505/17.12.2002, Academia Română a primit în proprietate 50 ha teren agricol extravilan, în com. Dobrotești, județul Teleorman.
- Prin contractul de donație autentificat cu nr. 4723/13.09.2004, Academia Română a primit în proprietate 10 ha teren forestier extravilan în com. Dobrotești, județul Teleorman.
- Prin contractul de donație autentificat cu nr. 304/02.03.2016, Academia Română a primit în proprietate 25 ha teren agricol extravilan (anexa 1) și 40,6 ha teren forestier extravilan în com. Dobrotești, județul Teleorman.

Solicită Academiei Române:

- Să nu se comaseze sau înstrăineze imobilele donate.
- Să se realizeze un obiectiv cultural sau manifestări periodice în memoria familiei Berindei, care a fost posesoare timp de trei veacuri a bunurilor donate, Dobrotești-Beuca*. Acestea să fie realizate de AR în măsura posibilului și la libera opțiune, ca modalitate de realizare.

*"Beuca" ... de la ultimul rege al sarmaților, consemnat pe lista regilor de la Voievodina (470-472).

Localizarea terenurilor agricole și silvice donate de academicianul Dan Berindei Academiei Române, precum și a bisericii „Sfinții Voievozi”, unde membrii ai familiei Berindei sunt ctitori. Comuna Dobrotești, din județul Teleorman.

Ctitorii bisericii din Dobrotești-Teleorman:
Matei Berindei și fiul Mihăiță

Ctitorii bisericii din Dobrotești-Teleorman:
Ioan Berindei.

Acțiuni ale Academiei Române, Fundației „Patrimoniul”

- În acțiunile sale comemorative organizate cu prilejul unor sărbători religioase, Academia Română a comemorat toți donatorii, alături de membrii titulari, corespondenți și de onoare.
- În Programul Cadru Multianual de onorare a dispozițiilor donatorilor, s-a constituit un grup de lucru format din reprezentanți ai Academiei Române și Fundației „Patrimoniul”.
- O inițiativă a acestui grup, avansată Academiei Române, vizează organizarea unor manifestări în memoria acad. Dan Berindei și a familiei Berindei.
- Fundația „Patrimoniul” propune și susține organizarea unei astfel de manifestări periodice.

Narcis Dorin ION, *Familia Berindei. Portretul unor aristocrați ai spiritului. Convorbiri cu academicianul Dan Berindei*, Cercetări Istorice (serie nouă), XXXIII, Iași, 2014, pp. 213–281 – referința principală

Prezentarea a fost realizată cu sprijinul:

•Jr. Arin Dondera, Consilier juridic la Fundația „Patrimoniul”

•Dr. Ec. Ionel Leonida, Consilier Președinte Consiliu Director – „Fundația Patrimoniul”

Academicianul Dan Berindei – 100 de ani de la naștere*

*Narcis Dorin Ion***

Socotit, în deceniul din urmă, patriarhul istoriografiei românești, academicianul Dan Berindei ar fi împlinit, în 3 noiembrie 2023, un secol de viață, dacă nu ar fi părăsit scena lumii la 98 de ani, cu două zile înaintea Crăciunului anului 2021.

A fost – așa cum am spus și în titlul unei cărți de convorbiri pe care am realizat-o în 2016 – un aristocrat al spiritului, descendent dintr-o aleasă stirpe boierească, Brâncovenii, și intelectuală, Berindeii, care au lăsat urme în istoria politică și culturală a României moderne și contemporane. Strănepot și nepot de generali (Anton și Grigore Berindei, apropiați colaboratori ai regilor Carol I și Carol al II-lea), dar și al unor celebri arhitecți (Dumitru, implicat în Revoluția de la 1848, și Ion D. Berindei, creatorul unor monumente celebre ale „Micului Paris” de odinioară sau al emblematicului Palat al Culturii din Iași), Dan Berindei s-a format intelectual în acest mediu propice, în care lecturile copilăriei (între ele, romanele istorice ale lui Dumas) îl vor îndrepta spre studiul istoriei, încurajat în pasiunea sa de către străbunica Ana Berindei (născută Slătineanu).

Absolvent al Școlii „Clemența” și al Liceului „Spiru Haret” – unde, la istorie, l-a avut profesor pe numismatul Constantin Moisil, iar la logică pe Anton Dumitriu și a fost coleg cu regizorul Liviu Ciulei și cu istoricul Stephen Fischer-Galați –, Dan Berindei a urmat apoi studiul istoriei la Universitatea din București, unde la Facultatea de Litere și Filosofie i-a avut ca profesori pe Gheorghe Brătianu, care predă istoria universală, Constantin C. Giurescu, la istoria românilor, Nicolae

Bănescu la istoria Bizanțului, Victor Papacostea la istoria Balcanilor sau Ioan Hudiță, cel care avea să îi devină socru și de la care a învățat istoria diplomației. Lucrarea de licență o va da sub coordonarea profesorului C.C. Giurescu, cu o temă despre tinerii pașoptiști de la Paris, subiect căruia îi va dedica ample studii pe parcursul carierei sale. După terminarea facultății, va deveni pentru doi ani (1946–1948) asistent și secretar la Institutul de Studii și Cercetări Balcanice, pentru ca apoi, din 1948, să se transfere la Institutul de Istorie Universală pe care îl fondase marele Nicolae Iorga, unde își va vedea liniștit de carieră pentru următorii patru ani.

Anii maturității i-au fost adesea complicați de vremurile politice atât de schimbătoare din România de după cel de Al Doilea Război Mondial și din primele decenii ale regimului comunist. A avut o viață care a fost marcată de dramele obsedantului deceniu, când mai mulți membri ai familiei sale au fost aruncați în temnițele comuniste din motive politice (tatăl său, mama sa, socrul său, inclusiv soția sa, regretata Ioana Hudiță, care a născut-o pe fiica Ruxandra în închisoarea Văcărești), iar domnia-sa a fost eliminat pentru trei ani (1952–1955) din Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” și trimis la „munca de jos”, la fabrica „Mecanica Nouă”, unde a colectat fier vechi și a făcut blacheuri. Angajat apoi la ISPROR – Institutul pentru Proiectarea Orașelor – Dan Berindei va reveni în domeniul cercetării la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”, pe care îl va sluji cu devoțiune timp de decenii, până în 1990,

*Cuvânt rostit la sesiunea comemorativă dedicată academicianului Dan Berindei, la împlinirea a 100 de ani de la naștere (2 noiembrie 2023, Aula Academiei Române).

**Dr., director general al Muzeului Național „Peleş”

și unde va fi secretar științific (1968–1970) și vicepreședinte al Consiliului Științific (1970–1975, 1978–1989). Aici a definitivat, în 1969, teza de doctorat cu o carte pe care o tipărise în 1963 despre *Orașul București, reședință și capitală a Țării Românești (1459–1862)*. O făcea la două decenii după ce, în 1949, îi fusese interzisă susținerea primei sale teze, care privea relațiile dintre Alexandru Ioan Cuza, Napoleon al III-lea, Garibaldi, Mazzini și Kossuth.

În epoca bună a istoriografiei române, lui Dan Berindei îi va fi recunoscută valoarea nu numai în țară, ci și în străinătate, devenind membru al unor organisme științifice europene și mondiale: Comisia Internațională a Presei (1965), Asociația de Istorie Contemporană din Franța (1971), Societatea de Istorie Modernă a Franței (1972), Confederația Internațională de Genealogie și Heraldică (1972), Comisia Internațională de Studii Slave (1975), Centrul Italo-Român de Studii Istorice din Milano (1979), Comisia Internațională de Istoria Relațiilor Internaționale (1980), Societatea de Genealogie și Heraldică a Greciei (1981), Societatea pentru Istoria secolului al XVIII-lea din Austria (1984), Asociația Istoricilor Europeni (1985), Societatea de Istoria Revoluției de la 1848 și a Revoluțiilor din secolul al XIX-lea din Franța (1985), Societatea Sud-Est Europeană din Germania (1988), Societatea „P.J. Proudhon” din Besançon (1990) sau Asociația Istoricilor Francofoni din Paris (2000). De asemenea, cel pe care îl evocăm astăzi, aici, a fost ales, în 1994, membru titular al Academiei Europene de Științe, Arte și Litere și, doi ani mai târziu, membru titular al Academiei Polone de Științe și Litere din Cracovia.

La peste nouă decenii de viață, Dan Berindei mărturisea: „În anii mei mai tineri, deși am putut călători – și atunci cu intermitențe! – abia de la 42 de ani (cât de fericiți sunt tinerii de astăzi în această privință!), m-am adaptat condițiilor celor mai complicate de călătorie, cu nopți dormite în tren pentru a economisi cheltuielile cu hotelurile, cu condiții precare de găzduire și de alimentare, deoarece am considerat că era *necesar* și *de folos*. Nu m-am ferit de dialoguri, ci chiar le-am provocat, cu gândul că voi putea contribui la afirmarea unei reale imagini a țării mele *veșnice* și *profunde*. M-a însuflețit și o constantă dorință de a facilita

larga comprehensiune reciprocă, de a contribui la înțelegere și dobândirea prieteniei celorlalți pentru țara mea. Am publicat în limbi străine și în publicații de peste hotare, am ținut conferințe, am participat la reuniuni științifice și am contractat prietenii, unele care au durat sau durează încă de decenii”.

În țară, Dan Berindei a fost membru fondator al Societății de Științe Istorice din România, al Asociației de Drept Internațional și Relații Internaționale, al Comisiei de Heraldică, Genealogie și Sigilografie a Academiei Române, dar și secretar (1977–1993) și președinte (1993–2015) al Comitetului Național al Istoricilor Români. Momentul de zenit al istoriografiei române în anii comunismului – am numit astfel Congresul mondial de istorie organizat la București în 1980 – datorează succesul și implicării profunde a lui Dan Berindei în reușita acestui eveniment de mare anvergură. A fost redactor șef al unor publicații prestigioase („Memoriile Secției de științe istorice și arheologie – Academia Română”, „Revue Roumaine d’Histoire”, „Studii și materiale de istorie modernă”) și membru în colecțiile de redacție ale unor periodice de profil românești și străine („Historia Urbana”, „Arhiva Genealogică”, „Cahiers «Charles Fourier»” din Besançon, „Revue d’Europe Centrale” din Strasbourg-Paris). Distins cu Premiul „Nicolae Bălcescu” al Academiei Române (în 1977), istoricul Dan Berindei va fi ales membru corespondent al Academiei Române abia în 1991, rostind, un deceniu mai târziu, la 26 aprilie 2001, un discurs de recepție cu o temă dragă: *Generația pașoptistă*. În 1992, devenea membru titular al înaltului for științific, al cărui vicepreședinte va fi timp de două mandate (2006–2014). A fost președinte (1993–2005, 2016–2019) și președinte de onoare (2005–2016, 2019–2021) al Secției de științe istorice și arheologie a Academiei Române, instituție a cărei istorie a și scris-o.

Cele peste o sută de volume scrise de academicianul Dan Berindei în lunga sa carieră științifică sunt mărturia peremptorie a vocației sale de istoric, ale cărui preocupări s-au axat pe istoria politică, socială, culturală și economică a românilor în perioada modernă, istoria presei, a orașelor, a diplomației și relațiilor internaționale. Astfel, marile evenimente ale secolului al XIX-lea

din spațiul românesc și-au găsit în Dan Berindei istoricul riguros: revoluțiile din 1821 și 1848, Unirea Principatelor, reforma agrară din 1864, domnia lui Cuza Vodă, obținerea independenței de stat, domnia lui Carol I, toate evocate în contextul european al epocii. A fost și biograful exemplar al unor figuri reprezentative ale modernității românilor, cum ar fi Nicolae Bălcescu sau Mihail Kogălniceanu. A descoperit și a editat cu acribie documente esențiale ale istoriei moderne, privind Unirea Principatelor, domnia lui Alexandru Ioan Cuza, războiul pentru independența națională, dar a adus la lumină și amplul jurnal al lui Ioan Hudiță, în 20 de volume, de a căror publicare s-a îngrijit timp de mulți ani. A avut bucuria de a coordona și de a vedea publicată, în două ediții, o lucrare fundamentală pentru neamul nostru: tratatul de *Istoria românilor*, apărut în zece volume sub egida Academiei Române.

În cartea de convorbiri pe care am realizat-o în 2016, academicianul Dan Berindei amintea domeniile sale de cercetare: „Am editat foarte multe documente, considerând că este în fapt cea mai de seamă activitate a unui istoric, ceea ce rămâne. Consider migăloasa editare a *Jurnalului politic* al socrului meu tot ca o valorificare a unui izvor istoric. M-am ocupat de categoriile sociale, de țărănime, dar și de boierime și am dat multă atenție genealogiei, cheie pentru multe necunoscute. M-a preocupat istoria urbană și, într-o vreme, chiar monumentele istorice. Istoriei relațiilor internaționale și diplomației le-am consacrat nu numai studii, dar și cărți. M-au interesat mai multe personalități, mai ales din lumea făuritorilor României, reconstituindu-le și analizându-le activitatea și viața. Un alt domeniu al activității mele l-au reprezentat periodicele și istoria presei, care au intrat și ele în câmpul meu de investigație. Nu au lipsit nici cercetările de istoriografie. De asemenea, un alt mare sector de investigație l-au marcat cercetările de istoria culturii”.

Pe tot parcursul lungii sale vieți, Dan Berindei și-a urmat cu pasiune vocația studiului istoriei, în liniștea unei biblioteci fascinante, ale cărei zeci de mii de volume au fost donate în anii din urmă Bibliotecii „Alexandru și Aristia Aman” din Craiova, printr-un gest aristocratic, de mare noblete, care-l situează în zodia pașoptiștilor pe care i-a

iubit atât de mult și despre care ne-a lăsat lucrări fundamentale. Asemenea boierimii culturale de odinioară, Dan Berindei s-a adăugat între marii donatori de după 1990, dăruind Academiei Române conacul și pădurea moșiei strămoșilor săi de la Dobrotești-Teleorman.

Rugându-l ca, ajuns la vârsta patriarhilor, să facă un bilanț al prodigioasei sale activități istoriografice, Dan Berindei mi-a declarat următoarele despre patima care l-a mistuit o viață: „Am considerat cercetarea istorică totdeauna ca o activitate de reconstituire. Istoricului îi revine misiunea să recreeze un climat, dar și o viață sau un ansamblu de vieți. De multe ori trebuie să opereze reconstituiri, dar acestea ascund și primejdia denaturării. În consecință, este bine ca fenomenele trecutului să le putem aborda din multe unghiuri de vedere. Din această cauză, în cursul activității mele m-am angajat în variate direcții, având convingerea că astfel mă pot apropia mai lesne de adevărul ideal. De asemenea, am considerat totdeauna că în abordarea istoriei naționale trebuie avută neconținut în vedere istoria universală.

Am căutat ca demersul meu științific să nu fie mărginit la cercul relativ strâmt al specialiștilor. M-a preocupat în consecință «popularizarea» și am scris peste 1000 de articole cu tematică istorică în reviste de cultură și în ziare, considerând că este foarte importantă această transmitere către cititori, către oameni, a informației istorice. Din același considerent, am răspuns totdeauna invitațiilor de a ține conferințe și expuneri sau interviuri la radio și apoi la posturile de televiziune.

În realitate, am fost neconținut preocupat de interesele țării și națiunii mele, de a fi un «slujitor al cetății». De asemenea, legat de Academie, încă din 1948 – din vremuri foarte tulburi și până astăzi, deci de aproape șapte decenii – am considerat-o o a doua patrie și m-am străduit – și o fac încă! – să contribui la mersul ei înainte și la afirmarea ei. Aș mai adăuga că am socotit istoria ca o parte a ființei mele și, totodată, ca un prețios instrument de cunoaștere. În același timp, m-am străduit să acționez și să scriu totdeauna în cunoștință de cauză. Am căutat mereu să înțeleg istoria. Comprehensiunea detașată de sentimente – fie ele de dragoste sau de ură – este

esențială pentru o muncă onestă de istoric. Din fericire, am avut o fire care m-a ajutat, dacă vrei, o fire de împăciuitoare. Nu pot urî și am puterea de a înțelege pe celălalt, ceea ce cred că este o însușire foarte importantă pentru slujitorii muzei Clio!”.

Dan Berindei a fost un patriot în adevăratul sens al cuvântului, în accepția pașoptistă a termenului, într-o epocă în care a-ți iubi țara devine – după cum îmi mărturisea academicianul Dinu C. Giurescu, într-o altă carte de convorbiri – „aproape un delict”. Pentru academicianul Dan Berindei patriotismul a fost o vocație, asumată ca atare: „Ca patriot neclintit, m-a preocupat și mă preocupă imaginea noastră pentru ceilalți, dar nu o imagine forțată, contrafăcută, ci una adevărată. Și acum, la vârsta mea înaintată, consider că în ansamblu reflectăm în trecutul nostru mai ales pozitivul, deși, firește, avem și lipsurile noastre. În profesia mea, relația externă am văzut-o ca extrem de necesară, dar, în același timp, am avut preocuparea de a acționa pentru ca imaginea națiunii și a țării mele să fie corect percepută. Este vorba de imaginea țării și a națiunii, nu a unui regim, oricum trecător!

Am scris în limba română majoritatea operei mele, dar și în limbile franceză și germană. Limba engleză nu o stăpânesc și la bătrânețe nu am mai învățat-o, tot așteptând... să mor. Am scris mult, am depășit suta de volume, la care se adaugă sute de studii și articole științifice, în afara celor din revistele de cultură. Am slujit adevărul, chiar și în vremuri cumplite de grele, recurgând la o tematică ce mi-a îngăduit acest lucru. În ansamblu, consider că las o «moștenire», dar totodată trebuie să mărturisesc că n-am știut și nu m-a preocupat «să-mi vând marfa»”.

*

Aș încheia această scurtă evocare a academicianului Dan Berindei cu două evaluări făcute de

reputații istorici Răzvan Theodorescu și Ioan-Aurel Pop, în prefața și cuvântul-înainte ale cărții mele, *Portretul unui aristocrat al spiritului. Convorbiri cu academicianul Dan Berindei*.

Regretatul academician Răzvan Theodorescu scria: „Dacă ar fi să mi-l închipui într-un fel, într-o altă viață, Dan Berindei ar fi putut fi un boier pașoptist. Mă gândesc și la recenta donație pe care a făcut-o Academiei Române și Bibliotecii «Aman» din Craiova. Dan Berindei este printre donatorii contemporani ai Academiei Române, precum altădată boierii secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea, care donau spitalelor, mai târziu diverselor fundații, mai târziu chiar Academiei Române, părți din averile lor. Prin cultură, prin generozitate, prin bonomie, Dan Berindei este boierul pașoptist de felul celor care, probabil, i-au precedat pe cei doi idoli ai mei de care scriam la început, pe Nicolae Bălcescu și pe Alexandru Ioan Cuza, nu întâmplător, și unul și altul, eroi ai istoriei studiați de Dan Berindei”.

Pentru academicianul Ioan-Aurel Pop, președintele Academiei Române, „Dan Berindei, «aristocratul spiritului» – cel de viță nobilă deopotrivă prin sânge și prin educație și cultură –, nevoit să trăiască într-o lume vânzolică, aspră și grea, și-a păstrat mereu cumpătul. Nu a fost un erou al rezistenței și nici un cavaler alb al binelui universal, dar a căutat în viață să facă binele. Niciunul dintre noi nu are căderea să-i judece viața aproape centenară, dar oricine de bun simț poate constata, așa cum spusese un alt mare istoric român, Silviu Dragomir, că viața sa nu trebuie privită numai după faptele sale – multe și importante –, ci după curățenia sufletească prin care s-au întruchipat aceste fapte. Așa privind lucrurile, vom avea înaintea ochilor, prin personalitatea academicianului Dan Berindei, un mare istoric și un adevărat Om între oameni”. «

75 de ani de la epurarea a 114 membri ai Academiei române

Tragedia Academiei Române de la 1948*

Acad. Ioan-Aurel Pop

Președintele Academiei Române

Academia Română, instituție fondată la 1 aprilie 1866 (cu numele de „Societatea Literară Română”, devenită după un an „Societatea Academică Română”), a fost de la începuturile ei erudită și savantă, dar și națională, enciclopedică și activă în societate. A fost națională, adică reprezentativă pentru cultura din întreg spațiul românesc. Conform decretului de înființare, cei 21 de membri fondatori erau personalități marcante din România de-atunci și din teritoriile românești aflate sub stăpânirea imperiilor străine: habsburgic (Transilvania, Banat, Maramureș, Bucovina), țarist (Basarabia) și otoman (din rândul românilor din Peninsula Balcanică). A fost enciclopedică, fiindcă a primit în rândurile sale specialiști în diferite domenii ale cunoașterii. A fost activă social, fiindcă i s-a cerut de la început de către comunitatea românilor să fie o prezență vie în viața publică. În acest sens, Academia și-a asumat rolul de consacrare a valorilor intelectuale de prim rang, de coordonatoare a științelor și artelor și de factor de echilibru în funcționarea și dezvoltarea României.

În 1879 „Societatea Academică Română” a fost declarată, printr-o lege specială, „institut național”, sub numele de Academia Română – „persoană morală și independentă în toate lucrările, de orice natură” –, denumire ce s-a menținut apoi neîntrerupt până astăzi; doar în perioada 1948–1989 ea a primit, pe lângă denumirea de „Academie” și numele statului român de-atunci, figurând astfel ca „Academia Republicii Populare Române” (în intervalul 1948–1965) și „Academia Republicii Socialiste România” (în perioada

1965–1989); din 1990 a revenit la denumirea ei tradițională, de „Academia Română”.

Pe când Academia Română avea peste o jumătate de secol de viață, România întregită abia se năștea. Atunci, într-o ședință solemnă a instituției noastre, la 14 mai 1919, Nicolae Iorga remarcă marea schimbare, pregătită și înfăptuită și de către Academie: „Pentru întâia oară, membrii Academiei Române, care vin să participe la lucrările ei, închinată în cea mai mare parte cunoașterii limbii și trecutului românesc, n-au de trecut granița [...]. Când urmașii își vor închipui România Mare, cum zugravii vechi înfățișează fundațiunile sfinte de pe vremuri, purtate pe mâinile ctitorilor, la dreapta va sta, în locul domnului ziditor, regele Ferdinand I, șef de oaste biruitoare; la stânga însă, unde apare în smerite haine mohorâte vlădica pregătitor, sfătuitor și consacrat, cerem un loc, cerem acest loc din stânga pentru cărturarul român, propovăduitor neobosit, de-a lungul secolelor, al unității naționale”. Academia Română întruchiează astfel prototipul „cărturarului român” – elogiat de Iorga – și se află între acele câteva instituții de căpătâi care au ctitorit România. De aceea, marele istoric socotea Academia drept o „fundațiune sfântă”, aidoma unei biserici.

Academia Română a cunoscut, asemenea tuturor instituțiilor de cultură ale țării, vitregiile regimului comunist totalitar, ale cărui ingerințe s-au făcut simțite din plin.

În urmă cu trei sferturi de secol, în 1948, când se instaura pe deplin, în prezența tancurilor sovietice, regimul comunist, au fost luate o serie de măsuri fără precedent, ce vizau comunizarea

*Cuvânt rostit la sesiunea comemorativă „75 de ani de la epurarea a 114 membri ai Academiei Române” (9 noiembrie 2023, Aula Academiei Române)

României prin distrugerea instituțiilor și personalităților care făuriseră țara, înainte, în timpul și după Primul Război Mondial. Între aceste instituții, se afla și Academia Română. În viziunea autorităților comuniste, ajunse la putere după 1945, Academia era o instituție „burgheză” și trebuia eradicată și apoi reconstruită după chipul și asemănarea viziunii Moscovei. De aceea, în 1948, în prezența tancurilor sovietice și a comisarilor Moscovei, Academia Română a fost decimată și expropriată. Au fost excluși 113 membri titulari, corespondenți și de onoare, dintre care 31 au fost închiși (condamnați, în total, la 120 de ani de temniță), dintre care 9 au murit în detenție. Între aceștia din urmă, adevărați martiri, s-au aflat Gh. I. Brătianu, Al. Lapedatu, Radu Rosetti, Iuliu Maniu. Totuși, Academia nu a putut să fie complet instrumentalizată politic. De aceea, ulterior, regimul comunist și-a creat propria academie, prin care a intenționat să controleze și să-și aservească știința și cultura din România. Din fericire, încercarea nu a reușit decât în mică măsură, fiindcă Academia Română și-a îndeplinit în continuare, în mare măsură, rolul de a fi în serviciul națiunii române.

Membrii excluși au fost considerați, datorită gândirii, operei și convingerilor lor politice, drept neadaptabili noilor orientări ale culturii și ostili regimului comunist. Epurări s-au făcut și în rândurile cercetătorilor din institutele Academiei. Totodată, proprietățile Academiei au fost și ele supuse naționalizării. Ulterior, Academia a fost deposedată, adesea fără formele legale elementare, de fundații, de unele colecții de documente, monede, piese arheologice și opere de artă, trans-

ferate abuziv altor instituții și recuperate parțial după 1989.

Academia Română este o alcătuire omenească și, prin urmare, ea are toate calitățile și defectele unor asemenea creații imperfecte. Cu toate acestea, Academia Română are și a avut în toată existența ei o anumită unicitate, bazată pe independența spiritului creator al elitei intelectuale de cel mai înalt nivel, elită pe care o reunește sub cupola ei.

În fața acestui copleșitor rol istoric al Academiei noastre, jucat de peste un secol și jumătate, conducerea Academiei nu are nevoie de programe generale de funcționare a instituției, fie că numim aceste documente planuri, ghiduri sau, cum se cere acum oficial, „proiecte manageriale”. Strategia Academiei noastre este marcată nu numai în toate actele oficiale cu putere de lege sau de regulament, ci și în menirea sa istorică, în toate înfăptuirile sale din perioadele de libertate, egalitate, frăție și democrație, succedate de la 1866 încoace. Prin urmare, instituția are în sine marea forță intelectuală și morală de a funcționa după rânduială, după cutumă și după tradiție, fără inovații pripite. Misiunea sa asumată în 1866 nu s-a schimbat, ci s-a îmbogățit, în funcție de exigențele societății. Astăzi, Academia Română are trei principale componente: este forul fundamental de consacrare a valorilor intelectuale; este principala entitate de cercetare din România; este instituție de instruire și educație, întrucât acordă titlurile de doctor și de abilitat, precum cele mai importante universități. Peste toate, veghează misiunea de consolidare a identității naționale prin limbă, literatură și istorie, într-o Europă unită sub forma concertului națiunilor libere.

Agricultura României, încotro?

ACADEMIA ROMÂNĂ
Secția de Științe Agricole și Silvicultură

ACADEMIA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI SILVICE
„Gheorghe Ionescu-Șișești”

Conferință – Dezbateri

UNDE SE AFLĂ (1990-2023) ȘI ÎNCOTRO SE ÎNDREAPTĂ AGRICULTURA ROMÂNIEI (ORIZONT 2050)”

Lansare de carte

Vineri, 10 noiembrie 2023 | ora 10
Aula Academiei Române
Calea Victoriei 125, Sector 1, București

Unde se află și încotro se îndreaptă agricultura României*

Acad. Păun Ion Otiman

Președinte de onoare al Filialei Timișoara a Academiei Române

Conferința-dezbateri „Unde se află (1990–2023) și încotro se îndreaptă agricultura României (orizont 2050)”, organizată¹ după elaborarea și definitivarea **Planului Național Strategic**, pe baza noii Politici Agricole Comune 2021–2027 a Uniunii Europene și a **Planului Național de Redresare și Reziliență al României**, a reprezentat un eveniment științific prin care am încercat să definim, cât mai exact și cu obiectivitate, **starea actuală a agriculturii și a spațiului rural, contribuția acestora la asigurarea securității și siguranței alimentare** a populației României, ca **efect** al aplicării tranziției și reformelor, timp de peste trei decenii, și a politicii agricole comune, după 15 ani de la aderarea României la UE și să stabilim principalele direcții ale **Strategiei de dezvoltare durabilă în viitor a agriculturii și a spațiului rural**.

Faptul că, la această dată, România își asigură consumul alimentar în **proporție de 28% din import** (media 2007–2019) și **38% din autoconsumul** care provine, în cea mai mare parte, de la gospodăriile de subzistență și semi-subzistență, conduce, indubitabil, spre concluzia că **agricultura actuală a României are cel puțin două caracteristici importante necorespunzătoare: structura agrară neconformă cu cea a UE și finanțarea (din surse europene și naționale) profund dezechilibrată sectorial**, ceea ce determină starea de necompetitivitate și neperformanță.

Starea spațiului rural românesc, după peste trei decenii de tranziție și reforme agrare, este rezultatul evenimentelor și acțiunilor politice, econo-

mice, juridice și sociale acumulate de-a lungul secolului al XX-lea, la care se adaugă efectele politicii agricole comune europene aplicate după aderarea României la UE, în anul 2007. Patru schimbări majore de sistem – intervenite în secolul trecut, apreciate ca patru fracturi majore ale structurilor agrare românești: marea reformă agrară din anul 1921, reforma agrară din anul 1945, colectivizarea din perioada 1949–1962 și decolectivizarea agriculturii după anul 1989, ca efect al aplicării Legii fondului funciar din anul 1991 (și a legilor conexe acestuia) – au făcut imposibilă **conceperea și aplicarea unui proiect agricol românesc de lungă durată**, asemenea majorității țărilor (vest-) europene. Schimbările majore succesive de sistem politic au generat instabilitate și, ceea ce este mai grav, absența continuității, durabilității și sustenabilității sistemului agricol național.

Agricultura actuală a României (apărută după anul 1989), puternic bipolarizată, fluidă, nestructurată, neperformantă, necompetitivă și neconcurențială european, formată din:

a) **gospodării agricole mici de subzistență și semisubzistență necomerciale** care cuprind peste 95% din numărul exploatațiilor și peste 6 milioane ha teren agricol;

b) trecerea de la unitățile agricole socialiste mari (IAS, CAP), caracteristice socialismului oriental din perioada comunistă, la **exploatațiile agricole mari corporatiste** (societăți comerciale, asociații agricole), majoritatea aflându-se, în prezent, în faza capitalismului primar, din care circa 12 mii exploatații mari și foarte mari de tip

*Prezentare a conferinței-dezbateri „Unde se află (1990–2023) și încotro se îndreaptă agricultura României (orizont 2050)” (10 noiembrie 2023, Aula Academiei Române).

latifundiar, care cumulează o suprafață agricolă eligibilă european de peste 6,5 milioane ha (din care peste 5 mil. ha teren arabil de cea mai bună calitate), precum și o mică parte din **exploatațiile mijlocii familiale** (asemănătoare majorității exploatațiilor agricole vest-europene comerciale performante), care dețin (numai) circa 1,6 milioane ha (12,3%) din suprafața arabilă a țării, **este consecința politicilor agricole românești** (tranziție, reforme, restructurări, ajustări) **aplicate contradictoriu, lipsite de continuitate, coerență și competitivitate**, concretizate în:

- **gradul redus de utilizare a potențialului ecologic al terenurilor agricole**, de circa 39–40%, în perioada 1990–2022, față de un grad mediu normal de utilizare a terenurilor agricole de 80%, cazul Franței și al altor țări vest-europene membre ale UE;

- **fluctuația și nonperformanța nepermis de mari ale producției agricole anuale** sunt generate, în primul rând, de **dependența încă (prea) ridicată de condițiile meteorologice anuale** (meteo-dependența producției agricole);

- **harta dezvoltării rurale a României, dominată de imense pungi de sărăcie severă**, care acoperă circa 30–35% din suprafața rurală a țării, geografic suprapuse pe zonele unde există mari latifundii, este caracteristică subdezvoltării și sărăciei extreme;

- **agricultura românească**, ca de altfel întreaga economie agroalimentară, este caracterizată de **criza ineficienței alocării și utilizării resurselor** (începută încă cu mult timp înainte de 1989), precum și puternic afectată de **dezechilibre sistemice ale proprietății și exploatațiilor, ale piețelor și prețurilor produselor agricole, ale input-urilor producției agricole, precum și ale competitivității și funcționării instituționale**, toate acestea fiind **factori generatori de nonperformanță**.

Capabilitatea precară a agriculturii comerciale românești actuale (a marii agriculturi) de a asigura consumul alimentar cu „produse românești” rezultă din faptul că în perioada 2000–2020, **consumul alimentar este asigurat în proporție de 77,1% din două surse interne**, din care: **42,4% autoconsumul alimentar și 34,7% cumpărările de alimente obținute în sistemul agroalimentar românesc și 22,9 din import**.

În concluzie, **starea actuală a agriculturii și dezvoltării rurale românești**, prezentate anterior, **a fost și este generată de politica agricolă națională profund greșită și de politica comună europeană, neconformă, neadaptată stării reale a spațiului rural românesc**, manifestată, în principal, în două dintre cele mai importante domenii ale dezvoltării:

- a) **reforma funciară aplicată agriculturii României** a fost, în cea mai mare parte, necorespunzătoare, generând structuri incompatibile cu agricultura țărilor UE, spre care ne-am propus să ne îndreptăm după anul 1989;

- b) **susținerea financiară a agriculturii și a dezvoltării rurale în România** este preponderent neconformă cu stadiul, cerințele și nevoile actuale de dezvoltare ale agriculturii și spațiului rural românesc.

Realitățile dominante ale spațiului rural românesc actual, marcate în ultimele trei decenii de fenomene economice și sociale negative, precum și disfuncționalitățile cauzate de pandemia de Coronavirus, în anii 2020 și 2021, solicită o schimbare radicală a politicii agricole românești actuale, cât și necesitatea unor elemente concrete de subsidiaritate conținute în reglementările politicii agricole comune europene aplicabile și agriculturii României, fiind cazul **adoptării unui nou sistem de susținere financiară a producției agroalimentare românești** în viitor. Reformele politicii agricole comune în privința subsidiarității sunt cu atât mai necesare și urgente, dacă avem în vedere rezultatele actuale submediiore înregistrate de agricultura și dezvoltarea rurală, mai cu seamă în perioada după aderarea României la UE (2007–2022).

În consecință, având în vedere precaritatea actuală a sistemului agroalimentar și a dezvoltării spațiului rural românesc actual, se impune adoptarea unui set de politici agricole cuprinse în **Strategia de dezvoltarea a agriculturii, orizont 2040–2050** ce, în viitor, să conducă la realizarea agriculturii românești care să confere **securitate și siguranță alimentară, profitabilitate internă, compatibilitate și competitivitate europeană**.

Obiectivele legate de siguranța și securitatea alimentară europeană, asociată schimbărilor climatice, s-au materializat la nivelul Uniunii Europene prin adoptarea **Pactului verde european** și

a Strategiei „*De la fermă la consumator*”, care își propun o abordare cuprinzătoare a sistemelor alimentare durabile.

Această strategie înscrie sistemul alimentar al UE pe o traiectorie durabilă, durabilitatea fiind înțeleasă prin triada „**echitabil, sănătos, ecologic**”, care trebuie să caracterizeze sistemul alimentar. Această nouă abordare este prezentată ca o oportunitate de îmbunătățire a stilurilor de viață, a sănătății oamenilor și a mediului înconjurător. În acest context, este apreciată ca urgentă nevoia de a reduce dependența agriculturii de consumul actual ridicat de pesticide și antibiotice, de a reduce fertilizarea excesivă, de a dezvolta agricultura ecologică, de a îmbunătăți bunăstarea animalelor și de a inversa declinul biodiversității.

Obiectivul central al strategiei *De la fermă la consumator* îl reprezintă crearea unui lanț alimentar care să funcționeze pentru consumatori, producători, climă și mediu, obiectiv concretizat prin trei rezultate principale vizate: garantarea accesului fiecărei persoane la produse alimentare suficiente, nutritive și calitative; ambiția de a se ajunge, prin acțiunea complementară a piețelor și a politicilor, ca alimentele cele mai durabile să devină și cele mai accesibile; asigurarea că lanțul alimentar, pe toată lungimea lui, are un impact neutru sau pozitiv asupra mediului.

Tranziția spre sisteme alimentare durabile, conform strategiei *De la fermă la consumator*, este asigurată, pe de o parte, de cercetare, inovare, tehnologii și investiții, iar pe de altă parte, de serviciile de consiliere și schimbul de date, cunoștințe și competențe. Implicarea cercetării se realizează prin programul *Orizont Europa* (în care sunt propuse tematici referitoare produsele alimentare, biotehnologii, resursele naturale, agricultura, pescuitul, precum și utilizarea tehnologiilor digitale). Pe de altă parte, va fi consolidat parteneriatul european pentru inovare (numit „Productivitatea și durabilitatea agriculturii”) în cadrul planurilor strategice PAC.

Obiectivele generale ale agriculturii românești, conform *Pactului verde* ce va fi adoptat de România, corespunzătoare viziunii strategice enunțate anterior, sunt următoarele:

• **Creșterea rolului agriculturii românești ca furnizor de securitate alimentară:**

- creșterea nivelului de asigurare a consumului alimentar din producția internă;
- stabilizarea ofertei agricole interne prin reabilitarea și modernizarea sistemului de irigații.

• **Dobândirea statutului României de țară exportatoare netă de produse agroalimentare:**

- îmbunătățirea accesului populației la hrană de calitate.

• **Adaptarea agriculturii la schimbările climatice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră:**

- neutralitatea agriculturii din punct de vedere al emisiilor de gaze cu efect de seră;
- îmbunătățirea calității solului și protejarea resurselor de apă;
- extinderea agriculturii ecologice.

• **Transformarea sectorului agroalimentar într-un sector inovativ;**

- sprijinirea investițiilor CDI în dezvoltarea de tehnologii inovative;
- susținerea parteneriatelor pentru integrarea orizontală și verticală pe filiere;
- profesionalizarea fermierilor și a forței de muncă agricole.

- adoptarea unui nou sistem de finanțare a sectorului alimentar, bazat pe performanța exploatațiilor agricole (și nu pe suprafață, sistem extensiv, ca și în prezent).

• **Optimizarea și rafinarea prevederilor PNS-ului**, în conformitate cu cerințele agriculturii de furnizor de securitate și siguranță alimentară a populației și cu necesitatea dezvoltării durabile a spațiului rural, generator de continuitate și atractivitate a lumii satului românesc pentru tinerele generații.

Încotro se îndreaptă agricultura României – coordonate ale dezvoltării sistemului agroalimentar românesc (orizont 2040–2050)*

*Cecilia Alexandri***

ÎNCOTRO SE ÎNDREAPTĂ AGRICULTURA ROMÂNIEI – COORDONATE ALE DEZVOLTĂRII SISTEMULUI AGROALIMENTAR ROMÂNESC ORIZONT 2040-2050

Coordonator: Cecilia ALEXANDRI

Contributori: Lucian LUCA, Monica Mihaela TUDOR, Camelia GAVRILESCU, Elisabeta ROȘU, Iuliana IONEL, Cornelia ALBOIU, Mirela RUSALI, Mihai CHIȚEA

Aula Academiei Române, 10 noiembrie 2023

*Alocuțiune susținută la conferinței-dezbateri „Unde se află (1990–2023) și încotro se îndreaptă agricultura României (orizont 2050)” (10 noiembrie 2023, Aula Academiei Române).

**Dr., directoarea Institutului de Economie Agrară

CONȚINUT

- Stadiul actual al securității alimentare în România
- Obiective strategice generale și specifice, indicatori sintetici și ținte
 - *Creșterea rolului agriculturii românești ca furnizor de securitate alimentară*
 - *Îmbunătățirea accesului populației la hrană și a calității alimentației*
 - *Adaptarea agriculturii la schimbările climatice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră*
 - *Transformarea sectorului agroalimentar într-un sector inovativ*
- Programe de măsuri și resursele necesare
- Concluzii

Definiții succesive ale conceptului de securitate alimentară...

- Conceptul de securitate alimentară s-a dezvoltat în timp, în ultima jumătate de secol, devenind din ce în ce mai cuprinzător și complex
- La începutul anilor 70, accentul s-a pus pe problema disponibilității ofertei agricole și alimentare, deoarece se considera că securitatea alimentară este rezolvată dacă **oamenii au suficiente alimente**
- În anul 1996 (World Food Summit): Securitatea alimentară la nivel individual, de gospodărie, național, regional și global este atinsă atunci când toți oamenii au **acces fizic și economic** la o hrană suficientă pentru a satisface nevoile dietetice și preferințele alimentare necesare unei vieți active și sănătoase

... și ale autosuficienței alimentare

- În perioadele timpurii conceptul de securitate alimentară se suprapunea peste cel de autosuficiență
- Autosuficiența alimentară este considerată un element al securității naționale, iar statele aveau datoria de a asigura hrana pentru cetățenii lor
- Autoficiența este asigurată atunci când există o producție agricolă suficientă pentru a asigura hrana pentru cetățeni, astfel încât să fie asigurată stabilitatea politică și socială internă și depășirea unor momente de criză. Aprovizionarea cu alimente a reprezentat dpv istoric o componentă cheie a atribuțiilor statului națiune

Cum se evaluează securitatea alimentară la nivel național / regional / individual

- **Indicele GFSI (Global Food Security Index)**, elaborat de grupul *The Economist* (inițial de către *Economist Intelligence Unit*, în prezent de către *Economist Impact*), reprezintă un scor pe baza căruia se realizează o clasificare a țărilor din punct de vedere al gradului de asigurare a securității alimentare. Prima ediție a fost publicată în 2012 și analiza trei dimensiuni larg acceptate ale securității alimentare **accesibilitatea, disponibilitatea și calitatea și siguranța** iar, în ediția din 2022 a apărut și o a patra dimensiune, **sustenabilitatea și adaptarea**. Clasamentul cuprinde 113 țări - atât țări cu venituri ridicate, cât și țări din categoria celor cu venituri scăzute - evaluate în 2022 pe baza a **68 de indicatori**.
- **Evaluarea FAO** – un indicator important este **prevalența insecurității alimentare severe sau moderate**, indicator măsurat cu ajutorul Scalei de experiență a insecurității alimentare (Food Insecurity Experience Scale - FIES)

Valorile Indicelui securității alimentare (GFSI) pentru România (din 100 puncte)

RO se află pe poziția 45 (din cele 113 țări) și pe locul 23 între cele 26 țări europene pentru care s-a calculat GFSI

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Scor general	67,7	68,7	70,9	69,2	70,5	71,7	69,3	68,8
1. Accesibilitate	87,8	88,5	88,4	85,8	84,5	84,0	83,7	85,1
2. Disponibilitate	53,0	55,7	53,6	53,4	58,0	63,4	62,1	60,6
3. Calitate și siguranță	77,3	77,8	84,1	83,2	82,7	82,4	76,9	77,9
4. Sustenabilitate și adaptare	47,6	47,6	53,7	50,5	53,7	53,7	50,4	47,1

Scorurile Indicelui securității alimentare (GFSI) 2022 pentru unele țări europene (din 100 de puncte)

	Scorurile pe dimensiuni				Scorul general	Calificativul general
	Accesibilitate	Disponibilitate	Calitate și siguranță	Sustenabilitate și adaptare		
Franța	91,3	69,0	87,7	70,3	80,2	Foarte bine
Polonia	87,4	63,8	81,5	66,7	75,5	Bine
România	85,1	60,6	77,9	47,1	68,8	Moderat

Nivelul de autosuficiență la principalele grupe de produse alimentare în România (%)

Rata de autosuficiență reprezintă procentul din consumul alimentar care este acoperit de producția internă și se calculează după formula:

RA= Producția x 100/(Producție + Import – Export - Variația stocurilor)

Grupe de produse	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Cereale și produse din cereale	147,9	160,4	203,3	238,3	223,9	168,4	203,6
Cartofi	87,3	90,4	100,3	99,0	90,8	64,8	57,5
Legume, produse din legume, leguminoase și pepeni	88,2	85,3	90,9	86,7	84,3	81,6	82,0
Fructe și produse din fructe	67,2	63,8	63,8	73,5	65,8	68,5	68,8
Zahăr și produse din zahăr	100,6	84,9	81,0	26,2	54,8	34,9	52,9
Lapte și produse din lapte	93,1	90,2	88,9	87,8	86,8	86,4	85,3
Ouă	102,5	96,6	98,7	101,4	97,5	96,8	102,1
Carne și produse din carne, din care:	79,0	78,5	75,9	72,5	72,7	72,1	66,8
- de porcine	70,0	70,1	63,8	57,1	54,3	55,3	54,1
- de pasăre	89,2	84,4	84,6	88,4	92,2	90,4	90,3
Pește și produse din pește	18,5	19,5	20,3	17,7	19,5	15,7	14,3
Grăsimi vegetale și animale	82,4	84,9	84,9	86,9	88,1	83,9	85,0

Actualul demers strategic reprezintă o actualizare a capitolului *Securitate și siguranță alimentară* din *Strategia de dezvoltare a României în următorii 20 de ani* (2016)

Direcții strategice 2016

- Creșterea rolului agriculturii românești ca furnizor de securitate alimentară
- Creșterea accesului populației la hrană și îmbunătățirea calității alimentației
- Dezvoltarea rurală și ridicarea nivelului educațional – premize pentru îmbunătățirea siguranței alimentare și nutriționale

Obiective generale 2023

- Creșterea rolului agriculturii românești ca furnizor de securitate alimentară
- Îmbunătățirea accesului populației la hrană și a calității alimentației
- Adaptarea agriculturii la schimbările climatice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
- Transformarea sectorului agroalimentar într-un sector inovativ

1. Obiectivul general:
Creșterea rolului
agriculturii românești ca
furnizor de securitate
alimentară

1.1. Obiectiv specific:
 Creșterea nivelului de asigurare a consumului alimentar din producția internă
 (indicator: rata autosuficienței la principalele produse agricole, cu accent pe cele deficitare: carne, legume, fructe)

%	2021	2030	2050
Cereale și produse din cereale	204,0	206,0	211,0
Legume și produse din legume, d.c.:	82,0	87,0	91,0
-tomate	71,4	76,0	84,0
Fructe și produse din fructe, d.c.:	68,8	73,0	80,0
-mere	84,4	90,0	92,0
Carne și produse din carne, d.c.:	66,8	83,0	99,0
Carne de porcine	54,1	68,0	94,0
Carne de pasăre	90,3	92,0	103,0
Carne bovine	81,0	85,0	92,0
Carne ovine și caprine	113,7	115,0	117,0

1. Obiectivul general:
Creșterea rolului
agriculturii românești ca
furnizor de securitate
alimentară

1.2. Obiectiv specific:
 Stabilizarea ofertei agricole interne prin reabilitarea și modernizarea sistemului de irigații
 (indicator: suprafața efectiv irigată)

Suprafața agricolă: mii ha	Situația de bază (2022)	2030	2040	2050
suprafață efectiv irigată	528	800	1100	1400

1. Obiectivul general:
Creșterea rolului
agriculturii românești ca
furnizor de securitate
alimentară

1.3. Obiectiv specific:
Dobândirea statutului de
țară exportatoare netă
de produse
agroalimentare
(indicator: deficit/
excedent comercial
agroalimentar)

	Situația de bază		2030	2040	2050
	2021	2022			
Total exporturi (milioane euro)	9.588	11.980	14.581	17.388	20.664
Total importuri (milioane euro)	10.179	13.263	15.266	16.804	18.867
Total balanță (milioane euro)	-591	-1,283	-685	+584	+1.798
<i>Pondere produse procesate în total exporturi (%)</i>	<i>38</i>	<i>40</i>	<i>43</i>	<i>47</i>	<i>50</i>
<i>Pondere produse procesate în total importuri (%)</i>	<i>66</i>	<i>65</i>	<i>64</i>	<i>64</i>	<i>63</i>

2. Obiectivul general:
Îmbunătățirea accesului
populației la hrană și a
calității alimentației

2.1. Obiectiv specific:
Îmbunătățirea accesului
la hrană și a diversității
alimentare
(indicatori: ponderea
cheltuielilor de consum
alimentar în cheltuielile
totale de consum ale
gospodăriilor și
consumul de calorii)

	UM	Valoarea de referință 2021	2030	2050
Ponderea cheltuielilor de consum alimentar (alimente și băuturi nealcoolice) în cheltuielile totale de consum	%	33,4	30,0	15,0
Consumul de carne în echivalent carne proaspătă	Kg/loc	74,7	75,0	În scădere conform trendului european
Consumul de cereale în echivalent boabe	Kg/loc	200,6	172,0	În scădere conform trendului european
Consumul de legume în echivalent legume proaspete	Kg/loc	180,2	182,0	În creștere conform trendului european
Consumul de fructe în echivalent fructe proaspete	Kg/loc.	115,3	131,0	În creștere conform trendului european
Consumul de calorii	Cal./zi/pers.	3558	3500	În scădere, în jur de 2900-3100

3. Obiectivul general:
Adaptarea agriculturii la
schimbările climatice și
reducerea emisiilor de
gaze cu efect de seră

3.1. Obiectiv specific:
 Neutralitatea agriculturii
 din punct de vedere al
 emisiilor de gaze cu
 efect de seră
 (indicator: reducerea
 emisiilor de gaze cu
 efect de seră din
 agricultură)

	1990	2005	2020	2030	2050
Cantitate (kt CO2 eq)	33.917, 37	20.489,82	18.315,85	15.262,82	10.175,21
Reducere față de 1990 (%)		-39,59	-46%	-55%	-70%

3. Obiectivul general:
Adaptarea agriculturii la
schimbările climatice și
reducerea emisiilor de
gaze cu efect de seră

3.2. Obiectiv specific:
 Îmbunătățirea calității
 solului și protejarea
 resurselor de apă
 (indicator: cantitatea de
 îngrășăminte chimice
 utilizate)

	2020	2030	2050
Cantitate (tone)	738.453	701.530	590.762
Reducere (%)		-5%	-20%
Cantitatea medie la ha teren arabil (kg/ha)	78,6	74,4	62,7

3. Obiectivul general:
Adaptarea agriculturii la
schimbările climatice și
reducerea emisiilor de gaze
cu efect de seră

3.3. Obiectiv specific:
Extinderea agriculturii
ecologice
 (indicator: ponderea
 suprafeței destinate
 agriculturii ecologice în
 total suprafață agricolă)

Agricultura ecologică	2020	2030	2050
% din suprafața agricolă utilizată	3,6	8	20

4. Obiectivul general:
Transformarea sectorului
agroalimentar într-un
sector inovativ

4.1. Obiectiv specific:
Srijinirea investițiilor
CDI în dezvoltarea de
tehnologii inovative
 (indicator: cheltuieli brute
 CDI dedicate științelor
 agricole – euro/ locuitor)

Operatori	2020	2030	2050
Învățământ superior de profil	0,4	2,1	5,6
Sector guvernamental (institute/centre de cercetare)	2,1	3,2	5,5
Mediu de afaceri din sectorul agricol	0,3	1,0	2,4

În momentul de față în România se alocă pentru cercetarea agricolă 0,02% din PIB fiind țara cu cele mai scăzute investiții în CDI.

4. Obiectivul general:
Transformarea sectorului
agroalimentar într-un
sector inovativ

4.2. Obiectiv specific:
 Susținerea
 parteneriatelor pentru
 integrarea orizontală și
 verticală pe filiere
 (indicator: cota de piață
 a organizațiilor
 cooperatiste din
 agricultură)

	2020	2030	2050
Cota de piață a organizațiilor cooperatiste în producția agricolă totală a sectorului agricol (%)	< 2%	13%	40%

4. Obiectivul general:
Transformarea sectorului
agroalimentar într-un
sector inovativ

4.3. Obiectiv specific:
 Profesionalizarea
 fermierilor și forței de
 muncă agricole
 (indicator: participarea
 populației rurale la
 cursuri de formare
 continuă)

	2020	2022	2030	2050
populația rurală care participă la cursuri de formare sau instruire vocațională (%) (într-un an)	4,9	7,1	10	14

45% din lucrătorii din agricultură au absolvit cel mult studii gimnaziale
 94,5% din șefii de fermă au doar experiență practică, 4,7% au pregătire agricole de bază și 0,74% pregătire agricolă completă

Politici și programe pentru atingerea țintelor

- Modificarea structurii producției agricole
- Îmbunătățirea valorificării produselor agricole românești
- Asigurarea echilibrului între exploatațiile mari și cele mici

Structura producției agricole în România, comparativ cu Franța și Polonia, 2021 (%)

	Cereale	Seminta uleioase	Plante furajere	Legume	Plante și flori	Cartofi	Fructe	Vin	Animale	Produse animale
Franța	16,2	3,4	9,1	4,2	4,2	4,5	3,5	12,2	23,1	15,2
Polonia	17,3	4,5	3,6	10,0	0,5	2,1	6,1	...	30,5	20,0
România	29,5	9,4	8,3	12,7	2,4	2,3	8,6	1,5	11,0	12,7

Sursa: *Economic accounts for agriculture - values at constant prices (2015 = 100)*
[AACT_EAA03__custom_6626862] Eurostat

Măsura 1: Schimbarea structurii producției agricole prin diversificare mai accentuată și creșterea ponderii sectoarelor cu valoarea adăugată mare

- *Context:* Producția agricolă este dominată de cereale și oleaginoase care reprezintă 40% din valoarea producției. Dacă actualele tendințe din agricultură vor conserva actuala structură productivă, vom asista în viitorii ani la amplificarea deficitelor balanței comerciale agricole, datorită creșterii și diversificării cererii. Practic oferta agricolă nu este corelată cu cererea populației.
- Se propune scăderea ponderii sectorului cereale și uleioase până la 20-25% și creșterea sectorului animalier până la 35-40%. De asemenea creșterea sectoarelor legume, fructe, vin.
- Este un obiectiv greu de realizat dar tangibil pe un orizont de timp de 30 de ani (2050).

Propunere: Ponderea principalelor grupe de produse agricole în outputul agricol în 2050 (%)

	2021	2030	2050
Cereale și plante uleioase	39,3		20-25,0
Legume, fructe, cartofi, vin	27,5		30,0
Animale și produse animale	23,7		35-40,0

Măsura 2: Îmbunătățirea valorificării produselor agricole românești

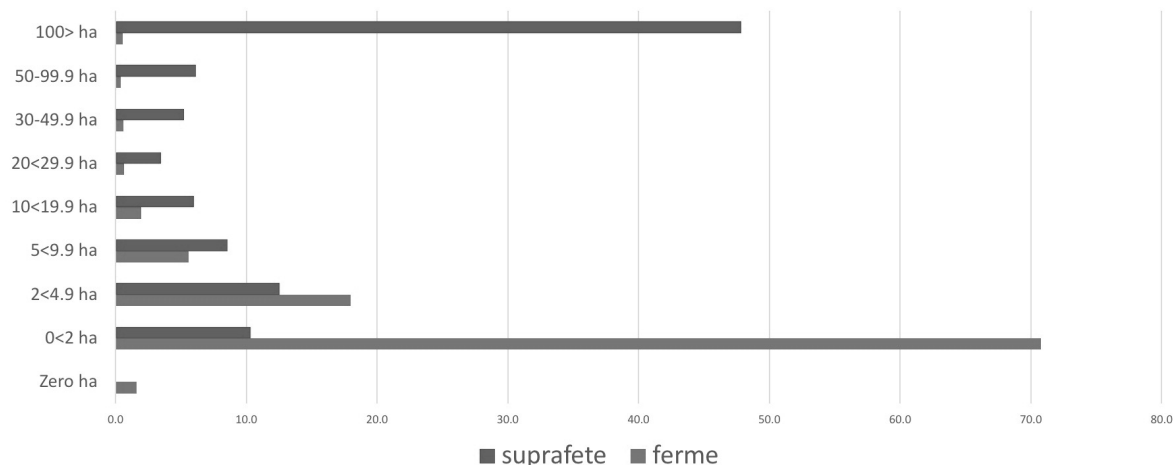
Context: Analiza structurii valorii adăugate pe lanțul agroalimentar arată un dezechilibru între ponderea producției primare agricole și ponderea sectorului de distribuție alimentară care este în creștere în detrimentul industriei alimentare, a cărei pondere scăzută reprezintă un factor de slăbire a competitivității sectorului agroalimentar

Propunere: o analiză care se bazează pe clasamentul primelor zece produse agro-alimentare importate în 2021 și luând în considerare potențialul de producție agricolă a RO a identificat 8 clase de produse care ar trebui să fie în atenția autorităților pentru soluții de depășire a dificultăților și reducerea importurilor

Cele opt clase identificate:

- grupa Fabricarea produselor de morărit, a amidonului și a produselor din amidon;
- clasa Fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie;
- clasa Fabricarea biscuiților și pișcoturilor; fabricarea prăjiturilor și a produselor conservate de patiserie;
- clasa Producția și conservarea cărnii (care nu include producția de carne de pasăre);
- clasa Prelucrarea și conservarea cărnii de pasăre;
- clasa Fabricarea produselor din carne (inclusiv din carne de pasăre);
- clasa Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor;
- clasa Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor.

Echilibrarea structurii agrare a României -situația 2020 (%) -

Echilibrarea structurii agrare a României

Context: România are o structură agrară polarizată și un număr foarte mare de ferme (cca 2,9 milioane în 2020). Fermele mici, sub 10 hectare, reprezintă 95,9% din numărul de ferme și dețin 31,4% din suprafața agricolă utilizată, în timp ce fermele mari, peste 100 hectare, reprezintă 0,5% din numărul de ferme, dar exploatează aproape jumătate din suprafața agricolă utilizată (47,8%). Procesul de polarizare s-a accentuat treptat, în urma aderării țării la Uniunea Europeană și liberalizării pieței funciare.

Propunere: Politica funciară trebuie să fie corelată cu politica structurilor exploatațiilor agricole și asigurarea echilibrului între exploatațiile mici și mari pentru promovarea diversificării producției.

Se propune înființarea unei agenții de amenajare funciară care să corecteze eșecurile pieței. Aceasta ar trebui să aibă un drept de preemțiune la cumpărarea terenurilor agricole puse în vânzare de proprietarii acestora. Prin utilizarea dreptului de preemțiune, agenția poate contribui la instalarea sau menținerea agricultorilor, la creșterea dimensiunii exploatațiilor mici, la păstrarea echilibrului între diferitele tipuri de exploatații și la descurajarea speculațiilor cu terenuri.

Resursele necesare

- **Resursele umane**

-populația ocupată în agricultură – 878 mii persoane 2022, respectiv 11% din populația ocupată, dintre care 37% au peste 50 ani

-în România, o persoană ocupată lucrează 14.5 ha teren agricol, față de 37 ha teren agricol în Franța

-se estimează o reducere a forței de muncă în agricultură până la 640 mii persoane în 2030 și 320 mii persoane în 2050, în conformitate cu trendul demografic.

-concomitent se estimează o creștere a intensității muncii în agricultură până la 20ha/lucrător în 2030 și 40 ha/ lucrător în 2050, în condițiile îmbunătățirii tehnologiilor și a avansului tehnicilor digitale

Resursele naturale

- ***Terenurile agricole – 12,76 milioane sauprafața agricolă utilizată***

- o structură agrară foarte polarizată, care se accentuează în timp:

31.4% din suprafață este exploatat de ferme sub 10ha iar 47.8% de ferme peste 100 ha, dintre care unele depășesc mii de ha

- acest aspect amplifică sărăcia rurală, mai ales în zonele cu exploatații foarte mari

- piața a evoluat rapid iar prețurile terenurilor au crescut spectaculos (7600 euro/ha în 2021)

- au existat îngrijorări privind fenomenul acaparării terenurilor de către străini, mai ales în perioadele când prețurile erau mici. O evaluare efectuată în 2016 estima că suprafața aflată în proprietate firmelor străine și a firmelor românești cu capital străin era de cca 958 mii ha, adică 8% din suprafața agricolă sau 12% din suprafața arabilă. Există multe cifre care se vehiculează pe acest subiect însă fără evaluări pertinente

Resursele de apă

- resursele totale sunt estimate la 134,6 mld. metri cubi, dintre care 38,3 mld. metri cubi reprezintă resursa regenerabilă
- agricultura este pe locul doi ca sursă a poluării apei cu substanțe chimice (apele subterane și cu materii organice (apele de suprafață)
- în România stresul hidric este foarte ridicat în zone din Nord-Est, Est și Sud-Est
- referitor la disponibilitatea resurselor de apă pentru irigații, se estimează faptul că suprafața care ar putea fi irigată nu depășește 2 mil. ha
- se propun soluții inovative pentru creșterea eficienței utilizării apei în agricultură

Resursele financiare

- Alocările financiare necesare sunt asigurate în principal din PAC prin Planurile Naționale Strategice și din Bugetul național care asigură cofinanțările PAC precum și finanțarea unor programe specifice (ex. programul de irigații)
- Finanțarea PNS 2023-2027 este de 15.8 mld. euro, dintre care 9.78 mld pentru plățile directe, din care 6.27 mld. pentru sectorul vegetal și 1.05 mld.euro pentru sectorul animal (sprijinul cuplat).
- Pentru eco-scheme sunt alocate 2,29 mld euro pentru sectorul vegetal și 247,9 mil. euro pentru sectorul zootehnic
- Intervențiile pentru dezvoltare rurală au alocări de 5,87 mld. euro (din FADR și de la bugetul de stat), pentru investiții în ferme (inclusiv pentru irigații), pentru climă și mediu și pentru dezvoltarea zonelor rurale.

Primele 10 intervenții de dezvoltare rurală din PNS 2023-2027

Rang	Intervenția	Alocare (mil. euro)	% în Pilonul 2
1	Bunăstarea animalelor (porc și pasăre)	736,3	12,4%
2	LEADER (dezvoltarea locală comunitară)	500,0	8,4%
3	Agro-mediu și climă (pajiști, culturi verzi, rase locale)	492,3	8,3%
4	Zone afectate de constrângeri naturale semnificative	420,0	7,0%
5	Modernizarea infrastructurii de irigații	400,0	6,7%
6	Agricultură ecologică (conversie și menținerea certificării)	389,1	6,6%
7	Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri	250,7	4,8%
8	Zone afectate de constrângeri naturale - zona montană	240,0	4,1%
9	Investiții în sectorul zootehnic	224,6	3,8%
10	Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole în afara exploatației (industria alimentară)	210,3	3,6%

Concluzii

1. Securitatea alimentară manifestă o serie de vulnerabilități în RO, în ceea ce privește indicatorii de Sustenabilitate și adaptare (scor 47,1) și Disponibilitatea alimentelor (scor 60,6)

2. Obiectivele strategiei pe orizontul 2030-2050 vizează dezvoltarea producției agricole ca furnizor de securitate alimentară, dar și transformarea modelului de consum alimentar al populației, adaptarea la schimbările climatice și transformarea agriculturii într-un sector inovativ

3. Strategia propune trei soluții pentru rezolvarea fie și parțială a problemelor majore, persistente ale sistemului agroalimentar românesc și anume:

-schimbarea treptată a structurii producției agricole, prin reorientarea fermelor către produse cu valoare adăugată mai mare, cu preponderență către sectorul zootehnic, horticultură, viticultură, fructe, floricultură

-îmbunătățirea valorificării produselor agricole românești, prin prelucrarea produselor agricole primare în unități de procesare care să valorifice potențialul productiv local și regional în contextul tradițiilor culturale specifice

-îmbunătățirea echilibrului între exploatațiile mari și mici

Polarizarea în creștere a structurii agrare ar face utilă înființarea unei agenții de amenajare funciară care să corecteze efectele (eșecurile) pieței funciare, prin inițierea dreptului de preemțiune a statului la cumpărarea de terenuri, stimularea instalării tinerilor agricultori, creșterea dimensiunii exploatațiilor mici și descurajarea speculei cu terenuri.

Algoritmul Holocaustului, reversibilitatea om-bestie

Jean-Jacques Askenasy

Membru de onoare al Academiei Române

„Iubită Iulia,

26.10.2023

Sunt cu două zile înainte de înapoierea în Israel. Fiul și nepotul meu sunt la datorie, toți trei suntem medici înrolați. Am avut onoarea, în ciuda vârstei la care am emigrat (42 de ani), să fiu înrolat în corpul medical Zahal. Azi, la 94 de ani, sunt cel mai mic în grad din familie (locotenent), dar mândria pe care o simt când privesc gradele superioare (fiul și nepotul) merită toată rușinea.”

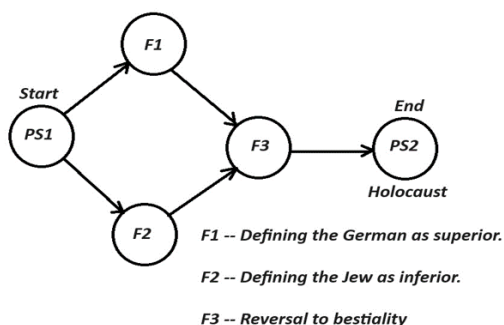
La data de 24 octombrie 2023, ora 09:00 președintele Academiei Române, profesor Ioan Aurel Pop, a deschis sesiunea, considerând-o un eveniment editorial cu semnificații speciale pentru neurologie și criminologie, după care m-a invitat să preiau microfonul.

Am avut onoarea de a prezenta, în aula supremei instituții a culturii și științei, în care eminențe personalități ale intelectualității României și-au prezentat operele, cartea mea *Algoritmul Holocaustului, reversibilitatea om-bestie*, în prezența președintelui Academiei, Excelenței Sale ambasadorul Israelului în România, a membrilor Academiei și a delegației Federației Comunităților Evreilor din România.

Cartea prezintă pilierii principali ai procesului de exterminare industrială a evreilor în timpul celui de-al treilea Reich. Coexistența arienizării germanului cu diabolizarea evreului declanșează procesul cerebral om-bestie și astfel ia naștere genocidul.

The Algorithm of the Holocaust

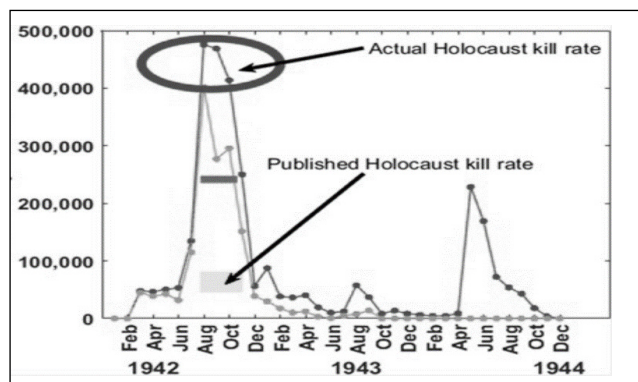
Arienizarea germanilor a însemnat convingerea populației celui de-al treilea Reich de a fi o rasă superioară (F1), care din cauza conviețuirii cu rasa inferioară a evreilor (F2) suferă efectele ei dăunătoare, ca dovadă pierderea Primului Război Mondial. Soluția este exterminarea rasei inferioare (F3).

Holocaustul sau exterminarea a 6 milioane de oameni de către oameni nu a fost realizat de cei 24 de criminali condamnați de tribunalul din Nürnberg, ci de câteva sute de mii de oameni: bărbați și femei, aparținând următoarelor 14 națiuni: germani, ucraineni, polonezi, unguri, austrieci, români, olandezi, francezi, iugoslavi, cehoslovaci, ruși, norvegieni, italieni și albanezi, care au trăit între anii 1939–1945.

Fenomenul exterminării instituționalizate a evreilor este dovada supremă a apartenenței oamenilor la regnul animal și că omorul face parte integrantă din condiția umană. Omul se deosebește de restul animalelor din care face parte integrantă prin trei funcții: vorbire, imaginație și umor.

Odată elaborată de către teoreticianul nazist Alfred Rosenberg ideologia rasei superioare, Adolf Hitler a declarat existența poporului evreu O PROBLEMĂ, care necesită o soluție. Soluția propusă este redată în mod clar într-un paragraf al cărții *Mein Kampf*: „Acest conflict fictiv dintre evreii sioniști și liberali m-a dezgustat [...] minciună pură [...] se vedea murdăria orală a poporului ales [...] de îndată ce ai introdus cu grijă un cuțit de sondare într-un asemenea abces, ai descoperit un vierme cu cap de evreu, complet orbit de lumina neașteptată”.

Generalul Erich von dem Bach-Zelewski a declarat în cadrul procesului de la Nürnberg: „De la *Mein Kampf* drumul duce direct la camerele de gazare de la Auschwitz și Maidanek”.

Capacitatea de exterminare a atins culmi de performanță, care nu puteau fi realizate decât de o disciplină germană. Din luna iulie până în luna decembrie (cinci luni) au fost uciși jumătate de milion de evrei pe lună.

Cartea descrie procesul cerebral al reversibilității dintr-o stare de control regulator care ilustrează starea de om la starea de bestie primitivă a perioadei filogenetice de reptilă și mamifer sălbatic. Este descrisă formarea de-a lungul ultimilor 900 000 de ani a neocortexului cu cele 100 de miliarde de neuroni, care devin sediul controlului regulator al creierului.

Cartea a văzut lumina tiparului la editura RAO, cu o săptămână înaintea masacrului din 7 octombrie 2023. Masacrul sau pogromul a avut loc la ora 06:30 dimineața, când peste o mie de teroriști Hamas au pătruns în populația aflată de-a lungul frontierei și au măcelărit 1400 de prunci, copii, bătrâni, femei și bărbați, decapitând copii în fața mamelor și taților și au luat 222 de ostatici în teritoriul Gaza.

În cadrul prezentării la Academie a fost expusă tema cruzimii masacrului care are anumite

caracteristici. Cruzimea depășește pe cea manifestată de SS-ul celui de-al treilea Reich și, interesant, pe cea a animalelor. Analiza cruzimii permite concluzia despre apogeul inumanului ca aparținând omului și nu animalelor.

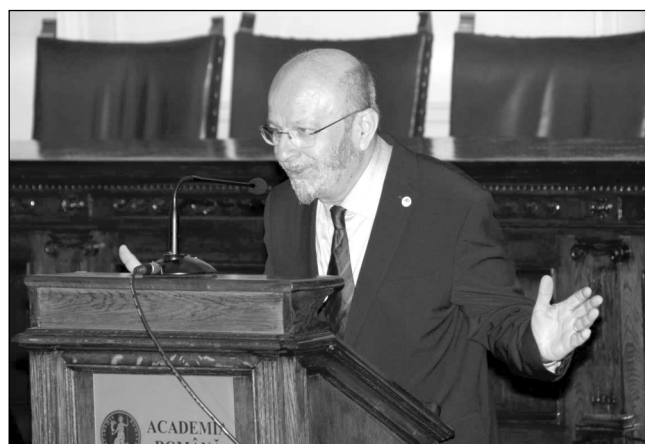
Cartea are un capitol de opt pagini despre holocaustul din România.

Ca postfață autorul a ales ca manifest al Holocaustului prefața scrisă la ultima ediție a cărții *Noaptea*, publicată de soția lui Elie Wiesel. În această ultimă prefață laureatul Premiului Nobel reușește să redea profunzimea ororii la care i-a adus Holocaustul pe supraviețuitorii lui.

Din acest moment, istoricul de idei Sorin Antohi, membru al Academiei Europene, a preluat moderarea sesiunii și a dat cuvântul Excelenței Sale dl Reuven Azar, ambasador al Israelului în România. Acesta în expunerea sa s-a referit la un număr de contradicții. Domnia-sa a învățat limba arabă, considerând acest lucru ca o obligație pen-

tru o bună conviețuire interumană. Tragedia pe care o trăiește Israelul astăzi face greu de înțeles împletirea meticulozității cu un foarte înalt grad de planificare și organizare așa cum redă cartea mea cruzimea și primitivismul masacrului care a avut loc. A încheiat cu obligația Israelului de a înlătura de la putere organizația teroristă Hamas, care pune în pericol independența statului Israel sub conducerea Iranului.

Moderatorul Sorin Antohi a prezentat rolul important jucat de științele vieții ale anilor 1960, care au abordat practica morții și eugenismul asupra comportamentului uman. Preocupare în continuare în Suedia a sterilizării.

A urmat secretarul general al Academiei Române, dl prof. Ioan Dumitrache, care a caracterizat cartea ca fiind „de excepție”, prin capacitatea ei de sinteză și declararea Holocaustului ca proces repetitiv, dovedit după publicarea ei. Cartea devine un semnal de alarmă de care trebuie ținut seamă.

A urmat dna prof. dr. în criminologie Rodica Stănoiu.

După solicitarea unui moment de reculegere pentru cei ce nu mai sunt printre noi, consideră cartea ca ideală pentru un scenariu de film. Fiecare pagină poate fi decupată și vizualizată cu toate grozăviile, atrocitățile, monstruozitățile, aducându-ne în memorie poate cea mai cumplită perioadă din istoria omenirii. Reîntoarcerea omului la stadiul de om-bestie, de altfel, nu întâmplător conceptul de *man beast reversibility*, conceptul cheie pe care profesorul Askenasy, membru de onoare al Academiei Române, îl abordează din variate puncte de vedere.

Povestește experiența criminologică personală în care a fost implicată în perioada comunistă, menționând perioadele de simpatie tăcută față de evrei, urmată de perioada de marginalizare și vânzare a lor. Subiectul antisemitism, trecut sub tăcere o lungă perioadă de timp, a revenit la modă după 1990, când au apărut mai multe lucrări importante cu privire la Holocaust și la situația evreilor din România, majoritatea populației pretindea însă că pogromurile de la București, Iași etc. nu au existat niciodată și că în lagărele din Germania au fost deportați numai evrei din Transilvania, teritoriu care în acea perioadă aparținea Ungariei.

Se întreabă cum a fost posibil ca tineri și adulți cu grade de mare inteligență au putut fi angrenați în mișcarea legionară. Fenomenul negativismului. „Un moment important pe care doresc să îl amintesc a fost decizia Guvernului Năstase; eu, ministrul Justiției și regretatul academician Răzvan Theodorescu, în calitate de ministru al Culturii am fost cei care am semnat actul normativ prin care s-a decis dărâmarea statuiilor lui Antonescu. Am primit multe critici atunci, pentru că o parte importantă a societății românești încă îl percepea pe mareșalul Antonescu ca pe un erou. Astăzi, din

păcate, în România, dar și în toată Europa, naționalismul, inclusiv antisemitismul sunt din nou în creștere”. Citat: „La procesul CEPEX eram singura persoană care scrisesem despre genocid, ceea ce l-a făcut pe Sergiu Andon, ziarist la «Adevărul» să scrie «despre OZN-urile Rodicăi Stănoiu», pentru că susțineam că omenirea nu va mai tolera niciodată un asemenea fenomen. Se pare că m-am înșelat. Răspunsul îl aștept de la domnul academician!”

Describe paradigma vinovăției de participare la eradicarea unui popor al României. Prețioasele contribuții ale dnei prof. Rodica Stănoiu vor face parte din a doua ediție a cărții.

Înainte de a da cuvântul d-lui Sorin Antohi menționează că germanii au mai fost implicați și în alte fenomene genocidale, ca în cele din Africa de Vest și ale armenilor. Deci reversibilitatea om-bestie este de facto o reversibilitate om-bestie-om-bestie... etc.

Dl criminolog prof. Sima Constantin a trimis printr-un coleg o prezentare care a fost citită și în care insistă asupra rolului de avertisment al cărții

și anunță despre un proiect în lucru intitulat „A treia cale reinventată”.

A urmat dl Gabriel Andreescu, care consideră cartea o „mărturie” a unui intelectual evreu ajuns la vârsta de 94 de ani ce prezintă cu entuziasm științific o problemă de conștiință.

Consideră capitolul despre Alan Turing, care a salvat exterminarea a milioane de evrei, datorită genialității sale, ca deosebit de prețios. Abordează nenumărate aspecte scrise în alte cărți și articole ale mele. Atrage atenția asupra importanței tezei

cărții a aspectului repetitiv al Holocaustului comparat cu teza unicității ei.

A urmat profesorul Octavian Buda, istoric al medicinei și profesor de psihiatrie, care prezintă o teză foarte captivantă despre Lombrozo și Freud în tratarea condiției umane în legătură cu instinctul morții. Menționează credința domniei-sale asupra importanței absenței empatiei și a rolului enzimei monoamonoxidaze în procesul om-bestie.

A urmat profesorul de istorie generală Mihai Ionescu care consideră cartea ca excepțională, din următoarele motive: a) răspuns la întrebarea cheie: cum a fost posibil ca un număr foarte mare de oameni să fie implicați în exterminarea indus-

trială a unui popor și prezentarea algoritmului; b) conturarea neuroștiințifică a prototipului om-bestie și rolul negativ jucat de om, devenit animalul dominant al planetei; c) explicațiile genetice ale provenienței omului din regnul animal, înrudierea, precum și diferențele minore dintre cimpnazeu și om. În continuare a arătat legătura dintre raționalul cărții și filosofia lui Baruch Spinoza: *Deus sive naturae*.

În încheiere, moderatorul Sorin Antohi descrie teza extrem de importantă a „carizmei” descrisă de Max Weber și a „banalității răului” a lui Hannah Arendt atacată de Gershon Shulem.

După lansarea cărții, i-am scris prietenului Gabriel ale cărui cuvinte m-au pus pe gânduri. Gabriel Andreescu este un activist pentru drepturile omului și specialist în domeniul științelor

politice, disident anticomunist român, care s-a opus deschis lui Ceaușescu și regimului său.

Iubite Gabriel,

De când ai declarat „MĂRTURIE”, „UNICITATE?”, „PROBA ȘTIINȚIFICĂ”. Mă gândesc. Sper să te mai văd o dată înainte de plecare.

Cu prețuire, Jean

Iată ce mi-a răspuns:

Dragul meu Jean,

Da, așa te-am citit. Mărturia ta, ca mărturia ființei care poartă cu sine, cu neîncetată mirare, întrebarea „cum a fost posibil?” să aibă loc, „pentru semenii tăi” (dar și pentru ne-semenii tăi), acea întâlnire cu oroarea absolută. Mirare care face parte din tine, precum fac parte, din memoria celor trecuți prin tragedie, faptele traumatice ale experiențelor concrete. Am perceput nevoia unei „dări de seamă” acum, la peste 90 de ani, ca pe nevoia pe care o simt supraviețuitorii (precum gospodinele ruse din vremea lui Stalin care stăteau la o coadă interminabilă și au descoperit-o, alături de ei, pe Ahmatova; au rugat-o „să nu uite”, să povestească; oh!, erau salvați, cineva va face într-o zi suferința lor cunoscută, enorm, căci solidarizarea altora cu suferința proprie îi elibera de umilință).

Este mărturia, deci memoria unor simțuri și gânduri, atât de osmotice cu conștiința, încât devin parte din identitatea personală. Bun, toți avem memoria unor sentimente și gânduri care ne-au străbătut viața. Dar „acel tip de memorie, al

acelor sentimente, ale acelor gânduri”, asociate „cu acel tip de fapte” ți-au construit identitatea. Mai invoc o dată extraordinara istorie prin care a trecut Ahmatova: cartea ta povestește despre un „tip de suferință a conștiinței” care trebuia mărturisită altora ca să te salveze de umilința existențială pe care ți-o produce.

Pentru mine a fost o revelație „această altă categorie de mărturie”.

Iar la tine mărturia înseamnă și știință, și înțelegere, și încântarea în fața acestui cosmic fenomen care este viața.

Mulțumesc, Jean Askenasy!

Răspuns:

Iubite Gabriel,

Scrisoarea ta îmi prelungește longevitatea, în ciuda afirmațiilor lui Malthus că nu este sănătos pentru planetă.

A avea ca prieten un om ca tine înseamnă a te bucura că trăiești. Cuvintele tale îmi declanșează în creier neurostimulatori de elan vital, cum spune Henri Bergson. Povestea mea „povestea unei suferințe de conștiință”. Mulțumesc, Gabriel.

Totul depinde de tot – nu ne putem imagina viitorul decât dacă vom lucra în spirit socio-eco-sistemic*

*Cătălin Mosoia***

Ioan Negruțiu este membru de onoare din străinătate (2023) al Academiei Române. Licențiat în agronomie la Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca și cu doctorat la Vrije Universiteit Brussel. Stagii postdoctorale la Université de Paris 6 din Orsay, INRA de Versailles, Institutul Friedrich Miescher din Basel și Caltech. Profesor la Universitatea Liberă din Bruxelles și la Ecole normale supérieure din Lyon. Profesor emerit la ENS de Lyon. Cercetător. Activitate editorială. Membru și expert în asociații profesionale, cum ar fi American Genetics Society; Biotechnology and Biological Sciences Research Council, Marea Britanie; Fond National Suisse de la Recherche; Human Frontier Science Program, Strasbourg; International Assessment of Agricultural Knowledge, Science and Technology for Development. Este fondator

și a fost primul director al Institutului pentru resurse și bunuri comune „Michel Serres”, unde a coordonat munca a numeroși cercetători în domeniul biologiei, economiei, modelizării și dreptului – oferind o abordare integrată a problemelor legate de resursele naturale.

Cătălin Mosoia: *Stimate domnule profesor Ioan Negruțiu, traiectoria dumneavoastră profesională a vizat ingineria agricolă, științele biologice și apoi știința ca domeniu al perspectivelor inter-, pluri- și transdisciplinare. Ce anume a declanșat apropierea dumneavoastră de știință?*

Ioan Negruțiu: M-am născut într-o familie de proprietari agricultori. Un moment decisiv pentru parcursul meu profesional a fost reintroducerea orelor de genetică clasică în programa didactică

Dr. Ioan Negruțiu, membru de onoare din străinătate al Academiei Române

*Interviu realizat cu dr. Ioan Negruțiu, membru de onoare din străinătate al Academiei Române

**Expert comunicarea științei, Biroul de comunicare al Academiei Române

de la liceu (începând cu anul 1964). Cu alte cuvinte, de la predarea teoriilor lisenkism și micurism s-a revenit la predarea geneticii clasice, genetica mendeliană. M-a intrigat ideea revenirii și am dorit să înțeleg de ce, să aprofundez genetica clasică. Tot atât de adevărat este și faptul că, ulterior, reintroducerea geneticii clasice a fost mai rapidă la institutele agronomice decât la facultățile de biologie din cadrul universităților.

Cătălin Mosoia: *Cum explicați?*

Ioan Negruțiu: Simplu. Ca să faci ameliorare la plante sau la animale ai nevoie de genetica care funcționează, iar genetica clasică funcționa.

Tatăl meu, profesorul Emil Negruțiu, predă Cursul de genetică și ameliorare animală. Întrucât genetica lisenkistă nu producea rezultate – de exemplu, încrucișările și selecțiile –, el nu a schimbat nimic din conținutul cursului, ci doar copertele și prima pagină.

Am intrat la agronomie și am aprofundat studiul geneticii. De altfel, am fost devotat acestei discipline de-a lungul întregii cariere științifice. De la un anumit moment înșă, am devenit foarte interesat de evoluție, domeniu la care se ajunge ușor prin genetică.

Cătălin Mosoia: *Vorbiți-ne despre cercetările dumneavoastră.*

Ioan Negruțiu: Cercetările mele se bazează pe experimente realizate pe plante. Genetica și originea florilor la angiosperme, adică plantele cu flori, au fost printre cele mai recente întrebări la care am încercat să răspund. Misterul abominabil, cum numea Charles Darwin enigmatică problemă a trecerii de la ceea ce a fost înainte, coniferele, la plantele cu flori. A fost ca o verigă lipsă în lanțul gândirii celebrului naturalist englez, care explica esențialul din teoria evoluției organismelor numite superioare.

Am studiat evoluția florii ca structură evolutivă și am înțeles că fără plantele cu flori, practic, nu am fi avut agricultură. În orice caz, nu agricultura pe care o știm.

Pe scara evoluției, cele două mari categorii de organisme care au evoluat târziu, pentru că sunt cele mai complexe, sunt plantele cu flori și mamiferele. În biosfera actuală rețeaua trofică se desfășoară între aceste două niveluri: un prim strat

reprezentat de plantele cu flori, cu producție generoasă de biomasă primară, și stratul ultim, mamiferele, erbivore și carnivore. Iar printre mamifere, specia umană, ca prădătorul suprem.

Cătălin Mosoia: *Mai întâi au fost plantele cu flori sau mamiferele?*

Ioan Negruțiu: Au apărut aproximativ în același timp. Punctul lor de convergență evolutivă este faptul că amândouă sunt organisme placentare. Sistemele de placentă, cu rezervele din care embrionul își asigură supraviețuirea după dispersia semințelor la plante, au un avantaj evolutiv și a fost nevoie de un timp lung ca să apară, aproximativ 250-300 de milioane de ani. Ori aceleași rezerve, proteine, glucide, lipide, sunt baza producției agricole. Astfel, agricultura sofisticată, care suportă tipul de civilizație din prezent, nu ar fi fost posibilă fără plantele cu flori, și, indirect, fără mamifere. Nu vorbesc aici despre microorganismele importante în agricultură.

Cătălin Mosoia: *La începuturi au fost plantele cu flori și mamiferele...*

Ioan Negruțiu: Civilizațiile complexe sunt de neconceput, de neimaginat fără plantele cu flori. Deci, fără agricultură. Nu am fi ajuns în ziua de astăzi dacă agricultura, care a stat la baza evoluției societăților agrare, nu avea la dispoziție acest potențial reprezentat de plantele cu flori și de mamifere.

Din punct de vedere structural și funcțional, plantele și animalele sunt extrem de diferite. Unele sunt înfipte în sol și celelalte sunt mobile. Iar de aici rezultă sofisticata forță și dinamica excepțională a ecosistemelor.

Cătălin Mosoia: *Ce spun cercetările realizate asupra plantelor cu flori?*

Ioan Negruțiu: Investigații de genetică moleculară au condus la concluzia potrivit căreia plantele cu flori nu au mai puține gene decât omul. Dimpotrivă. Abundența genelor la plantele cu flori poate fi explicată și prin faptul că selecția în agricultură a favorizat apariția varietăților poliploide, adică numărul de cromozomi s-a dublat ori cvadriplat. Prin urmare, biomasa este

mai abundentă, volumul și greutatea semințelor este mai mare – un fel de obezitate.

Cercetările pe care noi le-am făcut pe flori arată că potențialul de obezitate este labil, poate fi corectat în sens invers. Ceea ce înseamnă că evoluția, mai degrabă, nu are direcție, astfel că o selecție dirijată și atentă poate să conducă la reversibilitatea unor procese și a unor caractere. Extraordinar! Sunt, de exemplu, chestiuni legate de caractere sau de cerințe introduse prin Revoluția Verde a anilor '50 în agricultura industrială, care astăzi necesită revizuire.

Cătălin Mosoia: *Discuția noastră evoluează și se ramifică în domenii pe care nu le-am intuit la începutul acestui interviu.*

Ioan Negruțiu: O specie nu „există” dacă nu intră în interacțiune cu celelalte specii. Pentru ca biosfera să funcționeze, ea are nevoie de diversitate în privința speciilor și de interacțiuni între aceste specii. Iar lipsa complexității conduce la vulnerabilitatea sistemelor și, cu cât interacțiunile sunt mai slabe, cu atât sistemele sunt mai fragile.

Grație evoluției, ecosistemele au o reziliență excepțională. Ele și-au dezvoltat o rezervă de informație (epi)genetică la care apelează atunci când au nevoie, adică sunt sisteme care nu numai că pot să se adapteze, dar sunt capabile de adaptabilitate.

Cătălin Mosoia: *Se poate vorbi despre o inteligență a plantelor?*

Ioan Negruțiu: Există o literatură pe acest subiect, de exemplu, filosoful Emanuele Coccia scrie despre inteligența plantelor. Nu aș merge însă până acolo, pentru că depinde de cum definim inteligența. Cred că ceea ce observăm este faptul că în sistemul biologic al plantelor s-a dezvoltat un stoc strategic de rezervă în care sunt dispuse gene sau secvențe care pentru moment nu servesc la mai nimic.

Un alt miracol extrem de dificil de înțeles și de studiat este sistemul rădăcinilor. Acesta este un fel de sistem emergent care se orientează în funcție de umiditate, de hrana pe care o identifică în proximitatea lui, iar părțile din sistem comunică între ele ca într-un circuit permanent. Deci, un singur individ integrează simultan informații și resurse

din atmosferă, hidrosferă și litosferă (solul). Vegetația terestră, prin masa și proprietățile ei, are efecte determinante în biosferă pentru temperatură, umiditate, oxigen și CO₂, compoziție organică. Datorăm plantelor nici mai mult nici mai puțin decât formarea și menținerea solurilor, ecosisteme complexe, fragile, unice.

Plantele sunt singurele care reușesc să-și stabilizească sistemul lor de viață numai cu apă, minerale, un mic substrat și radiația solară. Aceeași radiație solară, clorofila, din alge până la plantele cu flori, o captează. Este o energie *low cost* pentru că este o energie difuză și de o intensitate slabă. Plantele o concentrează și o transformă în produse cu mare valoare adăugată: lipide, glucide și, mai ales, proteine. Iar așa ceva nici nu are preț! Nu ne putem gândi nici măcar o secundă că societățile umane ar putea exista fără să fie ancorate în mod profund în mediu, în ecosistem.

Una dintre ideile pe care le promovăm prin transdisciplinaritate este aceea că omul, ca specie, aparține unei rețele de specii care sunt în interacțiune. Astfel, totul depinde de tot și nu ne putem imagina viitorul decât dacă vom lucra în spirit socio-eco-sistemic și în fapte socio-eco-sistemic. În ultimă instanță, sistemele sociale sunt și vor rămâne mai vulnerabile decât sistemele naturii.

În acest sens, specialiștii institutului nostru au publicat un volum (*Manifeste pour une santé commune*, ed. Utopia, 2023) – acum se află în traducere și în limba română – care abordează și conceptul de sănătate transversală: sănătatea oamenilor și a societăților nu pot fi asigurate, cel puțin pentru o bună perioadă, dacă mediul în care trăiesc nu este sănătos. Altfel spus, mâncarea noastră, sănătatea noastră, relațiile sociale sănătoase le putem avea doar în condițiile unui mediu sănătos.

De la Contractul Social la Contractul Natural

Cătălin Mosoia: *Ați reușit ca astfel de idei să evolueze și în cadrul institutului pe care l-ați înființat la Lyon?*

Ioan Negruțiu: În anii 2011–2012 am fondat, împreună cu filosoful francez Michel Serres (1930–2019), Institutul „Michel Serres” pentru resurse și bunuri comune.

Pentru ca să înțelegem cum se cuvine cele două concepte, resurse și bunuri comune, trebuie

să spun că, în lucrările lui filosofice, Michel Serres a observat că în Contractul Social al lui Jean-Jacques Rousseau nu se spune nimic despre raporturile cu mediul în care trăiește omul. De aceea a definit așa numitul Contract Natural, ca fiind Contractul Social în care Natura își are locul ei bine stabilit.

Drept urmare, în institut, am făcut un fel de alianță cu juriștii. Ideea noastră a fost că dacă gândirea juridică trece prin filtrul științelor naturii, atunci relația socio-eco-sistemică devine obiectivă.

Cătălin Mosoia: *Care este accepțiunea modernă a conceptului de resursă?*

Ioan Negruțiu: Resursă este absolut tot ceea ce permite funcționarea unei structuri socio-ecosistemice. Fie că este vorba de resurse fizice, de resurse imateriale ori de resurse umane. De exemplu, cunoașterea este o resursă. Infrastructurile sunt un alt tip de resurse. Or, după analizele realizate de alți specialiști, civilizațiile apar, ajung la o anumită înălțime, și apoi dispar, mai lent sau mai rapid.

Considerăm că semnalul care anticipează că o civilizație a ajuns la o astfel de cumpănă este acel moment când nu mai are sau nu mai utilizează resursele de care dispune ca să mențină infrastructurile pe care le-a creat. De exemplu, agricultura are ca infrastructuri matriciale sistemul sol-apă-biomasă, componente care sunt corelate între ele. Or, dacă noi nu avem grijă de această infrastructură agricolă primară, sol-apă-biomasă, distrugem exact infrastructura care ne hrănește.

Într-un articol științific publicat recent în „Proceedings of the Romanian Academy, Seria B:”, am ales să folosim în titlu expresia „frontiera timpului” pentru că, în perioada 2025–2030 vom fi chiar pe frontieră, deci într-un moment de cumpănă (n.r. Este vorba de articolul intitulat *The time boundary 2025–2030: The global resources and planetary health toolbox*, Proc. Rom. Acad., Series B, 2023, 25(2), p. 117–135). Procesele care, deocamdată, se desfășoară liniar se vor manifesta exponențial. Suntem la limita timpului. Marginea noastră de manevră este practic zero.

În articolul amintit, noi încercăm să vedem cum am putea să atenuăm, să întârziem manifestările nefaste care se întrevăd sau care se văd

deja. Astfel, urgența absolută constă în investiții în ceea ce privește coeziunea socială, reducerea inegalităților și ameliorarea infrastructurii agroalimentare, repararea resurselor primare care ne hrănesc, solul, apa și biomasa. Se vorbește cu insistență de tranziția energetică, dar uităm că parte din ea este energia metabolică, cea bazată pe alimentație, nutriție. Deci, chestiunea agriculturii revine în prim-plan și din acest punct de vedere.

Consider că situația trebuie gândită interdisciplinar și în termeni constructivi având ca element esențial, sănătatea. Sănătatea, înțeleasă integral: sănătatea mediului, sănătatea societății, sănătatea populației.

Operațiunea Satele Românești

Cătălin Mosoia: *Operațiunea Satele Românești a fost unul dintre punctele de reper din „existența dumneavoastră”, după cum spuneți într-una din discuțiile anterioare acestui interviu.*

Ioan Negruțiu: Ideea Operațiunii Satele Românești s-a născut în Belgia, cu un an înainte de revoluția din 1989.

Întrucât satele românești erau amenințate de proiectul de sistematizare rurală (care presupunea demolarea a mii de sate și mutarea populației rurale în așa numitele blocuri sătești), în 1988, un grup de tineri absolvenți de facultate belgieni au decis să ia atitudine împotriva acestui proiect. Evenimentul care a declanșat această mișcare europeană a fost un film documentar (*Roumanie, le désastre rouge*) realizat de ziaristul belgian Josy Dubié, care a fost prin satele românești și a vorbit cu sătenii; o parte din documentar era consacrată Doinei Cornea.

La vremea respectivă, eu eram la Bruxelles și îmi pregăteam teza în științe biologice. Am asistat la una dintre reuniunile organizate de tinerii belgieni și le-am spus că sunt un agronom român. Ei mi-au solicitat să scriu un text despre satele românești, text în care am precizat că, dacă în România se va întâmpla ceva, va fi o revoluție de palat. Volumul a fost publicat înainte de 1989. Acesta a fost începutul. Iar prima acțiune din cadrul Operațiunii Satele Românești a fost să imprimăm cărți poștale de protest și, în 1988 și prima parte a anului 1989, toate au fost trimise lui Ceaușescu prin reprezentanții satelor din rețea.

Diaspora română de la Paris a contribuit semnificativ, iar radio Europa liberă a fost la înălțime.

Tinerii belgieni doreau să înfrățească sate care aveau aceleași profiluri, fie că erau sate viticole, sate la malul mării ori sate de munte. În această mișcare s-au implicat sate din Belgia, Franța, Elveția, Olanda, Anglia, Italia. Așa s-a constituit Operațiunea Satele Românești, cu filiale naționale.

În timpul revoluției din decembrie 1989, noi eram în ședințe standard, când deodată a început să sune telefonul. Erau reprezentanți ai satelor franceze și belgiene care ne-au spus că au pregătit deja camioane și vor pleca spre satele românești. Ne-am pus problema stabilirii, în România, a unui cartier general care să gestioneze situația în plină iarnă. Acest cartier general a fost stabilit la Cluj-Napoca, în casa părinților mei. Acolo s-a inițiat rețeaua Operațiunea Satele Românești din România.

După ce am intrat cu Operațiunea în țară și fiecare comună și-a găsit partenerul, am dorit să facem ședințe de lucru. Acestea s-au numit atelierele democrației. Și s-au desfășurat la Universitatea din Timișoara, în mai 1991. Precizez că implicarea acad. Ioan Păun Otiman, rectorul de atunci al Universității de Vest, a fost decisivă, pentru că fără el nu s-ar fi reușit organizarea acestor reuniuni.

După cinci ani de acțiuni în rețea – cred că suntem singura organizație care a procedat în acest fel, foarte sănătos din punct de vedere democratic – ne-am autodizolvat în cadrul unei reuniuni care s-a desfășurat la București și la care au participat ambasadorul Franței și reprezentanți ai puterii. Îmi aduc aminte că am spus, filiala România fiind constituită, „de acum satele trebuie să se descurce singure, pentru că rolul nostru de asistență s-a încheiat”.

Operațiunea Satele Românești avea ca emblema două săgeți, doi vectori bidirecționali. Este greu de explicat, dar s-a întâmplat: satele occidentale care au adoptat satele românești nu au mai fost aceleași după schimburi. Și nici satele noastre nu au mai fost aceleași.

Cătălin Mosoia: *Ce reprezintă Academia Română pentru dumneavoastră?*

Ioan Negruțiu: Cred că Academia Română este singurul loc în care conversațiile, dezbaterile, controversele și polemicile profesionale se pot desfășura la un nivel de competențe adecvat înălțimii acestei instituții. De care România are crunt nevoie în momentul și situația pe care le-am evocat pe scurt în această discuție.

București, 9 noiembrie 2023

Cercetarea de performanță sub cupola Academiei Române și parteneriatul cu mediul de afaceri*

*Varga Attila***

În contextul actual destul de tulbure din țara noastră în care învățământul și cercetarea sunt, adesea, supuse multor provocări, nevoia unor soluții sustenabile, pentru ambele sfere de activitate, se impune de la sine. Trăim epoca conexiunilor globale facilitate de tehnologie în care informația circulă cu viteza gândului, iar punțile de legătură între oameni, idei și comunități sunt mai prezente ca oricând. În atare situație, apropierea dintre mediul academic și cel antreprenorial/de business constituie o necesitate, mai ales în condițiile în care colaborarea strânsă dintre acestea poate conduce la rezultate frumoase inclusiv în sfera cercetării de performanță. La ediția din acest an a Zilelor Academice Clujene, Institutul de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca al Academiei Române a semnat un parteneriat de colaborare pe durată lungă cu un renumit brand internațional care excelează inclusiv în sfera cercetării de înalt nivel: *Porsche Engineering Romania*. Despre importanța consolidării punților de legătură dintre mediul academic și cel antreprenorial ne oferă detalii interesante domnia-sa Marius Mihailovici, CEO General Manager, Porsche Engineering Romania, partener oficial al Zilelor Academice Clujene și al Institutului de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca al Academiei Române.

Varga Attila: *Sunteți pentru prima dată la Zilele Academice Clujene, un eveniment de tradiție pentru Cetatea Universitară a Clujului. Vă rugăm să ne spuneți câte ceva despre dumneavoastră și domeniul în care activați.*

*Dr. Marius Mihailovici,
CEO General Manager, Porsche Engineering Romania*

Marius Mihailovici: Într-adevăr, este o onoare pentru mine să particip anul acesta, pentru prima dată, la Zilele Academice Clujene și să reprezint Porsche Engineering Romania ca managing director. În cadrul companiei dezvoltăm soluții IT multiple pentru domeniul automotive, cu scopul de a susține dezvoltarea vehiculelor inteligente și conectate ale viitorului și suntem activi deja de peste opt ani pe piața din România. Așa cum știm, vorbim despre o arie foarte dinamică, în continuă dezvoltare, care ne uimește pe zi ce trece. Pentru noi, ca profesioniști și pasionați de tehnologie,

**Interviu realizat cu Marius Mihailovici, CEO General Manager, Porsche Engineering Romania*

***Dr. Varga Attila, cercetător științific, Institutul de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca al Academiei Române*

este o bucurie să contribuim la această evoluție și să descoperim în jurul nostru din ce în ce mai mulți oameni care vor să ni se alăture la Porsche Engineering.

Varga Attila: *Dumneavoastră. reprezentați, la evenimentul nostru, un brand de mare prestigiu pe plan internațional. Vă rugăm să ne oferiți câteva detalii despre începuturile Porsche în România.*

Marius Mihailovici: Porsche Engineering face parte din Grupul Porsche AG, un grup cu o tradiție îndelungată în domeniul automotive la nivel global. Compania noastră are în ADN-ul său inovația, iar în domeniul IT am descoperit că ea este sinonimă cu România, o țară în care avem o comunitate foarte valoroasă de talente. Acest potențial de dezvoltare este unul dintre factorii principali care au atras Grupul Porsche, începuturile fiind legate chiar de orașul Cluj-Napoca. Aici am deschis primul birou Porsche Engineering, în 2016, moment în care ne-am propus să construim în România un centru de excelență dedicat dezvoltării vehiculului viitorului. Atunci am găsit în această zonă o efervescență nemaiîntâlnită în țara noastră în ceea ce privește industria de *software development* și am descoperit o mentalitate de tip *start-up* și un ritm de evoluție rapid, pe care le vedem și astăzi în regiune. După acest punct de

start, dezvoltarea Porsche Engineering în România a fost una constantă și stabilă, consolidată în fiecare an prin multiplicarea proiectelor la care lucrăm, prin aducerea a tot mai mulți profesioniști în echipa noastră și, mai recent, prin deschiderea celui de-al doilea sediu al companiei anul trecut, la Timișoara.

Varga Attila: *Care sunt cele mai importante proiecte la care compania dumneavoastră lucrează în prezent?*

Marius Mihailovici: Așa cum spuneam anterior, proiectele la care lucrăm au evoluat foarte mult pe parcursul anilor, mai ales în ceea ce privește colaborarea internațională cu echipele din Grup. Cele mai importante zone în care dezvoltăm inovații în acest moment sunt Inteligența Artificială, Big Data, Cloud, Infotainment, Connectivity, ADAS. Dar ne concentrăm și pe multe alte segmente din sfera IT pentru automotive care vor susține dezvoltarea vehiculelor inteligente și conectate ale viitorului. De exemplu, unul dintre proiectele noastre în curs de desfășurare constă în integrarea unora dintre principalele aplicații pe care oamenii le folosesc cel mai des în sistemul Infotainment al mașinii, prin Wi-Fi, toate acestea devenind accesibile fără a fi nevoie să punei mâna pe telefon. Un alt exemplu vine de la Departamentul conectivitate, unde lucrăm în prezent la proiectul Car Data Box, pe partea de dezvoltare *software*, antrenând rețeaua neuronală să

reacționeze după un anumit tipar, pe baza datelor colectate în situații reale.

Varga Attila: *Din ce motiv considerați ca fiind foarte importante punțile de legătură dintre mediul academic și cel antreprenorial?*

Marius Mihailovici: În primul rând, cred foarte mult în adoptarea și promovarea acestei mentalități antreprenoriale în toate domeniile, inclusiv în mediul academic, în cel universitar. Spuneam că asta ne-a atras, în primă fază, către Cluj-Napoca, faptul că vedeam un nucleu de profesioniști și de oameni cu atât de multă determinare, cu o motivație deosebită, cu putere și

dorință de inovație. Aceștia erau și sunt specialiști foarte pasionați care s-au format și s-au dezvoltat, în cea mai mare parte, în mediile școlare și academice din Cluj-Napoca. Așadar, prin ei, există deja o legătură puternică între cele două lumi. La nivel general, legăturile dintre mediul academic și cel antreprenorial se reflectă, de fapt, în felul în care evoluează societatea din imediata noastră apropiere. Iar în măsura în care cultivăm aceste relații, contribuim la stimularea inovației în toate ariile și la construirea de noi oportunități, pentru că împreună putem aduce și mai multă valoare în lumea în care trăim.

Interesul național și producția națională

Nicolae Bud*

„Dacă ai vrea să ai parte de o țară frumoasă și armonioasă, eu cred că altceva decât România nu ai putea să desenezi”, spunea academicianul Mircea Malița. Chiar așa, Carpații sunt aici, Marea Neagră e alături, Dunărea e aproape. Este o țară binecuvântată de Dumnezeu din punct de vedere natural. Are resurse, cam din toate câte puțin. Apoi este așezată într-un loc foarte bun. Aproape că nu se putea mai bine, pentru că este la frontiera a două continente: Europa și Asia. Prin urmare, o țară care înțelege că geografic este situată astfel își construiește o personalitate și o politică adecvată ca să fie și, și. Ești cumva din mijloc, nu mai poți spune „sunt occidental” sau „sunt oriental”.

Poziția noastră între OCCIDENT și ORIENT ar putea deveni o punte de legătură între cele două părți ale Europei, cu minima condiție de a avea oameni de stat capabili, astfel, ea este o linie de separație pe care o calcă când unii, când alții, încercând să ne atragă când de o parte, când de alta.

Popoarele mari, este cunoscut, comit multe nedreptăți, săvârșesc chiar orori în râvna lor concurentă. Ele întind mâna peste tot să ia, să amenințe, să atragă. De altminteri, se spune că în politică nu sunt prietenii, ci numai interese.

Regula micii puteri plasate astfel este să aibă relații bune și să le întrețină ca atare cu mare grijă și cu multă/foarte multă diplomatie, cu toate marile puteri în mod egal. În opinia mea, aceasta-i regula. Cu toate!

Ce vedem noi cu ochii liberi în politica locală și globală sunt numai aparențele, ceea ce auzim

este mănunchiul de declarații oficioase și fapte onorabile; dar fenomenologia determinantă pare mult mai ocultă și aparține mafiilor. Invocând o scuză, este greu pentru oricine vede și judecă să aibă datele concrete. Și chiar pentru cine e în „structuri” este greu să judece ansamblul. Aproape nimic esențial nu este pe față. Iar acel esențial este compozit, etajat, întrepătruns și de nepătruns.

Trăim o perioadă de schimbări care vor reorienta POLITICA și ECONOMIA acestui secol. Analisti reputați afirmă, aducând în discuție și argumente, că nu vor mai exista *produse* sau *tehnologii* NAȚIONALE. Ba, mai mult, nici *corporații* și *industrii naționale* sau, în orice caz, *ele nu vor mai fi ceea ce înțelegem noi*, în prezent, prin aceste noțiuni. În interiorul granițelor naționale vor rămâne oamenii, la noi din ce în ce mai puțini, care formează *națiunea*. Se mai spune că *principala avuție a unei națiuni* va consta în priceperea și ingeniozitatea cetățenilor săi. Pe bază de consecință, *principala sarcină politică a fiecărei națiuni* va fi aceea de a face față forțelor centrifuge ale economiei mondiale care subminează legăturile care-i unesc pe oameni – oferind tot mai mult celor mai calificați și mai inteligenți și condamându-i pe cei mai puțin calificați la un nivel de trai din ce în ce mai scăzut.

„Este limpede că o țară poate câștiga numai dacă o alta pierde”, observa Voltaire.¹ Afirmatia mi se pare a fi valabilă și astăzi deși, anterior ei, puțini oameni de stat sau gânditori politici vedeau NAȚIUNEA ca fiind responsabilă în vreun fel, sau neapărat legată de bunăstarea economică a

64 *Doctor în economie și doctor în inginerie, consilier al președintelui Grupului de firme „Astra”, membru asociat al Academiei de Științe Tehnice din România (ASTR), Secția ingineria petrolului, minelor și geonomiei

populației sale. BOGĂȚIA NAȚIONALĂ se raporta numai la bogăția suveranului și acoliților care născociau, finanțau și puneau la cale planuri de acumulare de bogății, din țară și străinătate, pentru a purta războaie și a-și spori puterea și prestigiul și nu la bunăstarea indivizilor obișnuiți din cadrul națiunii.

Tendințele actuale în privința liberului schimb s-au putut dezvolta, fără îndoială, datorită primelor teorii ale comerțului internațional formulate de David Ricardo (1817). Adam Smith (1799), fondatorul teoriei economice liberale, este primul care susține necesitatea comerțului internațional, considerându-le un „*joc cu sumă pozitivă*”. Adică *dacă o țară străină nu poate oferi o marfă la niște costuri mai bune decât am fi putut obține intern, este mai bine să achiziționăm acea marfă contra unui produs din propria noastră industrie, dar păstrându-ne niște avantaje*.²

Trecerea la *naționalismul economic* popular avut loc în paralel cu mutația politică de la *absolutism* la *democrație*, transformare care a început în secolul al XVIII-lea și a continuat/continuă și astăzi. Odată cu răspândirea ideilor și instituțiilor democratice, *scopul economic și politic* preponderent nu a mai fost sporirea puterii suveranului, ci creșterea bunăstării populației țării. Procesul a început mai întâi în Anglia, unde s-au înjghebat primele instituții democratice moderne. Pe atunci, Camera Comunelor devenea ceea ce gânditorul politic Edmund Burke³ avea să o numească „*adunare deliberativă*”, călăuzită de „*rațiunea generală a întregului*”. Filozoful englez John Stuart Mill⁴ susținea că *democrația* cultiva atașamentele morale „*prin cea mai amplă dezbatere publică, în care nu numai câțiva indivizi, ci întreaga colectivitate participă, într-o anumită măsură la guvernare*”. Sau, altfel spus, *instituțiile democratice* creează buni cetățeni.

Adam Smith în *O cercetare asupra naturii și cauzelor avuției naționale*, expunea ideile pe care aveau să le repete de atunci conservatorii liberali, liber-schimbistii, republicanii și economiștii secolului al XX-lea. Dar Smith nu era un cosmopolit. El scria despre principiile economice universale, dar cadrul lui de referință era în mod hotărât NAȚIONAL. El condamna mercantilismul englez nu pentru că reducea bogăția altor națiuni, ci pentru că îi făcea pe cetățenii englezi să fie mai săraci

decât ar fi putut fi în alte condiții. De asemenea, *Smith nu avea în principiu nici o obiecție împotriva intervenției statului atunci când interesele națiunii o cereau*. El era de părere că Legile Navigației erau „*probabil cele mai înțelepte dintre reglementările comerciale engleze*” pentru că „*apărarea STATULUI este mult mai importantă decât belșugul*”. (The Wealth of Nations). În ce privește *PRODUCȚIA NAȚIUNII*, de care depindea în mod fundamental bunăstarea ei, el identifica doi factori determinanți esențiali: mai întâi, proporția populației angajată în *PRODUCȚIE*; în al doilea rând, „*pregătirea, dexteritatea și judecata cu care este făcută munca în general*” factori care sunt la fel de importanți astăzi ca și acum mai bine de două sute de ani.

Abraham Lincoln spunea: „*Nu știu eu prea multe despre taxe, dar măcar atâta știu, că atunci când cumpărăm produse fabricate în străinătate noi luăm MARFA și străinul ia BANII. Când cumpărăm produse făcute în țară luăm și MARFA și BANII*”.⁵

În America, poate cel mai invocat și interesant aspect în ce privește controversele asupra TAXELOR a fost tipul de argument de genul „*orice sacrificii erau justificate pentru binele ECONOMIEI NAȚIONALE în ansamblu și aveau să se răsfrângă asupra celor care plăteau taxele: „Beneficiul întregii societăți rezultat dintr-o investiție publică poate fi atât de important încât poate justifica pe deplin... cheltuiala crescută de executarea acesteia*” susținea Henry Clay, atunci când argumenta că *INVESTIȚIILE INTERNE* să fie finanțate prin aplicarea taxelor (fragment dintr-una din cuvântările ținute de Clay în Camera Reprezentanților în 1818)⁶.

Reciteam recent o lucrare mai veche, *Raportul Clubului de la Roma* pe 2012-2052. Raportul este unul relativ cuminte, așezat, plin de o documentație extrem de utilă. El sesizează câteva lucruri pe care le anunță însă cu multă reținere și prudență. De exemplu, una este aceea că *STATELE* trebuie să-și recapete (!?) autoritatea și că trebuie să iasă din zona de „*interdicție*” și „*degradare*” care le-a urmărit cam de peste 30 de ani încoace. Auzim, deseori, afirmații că *STATUL* abuzează, că e birocrat, că este împotriva individului și câte și mai câte de felul acesta. Ca efect, *STATELE* au fost slăbite, săracite, li s-au

luat atribuții până aproape de punctul de a nu mai putea aplica răspunderea lor primordială, adică **PROMOVAREA INTERESULUI PUBLIC NAȚIONAL**.

Să punem STATUL la muncă și să-l lăsăm să-și facă treaba. El răspunde de **INTERESUL NAȚIONAL**! Componenta privată este foarte importantă, trebuie stimulată și încurajată din toate pozițiile, dar ea nu construiește școli, nu face grădinițe, nu face spitale, nu face șosele, nu rezolvă medicina și educația omului. Astea, toate, țin de **INTERESUL PUBLIC** și fiecare cetățean depinde, în fond, de funcționarea STATULUI.

O a doua idee a Raportului face referire la **CAPITALISM**. Dacă încerci a critica unele lucruri din **ECONOMIA CAPITALISTĂ** și se reproșează că negi sistemul, așa că lumea este atentă să nu vorbească împotriva *capitalismului*. Ei bine, Raportul nu vorbește împotriva *capitalismului*, dar imaginea pe care o prezintă este aceea a unei grădini înecate în buruieni și care trebuie a fi plivită. Se susține că acolo unde se fac excese, jafuri, acolo unde se introduc principii greșite în ce privește circuitul banilor, acolo este nevoie de un anumit control.

Fără îndoială, *CAPITALISMUL* nu este o instituție de caritate. Paradoxal însă, cu toate că motivarea capitaliștilor este reprezentată aproape în exclusivitate de generarea de **PROFIT**, acțiunile lor de a deveni mai competitivi, împreună cu obiectivul de a ajunge dominanți pe piață, aduc după sine, chiar fără voia lor expresă, creșterea nivelului de bunăstare. Sigur, situația ideală ar fi ca impresionantul **CAPITAL** necesar în orice țară pentru a susține diferite cerințe ale dezvoltării să poată fi generat de economiile membrilor societății respective. Dar lucrul acesta s-a dovedit nerealizabil.

Ar mai fi de adăugat, printre multe altele, un punct critic: *STATUL* de drept, supremația legii, nimeni nu este mai presus de lege. În orice formă ar fi formulat, acesta este un imperativ obligatoriu. De decenii bune, în felurite modalități, *STATUL* este săpat chiar de la rădăcină. Societățile în drumul lor către postmodernitate, sau care au trecut deja pragul, au acceptat și cultivă o lume paralelă. Una care propovăduiește încă principiul supremației legii și una care îl încalcă flagrant, zi de zi. Activitățile ilicite, ilegale și criminale orga-

nizate pe scară largă și susținute de actele transfrontaliere, locale, regionale sau chiar globale, nu mai reprezintă nicăieri în activitățile de azi excepții, ci o parte din regulă. De la traficul de droguri, la cel de persoane și de mărfuri, la operațiuni financiare, lumea celor pentru care supremația legii este valabilă doar parțial sau deloc, uneori chiar niciodată, a căpătat deja o forță economică și financiară care reprezintă fracțiuni de până la 40% din venitul național al unor țări.

Chiar și țările cele mai avansate solicită **CAPITAL** de investiție străin, existând o adevărată competiție mondială pentru atragerea acestuia. Asemenea investiții au, firește, și un cost: la fel cum plătești dobânda la bancă, și capitalul străin vine numai atunci când investitorul apreciază că relația risc-profit este favorabilă.

Multinaționalele respectă legile țării unde operează în marea lor majoritate. Ele vor încerca să-și maximizeze profitul prin specularea „găurilor” legislative ce le permit acest fapt. Cohorte întregi de avocați și contabili lucrează tocmai pentru a găsi aceste slăbiciuni legislative, care apoi să fie speculate fiscal. Prin urmare, incriminarea multinaționalelor, cum că nu plătesc impozite și exportă capitalul, nu se susține atâta timp cât activitatea se desfășoară în contextul legislației naționale. Dacă aceasta prezintă lacune, îndubitabil vina nu poate cădea decât în sarcina legiuitorului.

Idealul asigurării dezvoltării naționale numai pe baza *CAPITALULUI AUTOHTON*, implicit păstrarea părții însemnate a profiturilor în țară, este, în opinia mea, imposibil de realizat, alternativa nu poate fi decât apelarea la **CAPITAL STRĂIN**. Cum atragi acest **CAPITAL** și cum îl recompensezi, ținând seamă de competitivitate, rămâne o decizie a societății. Pe această piață globală, **CAPITALUL** curge în acele țări în care se va putea dezvolta cel mai liber și în care *STATUL* îl împovărează și îl solicită cel mai puțin cu finanțarea propriilor sale sarcini. Din această perspectivă, țările se află într-o competiție internațională și concurează în ca face ca propriul spațiu să fie cât mai atractiv pentru investitori.

Posibilitățile crescute create de un schimb global accelerat de informații, bunuri și, de asemenea, de numeroase servicii, au introdus în vechiul conflict între **MUNCĂ** și **CAPITAL** avantaje clare

de partea CAPITALULUI. Manuel Castells⁷, un reputat sociolog contemporan, vorbește despre „societatea modernă de tip rețea”, în care e valabilă formula „în esență, CAPITALUL este global; de regulă, munca este locală”. Astfel, cresc posibilitățile investitorilor, ale speculanților și ale celor care jonglează cu finanțele, în timp ce aceia al căror trai depinde de munca mâinilor lor sunt lăsați deoparte. Și din această cauză s-a ajuns în situația în care cuvântul „reformă”, care în sine ar trebui să aibă o conotație pozitivă, nu mai trezește un sentiment de încredere în mintea și inima oamenilor, ci mai degrabă unul de frică și îngrijorare. Diferența dintre țările bogate și cele sărace crește mereu; în întreaga lume crește sărăcia relativă. Se conturează tot mai clar faptul că, în dezvoltarea economică globală, s-au format două grupuri de țări fundamental diferite una de alta: pe de o parte, țări care profită de dezvoltare, iar pe de altă parte, țări care au pierdut startul și rămân tot mai mult în urmă. Dar chiar și în țările – numite – state emergente se accentuează diferențele între săraci și bogați.

Sub ochii și pe spatele nostru se întâmplă libertatea guvernanților noștri, de a derula deficite și măsuri, care mai de care, populiste. Ne temem însă că pentru a spera în renașterea libertății economice, una care să țină de motoarele prosperității, gândirea și practica decidenților sunt departe de a fi potrivite. Căci nu putem numi dure niște măsuri care, în esență, obligă guvernul doar să nu mai cheltuiască sensibil mai mult decât „produce”. Poate, mai corect, decât încasează, prin coerciție fiscală, de la cei care, în realitate și economic vorbind, produc. De o vreme parcă am uitat de exerciții fiscale echilibrate, contabilicește vorbind. Dar dacă bugetul, chiar echilibrat fiind, atinge 50% din PIB, mai poate fi vorba, oare, despre economie de piață, acolo unde și atunci când mai mult de jumătate din averea anuală poartă amprenta alocării politice, prin bugetul de stat? Prin urmare, o limitare constituțională a deficitului bugetar nu ar fi suficientă. Căci, mai mult decât de guverne „nedezechilibrate” avem nevoie de guverne mai mici, ca pondere a bugetului în PIB. Asta ar însemna limitarea constituțională a mărimii bugetului, undeva la 25% din PIB sau chiar mai jos. Aceasta s-ar putea constitui într-o adevărată reformă a STATULUI CONTEMPO-

RAN, una numită să-l desfoieze de noianul de funcții atribuite în mod abuziv și treptat în contul și pe spinarea cetățenilor.

STATUL nu poate fi privit și folosit ca un paravan al tuturor problemelor. Oare prin ce științifică metodologie – sau mai degrabă sinistrală ideologie – se aruncă în cărucia pieței și a capitalismului o vină pe care, în fapt, guvernele o comit cu bună știință electorală, rostogolind notele de plată și, prin urmare, responsabilitatea economică?! Suntem într-o veritabilă criză de sistem⁸ care ar trebui să ne creeze insomnii, științifice și politice deopotrivă.

Statistica ne spune că ROMÂNIA produce pentru piața internă și externă bunuri cu valoare adăugată scăzută și importă produse cu valoare adăugată semnificativ mai ridicată, astfel încât, per ansamblu, importurile de produse alimentare depășesc exporturile, rezultatul net fiind o creștere a deficitului balanței comerciale și o dependență sporită față de furnizorii externi.

Din analiza comparativă a datoriei publice externe înregistrată de țara noastră la sfârșitul anului 2021 cu perioada anilor 1980–1981, trecând peste diferența de regim economic și politic, reiese că la un procent aproximativ egal de îndatorare publică, investițiile în marile proiecte sunt mai mici decât în urmă cu 40 de ani. Dacă, în anul 1980, România primea 3,5 miliarde dolari de la Fondul Monetar Internațional și Banca Internațională de Reconstrucție și Dezvoltare, banii au fost investiți, de exemplu, în centrala termo-electrică de la Turceni, în combinatul de Oțelinox de la Târgoviște, în dezvoltarea întreprinderii Rulmentul Brașov, în proiecte hidrotehnice, în sistemul de irigații din Bărăgan și în canalul Dunăre – Marea Neagră, împrumuturile contractate de autoritățile de la București au fost/sunt pentru acoperirea deficitului de venituri necesare plății cheltuielilor curente din sectorul bugetar și cel al asistenței sociale. Astfel, în perioada 2016–2022, guvernele s-au împrumutat pentru plata majorării salariilor în sectorul public, pentru plata majorării pensiilor și pentru cheltuielile ocazionale de supradimensionare a personalului din administrația publică locală și centrală. Respectivul împrumuturi au fost făcute deoarece rata de colectare a taxelor și impozitelor la bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat

este redusă, la aceasta adăugându-se și o colectare slabă a TVA. Putem concluziona că, STATUL s-a împrumutat pentru a efectua cheltuieli care nu se adresează VIITORULUI.

Pe de altă parte, guvernele care s-au succedat, indiferent de culoarea lor politică, au raportat, cu surle și trâmbițe, creșteri economice, însă acestea nu s-au translatat în viața zilnică a românilor. Pentru că bunăstarea nu este împărțită și principiul beneficiar al acestor creșteri economice este o așa-zisă elită politică și economică care au reușit să capteze cea mai mare parte a surplusului generat de aceste creșteri. Ca să o parafrazez pe Clare Rewcastle Brown, autoarea influentei publicații „Raportul Sarawak”, o mare parte din povestea României de după 1989 poate fi oarecum rezumată ca fiind „povestea celor care n-au și celor care au iahturi” („*the story of the have-nots and the have-yachts*”) sau ceva de genul acestora. Apoi, este supărător și tragic să vezi că n-am investit semnificativ, iar resursele alocate n-au fost chivernisite pentru a obține randamentul optim nici în infrastructură, nici în educație, nici în sănătate și nici în dezvoltarea sectorului financiar. De altfel, România are una din ratele cele mai scăzute de incluziune financiară din UE – 56% și evident că astfel țara a pierdut niște oportunități importante, cu care nu ne vom mai întâlni vreodată. Cu alte cuvinte, *costul de oportunitate* al lipsei de viziune și al corupției din ultimii 30 de ani se ridică la zeci sau sute de miliarde de euro, bani care ar fi putut contribui la schimbarea în bine a vieții a milioane de oameni.

Din nefericire, în termeni europeni, economia românească este o economie subdezvoltată! Sigur, noi avem impresia că trăim ca și afară, dacă ne uităm la magazinele pline și la mașinile care circulă. Numai că noi nu prea producem în România. Materiile prime românești nu sunt prelucrate în țară. Noi le exportăm ca materii prime și importăm la diferite grade de prelucrare, care înseamnă o pierdere mare de valoare adăugată. Toate lucrurile arată asta! Că producem valoare adăugată sub media europeană și, mai grav, cea mai mare parte a acesteia nu o capitalizăm în țară, ci o capitalizează alții, în străinătate. Și asta nu numai pentru că economia noastră este dominată de multinaționale care, prin minimizarea contribuțiilor fiscale, recuperează foarte repede

investițiile, iar majoritatea profitului este exportat, astfel că beneficiul activității lor pentru statul român este minim, ci și pentru că importăm aproape tot ce consumăm. Prin urmare, creșterea noastră economică este, în fapt, un beneficiu pentru cei care ne trimit mărfurile lor.

Apoi, programele europene mari în care sunt incluse și țări ca România par a nu fi întotdeauna favorabile României! Asta pentru că aceste programe pleacă de la resursele unei țări pe care trebuie să le ia sau să le folosească altă țară. În Europa Centrală și de Est țara care deține proporții importante de resurse este România, situată pe poziția a doua, după Franța, în Europa, ca fiind în medie bogată în resurse începând cu mineralele până la terenurile arabile, ape, potențial energetic și altele.

De exemplu, în România, dintre materiile prime minerale, pentru care există potențial și pentru care este o cerere crescândă la nivel mondial, pot fi menționate:

- nisipuri cuarțoase și grafit, sub formă de rezerve cunoscute cu posibilități de exploatare;
- minerale de bor și fosforite, sub formă de resurse potențiale;
- crom, magneziu, germaniu și telur, sub formă de resurse potențiale modeste ca amploare;
- stibin, wolfram și pământuri rare, sub formă de resurse potențiale neomologate;
- cobalt, indiu, niobiu, galiu, minerale ale elementelor platinice, sub formă de resurse ipotetice.

Imaginea corectă a unei ECONOMII NAȚIONALE ca zonă a ECONOMIEI GLOBALE decurge, în principal, din deosebirile care există între INVESTIȚIE și CONSUM, adică între ceea ce este cheltuit pentru a crea bogăția viitoare și ceea ce se cheltuiește pentru a satisface nevoile și lipsurile curente. Această logică ne arată de ce, contrar opiniilor multora, nu este ceva îngrozitor în faptul de a avea datorii față de alții – atâta vreme cât împrumuturile sunt investite în fabrici, școli, infrastructură și alte mijloace de a spori PRODUCȚIA viitoare. În fapt, este preferabil să se contracteze datorii pentru a realiza astfel de obiective decât să se mențină un buget echilibrat prin amânarea sau renunțarea la astfel de investiții. Datoriile devin o problemă doar dacă banii sunt risipiți pentru consum.

Prin urmare, dacă nu va avea loc în România, într-o perioadă foarte apropiată, o adevărată reformă de restructurare a ECONOMIEI, în sensul creșterii gradului ei de valorificare a resurselor, a creșterii gradului de PRODUCȚIE cât și, mai ales, pentru a imagina un nou parcurs constructiv românesc, singura sursă de finanțare a țării va rămâne *împrumutul*. Ne trebuie o strategie, *în sens de lege organică*, a reluării progresului economic, fără de care nu vom mai fi niciodată un *STAT PUTERNIC*, prosper și de civilizație modernă.

Vedem cu toții că Europa e pusă în fața unor răspântii, a unor provocări complexe, și, desigur, a unor opțiuni urgente și radicale. Cum se postează România în această dezbatere, ce acțiuni întreprinde, cum își explică poziția în raport și cu INTERESELE NAȚIONALE – așa cum fac celelalte state?

Note

¹ Fernand B., *The Wheels of Commerce*, Harper and Row, New York, 1984.

² Gélédan François, *Les Theories classiques dans l'economie*, Paris, Seuil, 1988.

³ Edmund Burke, *Reflections on the Revolution in France* (1790; New York, Penguin Books, 1968).

⁴ Mill J. S., *Principles of Political Economy with Some of Their Applications to Social Philosophy – Abridged*, Hackett Publishing Company Inc., Indianapolis/Cambridge, 2004.

⁵ Friedrich List, *The National System of Political Economy* (1841); Vernon Series in Economic History - Vernon Series in Economic Methodology, Vernon Press, 2013.

⁶ Colton C., Clay H., *The life, correspondence and speeches of Henry Clay* (New York, 1857, vol. 5), Nabu Press, 2012.

⁷ Manuel Castells, *The Rise of the Network Society, 2nd Edition*, Wiley-Blackwell; 2009.

⁸ Simionescu A., Bud N., Bud A., *Crizele și managementul strategic. O abordare pragmatică din lumea vieții trăite*, Editura Academiei Române, București, 2019.

1948 – anul trecerii României la comunism

Alexandru Porțeanu*

Actul de la 30 decembrie 1947 – abdicarea forțată a Regelui Mihai I și proclamarea Republicii Populare Române – a deschis calea trecerii României la comunism.

La începutul lunii ianuarie 1948 apărea revista săptămânală „Flacăra”, care își propunea să combată ideologia burgheză și să sprijine literatura angajată de pe pozițiile clasei muncitoare, pentru construirea socialismului. Tot atunci se înființau cinci șantiere naționale ale tineretului. Au avut loc vizita oficială în România a unei delegații guvernamentale bulgare condusă de Ghiorghe Dimitrov și vizita oficială în Ungaria a unei delegații guvernamentale române, condusă de dr. Petru Groza. Cele două vizite s-au soldat cu încheierea respectivelor tratate de prietenie, colaborare și asistență mutuală.

La 25 ianuarie 1948 a fost efectuat *Recensământul populației*, din care a rezultat cifra de 15 872 624 locuitori. La 30 ianuarie 1948 a avut loc unificarea P.N.Ț. Anton Alexandrescu cu Frontul Plugarilor.

În zilele de 2–4 februarie 1948 a avut loc vizita oficială în U.R.S.S. a delegației guvernamentale române conduse de dr. Petru Groza, din care făceau parte Ana Pauker, Gheorghe Gheorghiu-Dej, Vasile Luca ș.a. Delegația guvernamentală sovietică era condusă de I.V. Stalin. A fost semnat Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală, care prevedea și repatrierea treptată a prizonierilor de război, încheiată în 1956 (total circa 150 000 persoane).

La 3 februarie 1948, dr. Petru Groza a avut o convorbire confidențială cu I.V. Stalin. În convorbirile lor reciproce, dr. Petru Groza a reușit să

dobândească încrederea lui I.V. Stalin. România era prima țară democrat-populară care semna Tratatul cu U.R.S.S.

Pe baza pregătirilor politice și organizatorice corespunzătoare, în zilele de 21–23 februarie 1948 au avut loc la București lucrările *Congresului de unificare a P.C.R. și P.S.D.*, prin care a fost creat Partidul Muncitoresc Român (P.M.R.). Cuvântul de deschidere a fost rostit de Ștefan Voitec, Raportul politic a fost prezentat de Gheorghe Gheorghiu-Dej, Proiectul de statut de Lothar Rădăceanu, iar Cuvântul de încheiere a fost rostit de către Ana Pauker. Comitetul Central al P.M.R. avea 41 de membri plini și 16 membri supleanți (11 P.C.R. și cinci P.S.D.). Biroul Politic era format din opt membri (șapte P.C.R. și unul P.S.D.), cinci supleanți (trei P.C.R. și doi P.S.D.). Gheorghe Gheorghiu-Dej a fost ales secretar general al C.C. al P.M.R. Rezoluția congresului consemna rezultatele acestuia, precum și orientările P.M.R. Prin acest congres, Partidul Social Democrat *dispărea oficial* din viața politică a țării.

Numărul membrilor Partidului Muncitoresc Român a crescut constant, de la 720 000 în 1950 la 3 700 000 în 1988, ceea ce reprezenta un procent de 34,6% din totalul populației active a țării. După decesul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, în 1965, P.M.R. a reluat denumirea de P.C.R. și intra în „Epoca Nicolae Ceaușescu”.

În pregătirea alegerilor parlamentare, la 27 februarie 1948, s-a format Frontul Democrației Populare (F.D.P.) format din P.C.R., Frontul Plugarilor, Partidul Național Popular (P.N.P.), P.N.L. Bejan, Uniunea Populară Maghiară. Președintele Frontului Democrației Populare era dr. Petru Groza.

Începutul colectivizării agriculturii în Dobrogea a fost însoțit de rezistențe și opoziții, reprimare de trupele de Securitate.

Prin Legea de organizare judecătorească a fost înființată Instituția asesorilor populari, justiția intrând astfel sub control politic.

La 28 martie 1948 au avut loc primele alegeri parlamentare ale noului regim, câștigate de F.D.P. cu 93%.

La 23 aprilie 1948, Parlamentul a votat *Constituția Republicii Populare Române*, având ca model Constituția U.R.S.S. din 1936. A fost ales noul Prezidiu, în frunte cu dr. Constantin Parhon și trei vicepreședinți: Mihail Sadoveanu, Ion Niculi, Petre Constantinescu-Iași. Președinte al Consiliului de Miniștri continua să fie dr. Petru Groza.

La 28 aprilie 1948 a fost arestat abuziv Lucrețiu Pătrășcanu, supus apoi unor îndelungate cercetări. După câteva zile au fost arestați și liderii Partidului-Social Democrat Independent, în frunte cu Constantin Titel Petrescu.

La 15 mai 1948 a fost sărbătorit Centenarul Adunării Naționale de la Blaj, care se declara pentru restabilirea unității religioase a românilor transilvăneni, implicit împotriva bisericii greco-catolice.

La 23 mai 1948, Insula Șerpilor din Marea Neagră a fost cedată Uniunii Sovietice. Procesul verbal al cedării nu a fost ratificat în Parlamentul României. Insula Șerpilor a fost transformată în cel mai puternic centru de ascultare al U.R.S.S. din întreagă Europă de Est.

Ca urmare a decesului Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, Nicodim (d. 27 februarie 1948), la 6 iunie 1948, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Iustinian Marina, a fost înscăunat Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Biserica Ortodoxă Română a fost supusă unor grele încercări. Religia a fost eliminată ca obiect de studiu în școli, au fost interzise slujbele religioase din spitale, cazărmi ș.a., periodicele bisericești au fost suprimate (cu excepția „Telegrafului român” de la Sibiu); au fost desființate Facultatea de Teologie de la Suceava, Academiiile Teologice din Arad și Caransebeș, precum și toate seminariile teologice. Au fost, de asemenea, desființate șase eparhii (Tomis, Suceava, Argeș, Maramureș, Caransebeș, Huși), precum și toate

posturile de arhierei-vicari. Controlul permanent era exercitat de inspectorii de culte, iar publicațiile bisericești erau cenzurate.

La 1 iunie 1948 a încetat activitatea sportivă profesionistă și a reapărut revista „Viața Românească”.

La 9 iunie 1948 s-a dat Decretul privind reorganizarea Academiei Române, devenită Academia R.P.R. S-a retras calitatea de membru al Academiei la 98 de personalități, printre care Lucian Blaga, Ion Petrovici, Dimitrie Gusti, Ioan Lupaș, Simion Mehedinți, P.P. Negulescu, Ion Nistor, Radu R. Rosetti, Nicolae Bagdasar, Marcu Berza, Constantin Brăiloiu, Emil Hațieganu, Episcopul Iuliu Hossu, Patriarhul Nicodim, Mitropolitul Nicolae Colan ș.a. Patrimoniul material al Academiei a fost confiscat. După 1974, timp de 15 ani, activitatea Academiei a fost restrânsă și *a fost blocată alegerea de noi membri*.

Unul dintre cele mai importante acte politice a fost cel de la 11 iunie 1948, *Legea pentru naționalizarea principalelor întreprinderi industriale, miniere, bancare, de asigurări și transporturi*.

A început emigrarea unui mare număr de evrei din România spre Israel. Se declanșa conflictul politic cu Iugoslavia, al U.R.S.S., al României și al celorlalte state comuniste.

La 2 iulie 1948 s-a înființat Comisia de Stat a Planificării, organ al noii funcții a statului comunist. Se instituia regimul de colectare a cerealelor.

La 17 iulie 1948 era emis Decretul de abrogare unilaterală a Concordatului cu Vaticanul (din 1927), iar la 18 septembrie 1948, numărul episcopilor romano-catolice a fost redus de la șase la două. Școlile catolice erau desființate, înaltul cler și un număr de preoți catolici erau arestați.

Față de toate acestea, în vara anului 1948 s-au organizat grupuri de rezistență armată anticomunistă în Munții Banatului, în Munții Făgărașului și în Munții Apuseni.

Conferința internațională de la Belgrad institua noul regim de navigație pe Dunăre.

La 3 august 1948 a fost publicată Legea pentru *reforma învățământului*, după model sovietic, urmată de numeroase epurări de cadre didactice neconforme.

La 4 august 1948 a fost emis Decretul-Lege pentru regimul general al cultelor religioase, care institua controlul politic al cultelor.

La 30 august 1948 era emis Decretul pentru înființarea și organizarea Direcției Generale a Securității Poporului, poliție politică după model sovietic, care avea 360 000 angajați. Primii săi conducători proveneau pe filiera sovietică. Sute de mii de oameni au fost arestați, anchetați, torturați, deportați, exterminați.

Din septembrie 1948, revista lunară „Lupta de clasă” își schimba denumirea în „Era socialistă”.

La 3 septembrie 1948 au fost demiși, prin Decret, episcopii greco-catolici de Alba Iulia și Făgăraș, Ioan Suci, Valeriu Traian Frențiu de la Oradea, Alexandru Rusu al Maramureșului și Ioan Bălan al Lugojului, iar la 8 noiembrie 1948, Iuliu Hossu.

Printre puținele aspecte luminoase ale anului 1948 se înscrie activitatea și creația genială a compozitorului *George Enescu* (*Uvertura de concert* ș.a.), realizată la Paris.

În octombrie 1948 se înființa Școala centrală de lectori „A.A. Jdanov” a Partidului Comunist Român.

La 1 octombrie 1948 avea loc la Cluj adunarea unui grup de 36 preoți greco-catolici, care au adoptat *Proclamația de revenire* a Bisericii Române Unite în cadrul Bisericii Ortodoxe Române, în numele căreia era semnat un Apel ce chema credincioși uniți să urmeze calea celor 36 de preoți. În aceeași zi, episcopul Iuliu Hossu a semnat un *Decret de excomunicare* a participanților la adunare.

La 7 octombrie 1948, episcopatul Bisericii Unite a redactat o scrisoare de protest înaintată Prezidiului Marii Adunări Naționale și un Memoriu de protest adresat doctorului Petru Groza, președintele Consiliului de Miniștri. La 21 octombrie 1948, când se împlineau 250 ani de la actul Unirii cu Roma, delegațiile din toate parohiile unite au făcut act de supunere către Patriarhia Bisericii Ortodoxe, realizându-se astfel „reîntregirea Bisericii Românești”. În realitate, biserica greco-catolică a fost desființată din ordinul autorităților comuniste. Dintre preoții și ierarhii greco-catolici, 11 au murit în temniță.

La 27 octombrie 1948 a fost înaintat Guvernului dr. Petru Groza „Statutul de organizare, conducere și administrare a Cultului catolic de toate riturile din România (latin, bizantin, armean

și rutean)”. Conform Legii, Statutul *nu* a fost aprobat.

La 27–29 octombrie 1948 au fost arestați cei șase episcopi greco-catolici (Ioan Suci, Alexandru Rusu, Valeriu Traian Frențiu, Iuliu Hossu, Ioan Bălan și Vasile Aftenie), căroră li s-a fixat domiciliu obligatoriu într-o casă de odihnă a Patriarhiei Ortodoxe Române de la Dragoslavele (județul Argeș). Alți 25 preoți au fost încarcerați la Mănăstirea Neamț. Au fost transferați treptat la Mănăstirea Căldărușani, apoi în penitenciarul de la Sighetul Marmăției.

În noiembrie 1948 a avut loc procesul grupului de comandă al Mișcării de rezistență anticomunistă, ai cărei membri au fost condamnați la muncă silnică pe viață. Tot în noiembrie 1948 se termina construcția liniei de cale ferată Bumbești-Livezeni de pe Valea Jiului, începută în 1923.

La 3 noiembrie 1948 au fost naționalizate (confiscate) instituțiile medico-sanitare și întreprinderile cinematografice.

La 21 noiembrie 1948 începea acțiunea de verificare a membrilor Partidului Comunist Român, din care a rezultat excluderea a 142 000 de persoane.

La 1 decembrie 1948, când se împlineau 30 de ani de la Unirea Transilvaniei cu România, a fost publicat Decretul referitor la situația „fostului cult greco-catolic”, la „revenirea” acestuia în cadrul cultului ortodox. Astfel se decreta încetarea existenței cultului greco-catolic, bunurile Bisericii Unite revenind Statului.

La 12 decembrie 1948 a fost publicată *Rezoluția Biroului Politic al C.C. al P.M.R. privind chestiunea națională*, care se pronunța împotriva oprimării și persecutării minorităților naționale, pentru relații de prietenie între români și minorități, împotriva tendințelor șovine și a celor antiromânești.

Plenara Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Român, din 22–24 decembrie 1948, a dezbătut Planul economic pe 1949. Rezoluția Plenarei definea noul regim politic ca formă a *dictaturii proletariului*.

Marea Adunare Națională a adoptat Planul economic pe 1949, care prevedea o creștere a producției industriale și agricole de 40%.

La sfârșitul anului 1948 s-au înființat trupele Ministerului de Interne care erau destinate „securității teritoriului și a frontierelor țării”.

În concluzie, importanța anului 1948 în cadrul istoriei României constă în evenimentele care au determinat trecerea României la comunism. Dintre cele care l-au caracterizat s-a evidențiat Congresul de unificare a P.C.R. și P.S.D., prin care s-a creat noua formă a Partidului Comunist Român, iar Partidul Social-Democrat *a dispărut oficial* din viața politică a țării. Primele alegeri parlamentare ale noului regim au indicat direcția evoluției politice a țării. În 1948 a început colectivizarea agriculturii din Dobrogea. Constituția Republicii Populare Române a fost legea fundamentală a noului stat. Biserica Ortodoxă Română a avut în fruntea sa pe noul Patriarh, Iustinian Marina. Religia și biserica au fost persecutate de noul regim. Naționalizarea, la 11 iunie 1948, a

principalelor întreprinderi a vizat baza economică a statului. S-a trecut la economia planificată. Reforma învățământului a completat tabloul noilor orientări din societatea românească. Înființarea, organizarea și funcționarea instituțională a Securității ca poliție politică a dominat viața publică. Au început arestările și celelalte forme de persecuție politică. Treptat s-a înfiripat și o mișcare de dizidență anticomunistă. În esență, procesul de trecere început în 1948 a continuat ireversibil în anii următori.

Comunismul instaurat în România în 1948 a durat până în 1989, timp de 42 de ani, reprezentând o experiență istorică traumatizantă, gravă, care a întârziat dezvoltarea generală normală a societății românești.

Noiembrie

28 noiembrie: În cadrul conferințelor cu public „Ora de știință”, Aula Academiei Române a găzduit conferința „Vasile Pârvan. Profilul unui savant scriitor”, susținută de Liviu Franga, profesor emerit al Universității din București. Manifestarea a fost moderată acad. Marius Andruh, vicepreședinte al Academiei Române.

Conferința a fost urmată de o dezbatere, pornită de la întrebările adresate de public.

29 noiembrie: Sala de consiliu a Academiei Române a găzduit proiecția-dezbatere „Veneția sau Istanbul? O nouă privire asupra surselor arhitecturii rezidențiale brâncovenești” organizată de Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu” al Academiei Române. A expus dr. Elisabeta Negrău, istoric de artă, cercetător științific la Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu” din București.

Decembrie

7 decembrie: În cadrul Conferințelor Dalles ale Academiei Române, prof. univ. dr. Mircea Duțu, directorul Institutului de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române, a susținut conferința „Trei decenii de UE (1993–2023). O construcție politico-juridică, o comunitate de valori, o identitate culturală”.

7 decembrie: În Aula Academiei Române s-a desfășurat Adunarea generală festivă de decernare a Premiilor Academiei Române pe anul 2021. În cadrul evenimentului, Academia Română a acordat trei diplome „Meritul Academic” și zece diplome „Distincția Culturală”.

13 decembrie: În Aula Academiei Române s-a desfășurat simpozionul „Gheorghe Spacu – 140 de ani de la naștere”. Evenimentul a cuprins

două părți: o sesiune comemorativă, iar partea a II-a o sesiune de comunicări. În prima parte au susținut alocuțiuni:

– acad. Marius Andruh, *Gheorghe Spacu – un monument al chimiei coordinative*;

– acad. Ionel Haiduc, acad. Cristian Silvestru, *Gheorghe Spacu – întemeietorul școlii de chimie anorganică la Cluj-Napoca*;

– dr. Otilia Costișor, Institutul de Chimie „Coriolan Drăgulescu”, *Academia Română, Moștenirea profesorului Gheorghe Spacu – direcții de cercetare la Institutul de Chimie „Coriolan Drăgulescu”*;

– prof. dr. Aurel Pui, Facultatea de Chimie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, *De la combinații complexe la nanostructuri oxidice*.

13 decembrie: Aula Academiei Române a găzduit sesiunea aniversară dedicată împlinirii a 75 de ani de la înființarea a trei instituții reper pentru cultura română: Editura Academiei Române, Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” și Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan–Al. Rosetti”. Au susținut alocuțiuni: acad. Ioan-Aurel Pop, președintele Academiei Române; acad. Mircea Dumitru, vicepreședinte al Academiei Române; acad. Gheorghe Chivu, președinte al Secției de filologie și literatură a Academiei Române; Valeriu Matei, membru de onoare al Academiei Române, director general al Editurii Academiei Române; dr. Lucian Chișu, director al Institutului de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”, dr. Adina Dragomirescu, director al Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan–Al. Rosetti”.

18 decembrie: Aula Academiei Române a găzduit sesiunea aniversară „Academicianul Cristian Hera la 90 de ani”. În deschidere au susținut alocuțiuni acad. Ioan-Aurel Pop, președintele Academiei Române, și prof. univ. Valeriu Tabără, președintele Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești”. Au evocat personalitatea academicianului Cristian Hera:

– acad. Doru Pamfil, *Academicianul Cristian Ioan Hera – personalitate simbol pentru științele agricole și pentru Academia Română*;

– acad. Nicolae Panin, *Academicianul Cristian Ioan Hera – o viață dedicată științei și bunăstării*

oamenilor. *Omul, cercetătorul, dascălul și coordonatorul;*

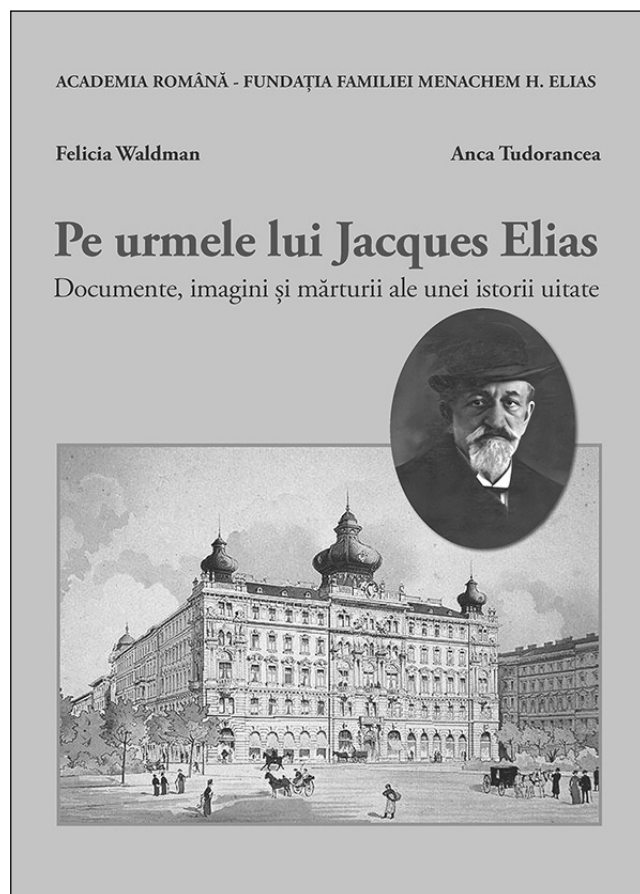
– prof. univ. Mihai Rusu, membru titular ASAS, *Acad. Cristian Hera, excelență, probitate și promotor al cercetărilor în domeniul științei solului, nutriției plantelor și folosirii raționale a îngrășămintelor;*

– dr. ing. Emilian Negrilă, membru titular ASAS: *Cristian Hera, om, profesor, reper în cercetarea științifică agricolă națională și mondială.*

Acad. Cristian Hera a rostit un cuvânt de grațitudine, *Confesiuni din drumurile vieții și ale cunoașterii.*

A urmat o lansare de carte: *Experiențe de lungă durată cu îngrășămintele*, Editura Academiei Române, 2023, coordonator: prof. univ. Mihai Rusu.

Moderatorul evenimentului a fost acad. Doru Pamfil, președintele Secției de științe agricole și silvice a Academiei Române.

Academia Română –

Fundația Familiei Menachem H. Elias

PE URMELE LUI JACQUES ELIAS

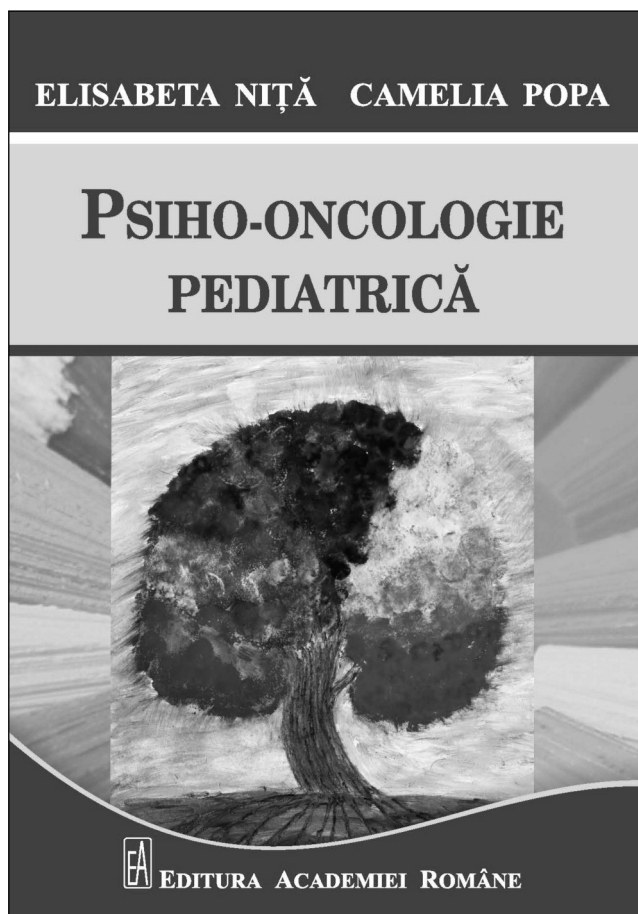
Documente, imagini și mărturii
ale unei istorii uitate

Felicia WALDMAN

Anca TUDORANCEA

Lucrarea prezintă cele mai recente descoperiri ale autoarelor cu privire la activitatea desfășurată în țară și străinătate de bancherul și filantropul evreu Jacques Elias, rezultate în urma unei cercetări inedite în presa vremii și în arhivele românești și austriece.

Preocupat în permanență de creșterea economică, dar și de educația, cultura și asistența socială a unei țări aflate în plin proces de modernizare, Jacques M. Elias și-a demonstrat cu prisosință patriotismul, rămânând în memoria contemporanilor și a urmașilor nu doar prin unicitatea donației imensei sale averi către Academia Română, ci și prin faptele lui din timpul vieții.

PSIHO-ONCOLOGIE PEDIATRICĂ

Elisabeta NIȚĂ
Camelia POPA

Cartea cuprinde o cercetare amplă realizată de coautoare, pornind de la mai multe studii comune în domeniu. Această cercetare reprezintă o premieră în psiho-oncologia din România, prin complexitatea ei și prin numărul mare de subiecți intervievați.

O parte a cercetării a fost realizată în cadrul programului de pregătire doctorală a dr. Elisabeta Niță, sub coordonarea dr. Camelia Popa, desfășurat la Școala de Studii Avansate de Studii a Academiei (SCOOSAR) – Institutul de Filosofie și Psihologie „Constantin Rădulescu-Motru”; după încheierea doctoratului, tema a fost extinsă prin abordarea unor noi aspecte de interes ale psiho-oncologiei pediatrică.

Cartea conține două părți, respectiv *Boala neoplazică în pediatrie și implicațiile ei psihologice* și *Psihologia bazată pe dovezi de cercetare în clinica de oncologie pediatrică* (experiența bolii neoplazice pentru copii, adolescenți, părinți și îngrijitori; determinarea impactului cancerului asupra calității vieții copiilor și părinților; dezvoltarea unei scale pentru evaluarea nivelului de suferință a copiilor și adolescenților cu cancer).

Cartea se adresează atât publicului larg, cât și comunității de specialiști care au în îngrijire pacienți oncologici.

GHID PENTRU AUTORI

Propunerile de articole se predau la redacție în format electronic (CD, stick) sau se trimit prin e-mail, ca fișiere atașate.

Sunt returnate autorilor propunerile de articole care nu corespund indicațiilor din prezentul ghid, care nu sunt culese cu toate semnele diacritice pentru limba română sau franceză și care nu sunt corect scrise în limba română sau străină.

Sunt respinse propunerile de articole care au fost publicate (parțial sau integral), care nu au conținut științific pertinent, elemente originale, resurse bibliografice relevante și de actualitate.

Consiliul editorial decide acceptarea sau respingerea manuscrisului. Autorii sunt singurii responsabili asupra opiniilor și ideilor exprimate.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază!

Din cauza volumului mare de lucru, nu se primesc materiale dactilografiate sau scrise de mână care necesită culegere.

Pentru a scurta timpul de pregătire editorială, lucrările trebuie redactate, după cum urmează:

- Redactarea manuscriselor va respecta standardele precizate de Dicționarul explicativ al limbii române – DEX (ediția 2007, Editura Univers Enciclopedic sau <http://dexonline.ro/>), Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române – DOOM (ediția 2005, Editura Univers Enciclopedic), Hotărârea Adunării generale a Academiei Române din 17.02.1993 privind revenirea la grafia cu „ă”, și „sunt”, în grafia limbii române (www.acad.ro/alte-Info/pag_norme_orto.htm).

- Cuvintele străine inserate în textul în limba română se vor culege italic.

- Se menționează referințele despre autori: titlul științific, prenumele și numele de familie ale autorilor, funcția, locul de muncă, localitatea, țara și datele de contact (telefon, e-mail etc.).

- Referințele bibliografice se scriu la sfârșitul articolului, în ordinea citării în text, numerotându-se cu cifre arabe, urmate de punct.

- Citările se scriu cu caractere italice. Fiecare citare trebuie să fie însoțită de sursa bibliografică, obligatoriu, menționată în lista de referințe bibliografice.

- Materialul ilustrativ se va prezenta separat de textul articolului, scanat cu rezoluția de 300 dpi, alb-negru cu extensia TIFF sau se vor prezenta originalele ilustrațiilor, care vor fi scanate și prelucrate la redacție, după care se vor înapoia sub semnătură, autorului.

- În cuprinsul articolului se va menționa locul unde se va plasa figura sau tabelul, precum și legenda figurilor sau titlul tabelului.

- Tabelele trebuie să fie alb-negru fără coloane evidențiate cu alte culori. De asemenea, dacă există scheme nu trebuie să aibă evidențieri în alte culori.

Dimensiunile unui articol trebuie să fie 5–6 pagini calculator, corp 12 și 3–4 ilustrații.

Redacția revistei „Academica“
Casa Academiei – Calea 13 Septembrie nr. 13, sector 5, București,
tel: 021.318.81.06/2712, 2713

Abonamentele la revista „Academica” se pot face prin mandat poștal pe adresa
revistei „Academica”, serviciul difuzare (Ioana Tălpeanu)
sau cu ordin de plată în contul RO64TREZ7055005XXX006462,
Trezoreria sector 5, București.
Prețul unui abonament pentru 12 luni este 36 lei.

ISSN 1220-5737 80 PAGINI

PREȚUL 3 lei